

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
katedra práva

Diplomová práce

Kolektivní správa autorských práv
(se zaměřením na smluvní vztahy autorů, umělců a KSP); úloha MKČR
ve věcech kolektivní správy práv

Bc. Markéta Špatná, DiS.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Špatná Markéta

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Kolektivní správa autorských práv (se zaměřením na smluvní vztahy autorů, umělců a KSP); úloha MKČR ve věcech kolektivní správy práv.

Anglický název

Collective administration of author's right with a focus on contractual relationships of authors and artists and the role of Ministry of culture

Cíle práce

Cílem této diplomové práce je podrobně rozebrat za jakých podmínek mohou autoři uzavírat smlouvy o zastupování při výkonu majetkových práv s kolektivními správci a jaké odměny jim v rámci kolektivní správy z jejich autorských práv plynou. V souvislosti s touto problematikou vyvstává otázka, zda v současné době existuje v České republice dostatečné množství kolektivních správců, respektive, zda je u nás dostatečně pokryta správa autorských práv v porovnání například s ostatními státy Evropské Unie a zda jsou současné poplatky vybírané za kolektivní správu přiměřené.

Metodika

Teoretická východiska této práce vycházejí především ze studia příslušné literatury, legislativy, internetových zdrojů náležících jednotlivým kolektivním správcům a dále z vlastních zdrojů a zkušeností autorky

Praktická část práce je pak zaměřena na konkrétního kolektivního správce - OASA, jako subjekt oprávněný k výkonu majetkových práv autorů, zvukařů, od založení kolektivního správce - jaké podmínky musel splnit a jak probíhal proces schvalování ministerstvem kultury - přes fungování tohoto subjektu s ukázkou stanov a jiných potřebných dokumentů pro řádné fungování kolektivní správy, až po charakteristiku a ukázkou výpočtů odměn vyplývajících z kolektivní správy. V závěru práce autorka uvádí a rozebírá uplynulé spory, jež ministerstvo kultury bylo nuceno se správcem řešit

Harmonogram zpracování

DP

HARMONOGRAM:

1. Sběr dat, vyhotovení zadání práce do 30.06.2013

2. Vypracování teoretické části do 31.01.2014

3. Vypracování praktické části do 28.02.2014

4. Odevzdání práce do 31.03.2014

Rozsah textové části

60 - 80 stran, přílohy

Klíčová slova

kolektivní správa, smlouva o zastupování, majetková práva autorská, licenční smlouva, odměny, rozdělování odměn; ministerstvo kultury

Doporučené zdroje informací

LEGISLATIVA:

zák.č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK, zák.č. 89/2012 Sb.

občanský zákoník, zák.č. 40/1964 Sb.

autorský zákon, zák.č. 121/2000 Sb.

LITERATURA:

TŮMA, Pavel, TELEC, Ivo. Autorský zákon Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, 989 s.

ISBN 978-80-7179-608-4

TŮMA, Pavel. Smluvní licence v autorském právu. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007, 174 s.

ISBN 978-80-7179-573-5

TELEC, Ivo. Přehled práva duševního vlastnictví, Lidskoprávní základy, Licenční smlouvy. 2. vydání. Brno: Doplněk, 2007, 200 s.

ISBN 978-80-7239-206-3

JAKL, Ladislav. Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví. 3. vydání. Praha: Metropolitní univerzita o.p.s., 2011, 166 s.

ISBN 978-80-86855-63-9

SCHEPENS, Paula. GUIDE TO THE COLLECTIVE ADMINISTRATION OF AUTHORS' RIGHTS. 1. vYdání, Paříž: UNESCO, 2000, 127 s.

dále www stránky kolektivních správců práv, judikatura soudů ČR, portál: www.justice.cz a další stránky orgánů státní správy

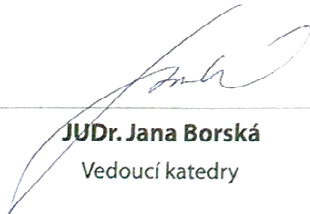
Další literatura a zdroje po dohodě s vedoucí DP

Vedoucí práce

Kadlecová Eva, JUDr.

Termín odevzdání

březen 2014

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr. h. c.

Děkan fakulty

V Praze dne 22.11.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Kolektivní správa autorských práv“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2014

Kolektivní správa autorských práv (se zaměřením na smluvní vztahy autorů, umělců a KSP); úloha MKČR ve věcech kolektivní správy práv

Collective administration of author's right with a focus on contractual relationships of authors and artists and the role of Ministry of Culture

Souhrn

Diplomová práce se zabývá obecně autorským právem a jeho zákonnou úpravou, a především fungováním kolektivní správy. Řeší, za jakých okolností je možné stát se kolektivním správcem a jakým problémům mohou kolektivní správci s udělováním oprávnění čelit. Dále řeší, jakým způsobem jsou stanovovány a vybírány autorské poplatky a jaké smlouvy je třeba v souvislosti s tím uzavřít. Nedílnou součástí práce je pak zaměření na dozor Ministerstva kultury a výkon jeho pravomocí vůči kolektivním správcům v soudních sporech.

Summary

This thesis concerns general copyright law and its legal regulation and in particular the functioning of collective administration. It deals the circumstances under which it is possible to become a collective administrator and what difficulties collective administrators can face with granting of permission. It also concerns how royalties are determined and collected and what agreements need to be closed in connection thereto. An integral part of the work is focused on the supervision by the Ministry of Culture and the exercise of its powers on collective administrators during litigation.

Klíčová slova:

Kolektivní správa, smlouva o zastupování, majetková práva autorská, licenční smlouva, odměny, rozdělování odměn, Ministerstvo kultury

Keywords:

Collective administration, agreement on representation, property rights, copyrights, license agreement, royalties, distribution of royalties, Ministry of Culture

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíl práce a metodika.....	9
3	Struktura Autorského zákona.....	11
4	Autorské právo	14
4.1	Předmět autorského práva.....	14
4.2	Výjimky z ochrany podle práva autorského ve veřejném zájmu.....	15
4.3	Zveřejnění a vydání díla	15
4.4	Autorství	16
4.4.1	Autorství k dílu	17
4.5	Obsah autorského práva.....	19
4.5.1	Osobnostní autorská práva	19
4.5.2	Majetková autorská práva.....	19
4.6	Ochrana práva autorského.....	23
5	Práva související s právem autorským	25
5.1	Osobnostní práva výkonného umělce	25
5.2	Majetková práva výkonného umělce	26
5.3	Práva výrobce zvukového a zvukově obrazového záznamu.....	26
5.4	Právo rozhlasového a televizního vysílatele k jeho vysílání	28
5.5	Právo nakladatele	29
5.6	Právo pořizovatele databáze	29
6	Kolektivní správa autorských práv dle české právní úpravy	32
6.1	Co je kolektivní správa autorských práv.....	32
6.2	Kolektivní správce	34
6.3	Povinnosti kolektivního správce.....	38
6.4	Kolektivní a hromadné smlouvy.....	42
6.5	Úloha ministerstva kultury.....	44

6.6	Subjekty povinné odvádět platby kolektivním správcům.....	45
7	Kolektivní správa autorský práv v rámci Evropské Unie	49
8	Autorská práva spadající pod kolektivní správu	53
8.1	DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura.....	53
8.2	OSA -- Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním.....	55
8.3	INTERGRAM -- Nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, o.s.....	58
8.4	OOA-S, Ochranná organizace autorská -- Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl.....	60
8.5	Občanské sdružení Gestor -- ochranný svaz autorský.....	63
9	OAZA.....	64
9.1	Založení Ochranné asociace zvukařů.....	64
9.2	Členství	68
9.3	Rozúčtování odměn	69
9.4	Informace pro autory	73
9.5	Smlouva o pověření zastupováním při výkonu kolektivně spravovaného práva.....	75
10	Spory OAZA	79
10.1	Odnětí oprávnění pro výkon kolektivní správy	79
10.2	Žaloba o zaplacení 24.793.466,- Kč	82
10.2.1	Závěry vyvozené ze soudního sporu o náhradu škody.....	94
11	Závěr.....	99

1 Úvod

Autorské právo má povahu soukromoprávní a je chráněno státem. Jedná se o souhrn právních norem, které mají přednost před soukromoprávní úpravou občanského zákoníku. Jeho ochrana je mimo jiné zakotvena i v ústavním řádu České republiky.

Autorská práva mají povahu práv osobnostních (nehmotných) a majetkových, která se vážou na výtvořky autorů.

Historicky lze vázat vývoj autorského práva na vynalézání především techniky - tedy patentů a vznik knihtisku v 15. století. Pravděpodobně prvním právním předpisem, který upravoval autorská práva, byl anglický Copyright Act z roku 1709. V Českých zemích se pak datuje první právní úprava zhruba do roku 1846, od té doby samozřejmě prošla tato úprava četnými změnami a v současné době je upravena Zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

Součástí tohoto zákona je i právní úprava pro kolektivní správu autorských práv. Účelem kolektivní správy je zastupování většího počtu autorů při výkonu a ochraně jejich majetkových autorských práv. Zákon specifikuje, kdo je kolektivním správcem a za jakých podmínek může kolektivní správu vykonávat. Nad výkonem kolektivní správy je důležitý dozor Ministerstva kultury, které pro výkon správy vydává oprávnění a může ho tak samozřejmě i odebrat. Zákon kolektivní správu upravuje velmi stroze a způsob výběru poplatků tam není stanoven. Je třeba individuální úprava podkladků přímo od kolektivních správců a následné prověření Ministerstvem kultury nad jejich zákonností a přiměřeností. V souvislosti s výběrem poplatků se vedou četné spory jak mezi Ministerstvem kultury a jednotlivými správci - především právě kvůli mezerám v zákonné úpravě, tak mezi správcem a uživateli autorských děl z důvodu neplacení autorských poplatků a tedy nezákonnému užívání předmětů autorské ochrany.

2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce pod názvem „Kolektivní správa autorských práv (se zaměřením na smluvní vztahy autorů, umělců a KSP); úloha MKČR ve věcech kolektivní správy práv“ je především zaměřit se na fungování výkonu kolektivní správy, jelikož její výkon není zákonem dostatečně definován, a na dozor Ministerstva kultury, zda jedná v rámci svých pravomocí a čím se při dozoru řídí.

Teoretická část práce je rozdělena do několika kapitol, které vychází z platné české právní úpravy - především ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) a jeho komentáře, dále pak z dostupných zdrojů poskytovaných Ministerstvem kultury a jednotlivými kolektivními správci.

První část práce je zaměřena na stručný popis autorských práv obecně. Konkrétně na strukturu zákona a základní pojmy související s autorským právem, např. co je to autorství, jaká jsou majetková a jaká osobnostní práva, jak jsou tato práva chráněna a jak dlouho trvají.

Druhá část je zaměřena na práva související s právem autorským, tedy na práva výkonného umělce, práva výrobce zvukového a zvukově obrazového záznamu, práva rozhlasového a televizního vysílatele k jeho vysílání, práva nakladatele, práva pořizovatele databáze.

V další části práce jsou rozebrána jednotlivá ustanovení o kolektivní správě dle zákona, což je jen několik paragrafů, které se týkají podmínek pro výkon kolektivní správy a dozoru Ministerstva kultury.

V práci je zmíněna i úprava Evropské unie, která se k tomuto zákonu vztahuje a jejímž směrnícím se české právo muselo přizpůsobit.

Dále jsou vyjmenováni všichni kolektivní správci, kteří v České republice v současné době mohou vykonávat kolektivní správu nad autory. Těchto správců je nyní šest, každý z nich zastupuje jiný okruh autorů. Výkon správy pěti z nich je v této diplomové práci pouze stručně popsán.

Šestá kolektivním správcem a tím nejmladším je v České republice Ochranná asociace zvukařů - autorů (OAZA), jejíž výkon je v práci popsán podrobněji. Je zde konkrétně uveden nejen postup podání žádosti o udělení oprávnění pro výkon kolektivní správy, ale je tu i rozebrána struktura asociace, kdo jsou její členové a za jakých podmínek a především jakým způsobem a kdo vybírá poplatky za autorská díla mistrů zvuku. V souvislosti s udělením

oprávnění v této části bude i patrné, jakým způsobem provádí Ministerstvo kultury svůj dozor a jak při něm postupuje.

V závěru praktické části práce jsou zmíněny právě soudní spory, které občanské sdružení vede nejen s neplatiči, ale především právě s Ministerstvem kultury. Tato asociace neměla jen problém s udělením oprávnění, ale i s jejím pozdějším odebráním ze strany ministerstva, z čehož se vyvinul další soudní spor.

Hlavním bodem praktické části je pak rozbor soudního sporu vedeného o náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím Ministerstva kultury.

Výsledkem této práce by mělo být rozhodnutí, zda zvukaři-autoři mají nárok na náhradu škody a zda skutečně došlo k nezákonnému rozhodnutí na straně správního orgánu a příprava argumentace pro zjištěný závěr.

3 Struktura Autorského zákona

Současný zákon o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským navazuje na původní zastaralou verzi autorského zákona č. 35/1965. Byl přijat Parlamentem České republiky 7. dubna roku 2000 a nabyl účinnosti 1. prosince téhož roku. Tento zákon vychází z principů kontinentálního práva, ale není vymezen pouze tradičním způsobem, orientuje se i na francouzskou a německou právní úpravu autorských práv. K současné podobě samozřejmě zásadně přispělo také právo Evropské unie a mezinárodní smlouvy, kterým se české právo musí přizpůsobovat. Zákon je členěn do sedmi hlav o 118 paragrafech. Jednotlivé hlavy se člení následovně:

Hlava I. - Právo autorské

Tato část zákona se zabývá především základními ustanoveními a pojmy týkajícími se práva autorského, autorského díla, autorství, jeho ochrany, možností užívání a zveřejňování autorských děl, majetkových a osobnostních práv, jejich trvání a úpravě smluvních typů.

Hlava II. - Práva související s právem autorským

Druhá hlava zákona se zabývá právy, která s autorským právem přímo souvisí - jako jsou práva výkonných umělců ať už majetková či osobnostní, práva výrobců zvukového záznamu k jeho záznamu, právo výrobců zvukově obrazového záznamu k jeho prvotnímu záznamu, práva rozhlasového a televizního vysílatele k jeho vysílání a práva nakladatelů.

Hlava III. - Zvláštní právo pořizovatele databáze

Hlava třetí se zabývá pouze zvláštním právem pořizovatele databáze. Konkrétně vymezuje tento pojem, upravuje jeho obsah, omezení a trvání.

Hlava IV. - Kolektivní správa autorských práv

Zvláštní část zákona pak upravuje kolektivní správu práv autorských, jejímž účelem je „uplatňování a kolektivní ochrana majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským a umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti“¹ V této části jsou vyjmenována práva, na která se kolektivní správa vztahuje, je

¹ § 95 zákon 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen Autorský zákon)

zda definována osoba kolektivního správce, a výkon její činnosti, dále se zda uvádí, jakým způsobem lze oprávnění k výkonu kolektivní správy získat i jak je možné o něj přijít, jakými smlouvami je kolektivní správa upravena, a jakým způsobem je nad ní prováděn dohled a jakým způsobem jsou rozdělovány odměny jednotlivým autorům.

Hlava V. - Souběh ochrany

Hlava pátá je nejkratší částí celého zákona. Zahrnuje pouze jeden paragraf, který upravuje souběh ochrany, tedy že: „Právo autorské není dotčeno právy souvisejícími s právem autorským ani právem pořizovatele databáze k jím pořízené databázi. Ochrana děl podle práva autorského nevyklučuje ochranu stanovenou zvláštními právními předpisy.”²

Hlava VI. - Správní delikty

Tato část zahrnuje pouze tři paragrafy, které se zabývají přestupky:

„(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi,
- b) neoprávněně zasahuje do práva autorského způsobem uvedeným v § 43 odst. 1 nebo 2 anebo v § 44 odst. 1, nebo
- c) jako obchodník, který se účastní prodeje originálu díla uměleckého, nesplní oznamovací povinnost podle § 24 odst. 6.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 150 000 Kč, za přestupek podle odstavce 1 písm. b) pokutu do 100 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. c) pokutu do 50 000 Kč.”³

A dále se zabývá správními delikty právnických a podnikajících fyzických osob:

„(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že:

- a) neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi,
- b) neoprávněně zasahuje do práva autorského způsobem uvedeným v § 43 odst. 1 nebo 2 anebo v § 44 odst. 1, nebo

² § 105 Autorský zákon

³ § 105a tamtéž

c) jako obchodník, který se účastní prodeje originálu díla uměleckého, nesplní oznamovací povinnost podle § 24 odst. 6.

(2) Za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) se uloží pokuta do 150 000 Kč, za správní delikt podle odstavce 1 písm. b) pokuta do 100 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 1 písm. c) pokuta do 50 000 Kč.”⁴

Dále se zde říká, že:

1. „Právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.
2. Při určení výměry pokuty se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.
3. Odpovědnost právnícké osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.
4. Správní delikty podle tohoto zákona v přenesené působnosti projednává v prvním stupni obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož územním obvodu byl správní delikt spáchán.
5. Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby^{8a}) nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnícké osoby.
6. Pokuty vybírá a vymáhá orgán, který je uložil. Příjem z pokut je příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost orgánu, který pokutu uložil.”⁵

Hlava VII. - Ustanovení přechodná a závěrečná

Hlava sedmá je poslední částí zákona, po které již následují pouze části týkající se změn jednotlivých paragrafů a částí zákona a příloha v podobě sazebníku odměn při opětném prodeji originálu díla uměleckého, v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a v souvislosti s půjčováním děl.

⁴ § 105b tamtéž

⁵ § 105c tamtéž

4 Autorské právo

Autorské právo je jedním z důležitých odvětví práva, které upravuje především zákon 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) a dále mezinárodní dokumenty zejména Evropských společenství. Zabývá se ochranou práv autorů děl literárních, uměleckých i vědeckých, ale také ochranou práv z výkonu umělců, výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, práva rozhlasových a televizních vysílatelů k jejich vysílání a samozřejmě chrání i práva k zatím nezveřejněným dílům. Autorský zákon dále upravuje: „práva nakladatelů na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jimi vydaných děl pro osobní potřebu a práva pořizovatelů k jimi pořízeným databázím-označovaná jako "práva souvisejících" (dříve, nebo v literatuře "práva příbuzná"). Upravuje i kolektivní správu autorský práv.“⁶

4.1 Předmět autorského práva

Dle autorského zákona za dílo může být považováno dílo literární, umělecké či vědecké pokud:

- „je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora
- je vyjádřeno trvale nebo dočasně v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě, včetně podoby elektronické
- je dílem bez ohledu na rozsah, účel nebo význam“⁷

Demonstrativní výčet autorského zákona zmiňuje především díla slovesná - ať už vyjádřená řečí či písmem, hudební díla, dramatická, choreografická, fotografická, audiovizuální, kinematografická, výtvarná, malířská, grafická, sochařská, architektonická a další. „Účelem tohoto pojetí bylo a je umožnit ochranu i těm dílům, která v současnosti nejsou druhově ani známa nebo která nejsou natolik rozšířena, aby bylo zapotřebí je výslovně uvádět v zákonném demonstrativním výčtu děl, popř. i dílům, u nichž je v současnosti možnost jejich autorskoprávní ochrany sporná.“⁸

Mezi díla se dle autorského zákona řadí také:

⁶ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., 2011, s. 19.

⁷ tamtéž

⁸ TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.15

- počítačové programy - pokud jsou původním duševním výtvozem daného autora
- databáze - tzn. „soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření“⁹
- sborníky - jedná se o určitý soubor nezávislých děl, která jsou výsledkem uspořádání autora - mohou to být např. časopisy, encyklopedie či databáze
- fotografická díla - takovým dílem je chápána původní fotografie - tedy původní výtvor autora
- tvůrčí zpracování díla jiného - sem spadají také překlady děl do jiného jazyka
- díla nedokončená - za nedokončené dílo jsou považovány i jeho jednotlivé části či fáze vývoje (např. jména postav literárního díla)

Za autorské dílo však není považován například pouhý námět díla či myšlenka, metoda, objev, teorie, vzorec, graf, či nějaký postup, ale ani denní zpráva či údaj sám o sobě.

4.2 Výjimky z ochrany podle práva autorského ve veřejném zájmu

Autorský zákon zahrnuje i „taxativní výluky z věcného rozsahu pro některé (nehmotné) předměty, u nichž existuje veřejný zájem na jejich volném šíření a přístupu k nim.“¹⁰ Tento výčet zahrnuje především úřední díla a výtvoři tradiční lidové kultury,

„Podstatou věcné (předmětové) autorskoprávní výluky je i vyjmutí výtvoru z rozsahu ustanovení autorského zákona, nikoli o pouhé omezení obsahu autorského práva k němu. Užití takového díla je tedy volné bez ohledu, k jakému účelu je používáno, neboť nedochází vůbec ke vzniku autorského práva k takovému dílu.“¹²

Je tedy zkoumán pouze vztah k povahovému určení díla a ne vztah k jeho konkrétnímu využití. Důvodem pro tuto výluky je především důvod politický, která má sloužit veřejnému zájmu, který by byl změřen, pakliže by tyto statky byly chráněny autorským zákonem.

4.3 Zveřejnění a vydání díla

Ke zveřejnění díla dochází dnem, kdy bylo dílo poprvé oficiálně zpřístupněno veřejnosti. Takovými způsoby jsou demonstrativně uváděny:

⁹ § 88 Autorský zákon

¹⁰ TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.72

¹² TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.72

- veřejné provedení - at' už živě fyzickou osobou nebo „mechanicky prostřednictvím technických zařízení“¹³
- veřejné přednesení - „jedná se zejména o živé provozování díla, a to "běžnou osobou" v případě děl vědeckých či výkonným umělcem v případě děl literárních či jiných uměleckých“¹⁴
- vystavení
- vydání
- jiným zpřístupněním díla veřejnosti
 - sdílením díla veřejností na vyžádání prostřednictvím počítačové či jiné sítě
 - vysíláním
 - pronajímáním
 - půjčováním

„Zveřejnění díla je otázkou faktickou. Nejedná se tedy o právní úkon. Zveřejnění díla je svou povahou objektivní právní skutečností, byť se v praxi často jedná o důsledek právního úkonu (zejm. licenční smlouvy).“¹⁵ V této souvislosti je třeba rozlišovat i zveřejnění díla od souhlasu autora se zveřejněním - což je právě právní úkon. Podmínkou je samozřejmě, že souhlas se zveřejněním musí být oprávněný a dílo tak bude nabídnuto ke zveřejnění legálně.

4.4 Autorství

Úprava autorství v České republice koncepčně vychází z tradičního evropského kontinentálního pojetí, tzn., že za autora je považována fyzická osoba, která dílo vytvořila na základě svých literárních, uměleckých či jiných tvůrčích schopností. „Můžeme tedy hovořit o autorskoprávním pojetí uznávajícím bezpodmínečnou ontologickou závislost existence díla na projevu tvůrčích schopností jeho autora.“¹⁶ Z toho povahově vyplývá, že autorem nemůže být osoba, která není literárními ani jinými uměleckými či tvůrčími schopnostmi obdařena a nemůže jí být ani právnická osoba jelikož ani ta není takto nadána.

Jelikož zákon jasně zakazuje zcizování autorských práv (vyjma zcizení dědictvím - jelikož autorská práva mohou být předmětem dědictví), autor je majitelem osobnostních

¹³ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.83

¹⁴ tamtéž

¹⁵ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.84

¹⁶ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.91

i majetkových práv po celý svůj život a ostatní subjekty mohou být pouze oprávněny k využívání těchto práv prostřednictvím licence.

4.4.1 Autorství k dílu

Jak již bylo zmíněno výše, autorem díla může být pouze fyzická osoba, která dílo vytvořila. Pakliže se jedná o souborné dílo, je autorem osoba, jež ho určitým tvůrčím způsobem vybrala a sestavila. Toto ustanovení je v zákoně uvedeno v souvislosti s komunitárním právem.¹⁷ Takový autor je běžně označován jako uspořadatel či pořadatel. Sestavením takového díla dochází v podstatě k dvojímu autorství, jelikož autory jednotlivých příspěvků jsou odlišné osoby, ale dle § 5 autorského zákona tím nejsou dotčena autorská práva těchto osob k použitým příspěvkům.

Může se také stát, že autor nechce při vydání svého díla zveřejnit své jméno. V takovém případě, buď může zvolit krycí jméno tzv. pseudonym, nebo uvést dílo úplně bez jména. Pak se jedná o dílo anonymní. V obou těchto případech je zákonem zakázáno jméno autora prozradit, dokud se autor sám nerozhodne k dílu veřejně přihlásit. Autor je do této doby zastupován při výkonu veškerých práv v souvislosti k autorskému dílu osobou, jež byla zveřejněním díla pověřena. Složitější otázkou je, jak je to s utajením totožnosti autora v souvislosti s například trestním stíháním. Předpokládá se, že stát uznává ochranu autorství jako absolutní právo a je tedy povinen udržovat mlčenlivost o jménu autora i z pohledu procesního. V takovém případě tedy platí, že dokazování v např. soudním řízení musí probíhat tak, aby povinnost mlčenlivosti byla zachována. To však neplatí pro osoby, které mají v trestních řízeních oznamovací povinnost.¹⁸ Oznamovací povinnost dle Trestního zákona se týká např. osob, které „se hodnověrným způsobem dozví, že jiný spáchal trestný čin vraždy, těžkého ublížení na zdraví, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení,

¹⁷ " Autorem databáze je fyzická osoba nebo skupina fyzických osob, které databázi vytvořily, nebo připouští-li to právní předpisy členských států, právnická osoba považovaná těmito právními předpisy za nositele práva" čl. 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází

¹⁸ § 124 Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Dokazování je třeba provádět tak, aby byla šetřena povinnost zachovávat mlčenlivost o utajovaných informacích chráněných zvláštním zákonem a jiná zákonem stanovená nebo státem uznávaná povinnost mlčenlivosti. V těchto případech lze provést výslech jen tehdy, jestliže vyslychaného zprostil povinnosti mlčenlivosti příslušný orgán nebo ten, v jehož zájmu má tuto povinnost; přiměřeně to platí i tam, kde se provádí důkaz jinak než výslechem.

obchodování s lidmi, zbavení osobní svobody, braní rukojmí”¹⁹ atd. „Vzhledem k tomu, že autorský ani jiný zákon nestavoví zvláštní podmínky, za nichž lze pro účely trestního řízení sdělovat pravou totožnost autora, lze tuto skutečnost pro účely trestního řízení,”²⁰ které nesplňuje podmínky týkající se oznamovací povinnosti účastníka vyžadovat až po předchozím souhlasu soudce. Pakliže již byla totožnost autora v řízení zjištěna, je povinností soudu zajistit, aby nebyla dále vyzrazována - je tedy především potřeba vyloučit z řízení veřejnost.

Osobnostní právo na označení autorství zaniká smrtí autora. V případě pseudonymů a anonymů se rozlišují dvě skutečnosti:

- 1) „zda dílo bylo pouze podle přání veřejně známého autora užíváno bez uvedení jeho jména či pod pseudonymem
- 2) zda totožnost autora díla anonymního či pseudonymního byla v okamžiku smrti autora objektivně utajena”²¹

V prvním případě právo na anonymitu po smrti autora zaniká a uživatelé díla jsou povinni označit autorství, v tom druhém je věc poněkud sporná jelikož „z žádného ustanovení zákona nelze přesvědčivě dovodit úmysl zákonodárce zachovat toto právo i po smrti autora”²² a pouze se tento úmysl předpokládá.

Autorem díla však nemusí být pouze jedna osoba. Fyzické osoby se mohou tvůrčí činností stát spoluautory díla a následně se podílet společně a nerozdílně, jak na právních úkonech, tak i na výnosech, kde pak záleží úměrně na velikosti jejich tvůrčích příspěvků na díle.

Za okamžik vzniku autorského práva k dílu je považován okamžik, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. Tento okamžik je současně tedy okamžikem vzniku díla jako takového i v právním smyslu. Znamená to, že dílo musí přejít do sféry vnímatelnosti pro cizí osobu, ale nemusí být nutně vnímatelným pro kohokoliv - stačí pro osoby k tomu odborně způsobilé.

U autorského práva je třeba rozlišovat díla na hmotná a nehmotná jelikož při zničení věci, která sloužila k vyjádření díla, nezaniká právo autorské, ale pouze právo vlastnické k

¹⁹ § 368 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

²⁰ TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.108

²¹ tamtéž

²² TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.109

dané věci. Stejně tak nabytím vlastnického nebo jiného práva k takové věci (jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno), automaticky nevzniká právo k výkonu práva dílo užit.

4.5 Obsah autorského práva

Autorská práva se dělí na výlučná práva osobnostní a výlučná práva majetková. Autorská práva osobnostní jsou zákonem taxativně vymezená v § 11, zatímco majetková jsou pouze demonstrativně uváděna v § 12 autorského zákona.

4.5.1 Osobnostní autorská práva

- 1) „Autor má právo rozhodnout o zveřejnění svého díla.
- 2) Autor má právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho díla, je-li uvedení autorství při takovém užití obvyklé.
- 3) Autor má právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla. Autor má právo na dohled nad plněním této povinnosti jinou osobou (autorský dohled), nevyplývá-li z povahy díla nebo jeho užití jinak, anebo nelze-li po uživateli spravedlivě požadovat, aby autorovi výkon práva na autorský dohled umožnil.
- 4) Osobnostních práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají. Ustanovení odstavce 5 tím není dotčeno.

Po smrti autora si nikdo nesmí osobovat jeho autorství k dílu, dílo smí být použito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a, je-li to obvyklé, musí být uveden autor díla, nejde-li o dílo anonymní. Ochrany se může domáhat kterákoliv z osob autorovi blízkých, toto oprávnění mají, i když uplynula doba trvání majetkových práv autorských. Této ochrany se může vždy domáhat i právnická osoba sdružující autory nebo příslušný kolektivní správce podle tohoto zákona.”²³

4.5.2 Majetková autorská práva

1. „Autor má právo své dílo užit v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit

²³ § 11 Autorský zákon

jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

2. Poskytnutím oprávnění podle odstavce 1 právo autorovi nezaniká; autorovi vzniká pouze povinnost strpět zásah do práva dílo užít jinou osobou v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.
3. Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona. Toto právo nelze uplatnit v rozporu s oprávněnými zájmy vlastníka; vlastník není povinen autorovi takovou věc vydat, je však povinen na žádost a náklady autora zhotovit fotografii nebo jinou rozmnoženinu díla a odevzdat ji autorovi.
4. Právem dílo užít je
 - a) právo na rozmnožování díla,
 - b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla,
 - c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla,
 - d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla,
 - e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla,
 - f) právo na sdělování díla veřejnosti, zejména
 1. právo na provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování,
 2. právo na vysílání díla rozhlasem či televizí,
 3. právo na přenos rozhlasového či televizního vysílání díla,
 4. právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla.

Způsoby užití díla vyplývající z odstavce 4 se pro účely tohoto zákona vymezují v ustanoveních § 13 až 23. Dílo lze užít i jiným způsobem než způsoby uvedenými v odstavci 4. „²⁴

Užití díla je pojem známý nejen pro tuzemské právo, ale také pro právo komunitární a mezinárodní smlouvy²⁵, přesto však není v autorském zákoně ani nyní vymezen, ale pouze nepřímo definován demonstrativním výčtem jednotlivých způsobů užití díla. Při demonstrativním výčtu je tedy zapotřebí výklad pomocí rozhodovací praxe a nauky a mohou tak vznikat výkladové potíže ohledně rozsahu tohoto pojmu.

²⁴ § 12 Autorský zákon

²⁵ franc. droit d'exploitation, angl. exploitation right, něm. Verwertungsrecht

Užití díla lze třídit podle účelu především na užití soukromé (pro vlastní potřebu) a veřejné (uplatnění ve společnosti) u něj je zcela nepodstatné, zda je úplatné či nikoliv a dále na užití hmotnými nosiči nebo pomíjivě (bez hmotného zachycení).

Ani „mezinárodní právo autorské pojem užití díla nevymezuje. Vyplývá však z tradiční mezinárodní autorskoprávní klasifikace.“²⁶

Na rozdíl od dualistických systémů český autorský zákon nezná pojem zcizení autorského práva a není tedy možné se majetkových práv dle naší úpravy vzdát, převést je na někoho a nemohou tak být ani postižena výkonem rozhodnutí (což neplatí pro pohledávky z takových práv). Jedinou výjimkou je přechod na jiného majitele dědictvím.

4.5.2.1 Trvání majetkových práv

1. „Majetková práva trvají, pokud není dále stanoveno jinak, po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti.
2. Bylo-li dílo vytvořeno jako dílo spoluautorů, počítá se doba trvání majetkových práv od smrti spoluautora, který ostatní přežil.
3. Majetková práva k dílu anonymnímu a pseudonymnímu trvají 70 let od oprávněného zveřejnění díla. Je-li pravé jméno autora díla anonymního nebo pseudonymního obecně známo nebo se autor takového díla veřejně prohlásí (§ 7 odst. 2) v průběhu doby podle věty první, řídí se trvání majetkových práv k takovému dílu podle odstavce 1, a jde-li o dílo spoluautorů, i podle odstavce 2.
4. U díla, u něhož není pro počítání doby trvání majetkových práv rozhodná smrt autora a které nebylo zveřejněno během 70 let od jeho vytvoření, majetková práva uplynutím této doby zanikají.
5. Doba trvání majetkových práv k dílu audiovizuálnímu se počítá od smrti poslední přeživší z následujících osob: režisér, autor scénáře, autor dialogů a skladatel hudby zvláště vytvořené pro užití v audiovizuálním díle.
6. Je-li pro počítání doby trvání majetkových práv rozhodné zveřejnění díla a dílo se zveřejňuje po určitou dobu ve svazcích, dílech, na pokračování nebo v řadách, počítá se doba trvání majetkových práv pro každou takovou část díla samostatně.
7. Doba trvání majetkových práv se počítá vždy od prvního dne roku následujícího po roce, v němž došlo k události rozhodné pro její počítání.“²⁷

²⁶ TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s.176

²⁷ § 27 Autorský zákon

Délka trvání majetkových práv byla upravena v souladu s komunitárním právem: „Práva autora literárního nebo uměleckého díla ve smyslu článku 2 Bernské úmluvy trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti bez ohledu na den, kdy bylo dílo oprávněně sděleno veřejnosti.“²⁸ Dalším důvodem stanovení výše ochrany na 70 let po smrti autora místo předchozích 50 let je prodloužení průměrného věku dožití v členských státech EU. V souvislosti s těmito změnami je důležité také ustanovení, které říká, že „Doba trvání majetkových práv se řídí tímto zákonem i tehdy, začala-li běžet před jeho nabytím účinnosti. Pokud již doba trvání těchto práv před nabytím účinnosti tohoto zákona uplynula a podle tohoto zákona by ještě trvala, ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona se obnovuje na dobu zbývající. Rozmnoženiny předmětů ochrany, ke kterým se doba trvání majetkových práv obnovuje, oprávněně pořízené před nabytím účinnosti tohoto zákona lze však volně rozšiřovat ještě 2 roky po nabytí jeho účinnosti.“²⁹

Počítání času dle Autorského zákona se liší od klasického § 605 - 608 ObčZ.³⁰, řídí se totiž mezinárodním právem autorským. „Doba ochrany následující po smrti autora a lhůty stanovené v odstavcích 2, 3 a 4 začínají běžet od smrti nebo od události uvedené v těchto odstavcích, avšak za začátek těchto lhůt se vždy považuje 1. leden roku následujícího po smrti nebo po uvedené události.“³¹

²⁸ čl. 1 odst. 1 SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2006/116/ES

²⁹ § 106 Autorský zákon

³⁰ § 605 (1) Lhůta nebo doba určená podle dnů počíná dnem, který následuje po skutečnosti rozhodné pro její počátek.

(2) Konec lhůty nebo doby určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se lhůta nebo doba počítá. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce.

§ 606 (1) Polovinou měsíce se rozumí patnáct dnů a středem měsíce jeho patnáctý den.

(2) Je-li lhůta nebo doba určena na jeden nebo více měsíců a část měsíce, počítá se část měsíce naposled.

§ 607 Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty pracovní den nejbližší následující.

§ 608 Lhůta nebo doba určená v kratších časových jednotkách, než jsou dny, se počítá od okamžiku, kdy začne, do okamžiku, kdy skončí.

³¹ čl. 7 odst. 5 BERNSKÁ ÚMLUVA o ochraně literárních a uměleckých děl

4.6 Ochrana práva autorského

Každý autor, do jehož práv bylo zasaženo nebo takové zasažení hrozí (někdy označováno jako "pirátství"³² - např. při neoprávněném a nezaplaceném užití díla), se může domáhat ochrany několika způsoby např. určením svého autorství, zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování (např. neoprávněná výroba, dovoz nebo vývoz originálu, neoprávněná propagace apod.), sdělením údajů o způsobu a rozsahu neoprávněného užití se může autor domáhat na osobách, které takto do jeho práva zasáhly nebo je neoprávněně ohrozili (např. pokud má tato osoba v držení neoprávněně zhotovené rozmnoženiny), v případě nemajetkové újmy může požadovat omluvu nebo soudně stanovené finanční odškodnění. Dále může autor odstranit následky zásahu do práva (např. stažením neoprávněně zhotovených rozmnoženin, zničením nástrojů určených k výrobě rozmnoženin, stažením rozmnožení z obchodování apod.), či zakázat poskytování služby, která slouží třetím osobám k porušování či ohrožování jeho práva, a to přiměřeně k závažnosti porušení. V takovém případě není ohroženo právo na náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení včetně možnosti na náhradu ušlého zisku v takové výši, který by odpovídala odměně za získání licence na užívání díla po dobu neoprávněného nakládání s ním.

Jak již bylo zmíněno, porušením autorského práva je i pouhé ohrožení, v takovém případě je vždy „zásadní nalezení příčinné souvislosti (kauzálního vztahu) mezi jednáním žalovaného (popř. jinou právně kvalifikovanou skutečností) a eventuálním zásahem do autorského práva. Příčinná souvislost musí být bezpečně prokázána, nestačí jen pouhá pravděpodobnost.“³³

Autorské právo včetně osobnostních nároků z něj vyplývajících, má silný osobnostní základ což má za následek, že je nepromlčitelné. Na rozdíl od toho majetkové nároky vyplývající z autorského práva promlčitelné jsou, a to dle § 611 a násl. ObčZ.³⁴ Promlčecí doba je tak tříletá a počíná běžet dnem, kdy mohlo být právo vykonáno poprvé.

³² TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 417

Uvádí se, že původ tohoto označení lze hledat v padesátých letech a na počátku let šedesátých, kdy docházelo k provozování rozhlasového vysílání z lodí zakotvených mimo teritoriální vody jednotlivých států. Tím se provozovatel vyhýbal placení autorských odměn za užití (převážně) hudebních děl jejich vysíláním rozhlasem.

³³ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 430

³⁴ § 611 Promlčují se všechna majetková práva s výjimkou případů stanovených zákonem. Jiná práva se promlčují, pokud to zákon stanoví.

§ 614 Nepromlčuje se vlastnické právo ani právo domáhat se rozdělení společné věci, právo na zřízení nezbytné cesty a právo na vykoupení reálného břemene.

Taktéž uplatňování náhrady škody související se zásahem do autorských práv se řídí Občanský zákoníkem (§ 2894 a násl.³⁵). Jelikož dílo samotné je nehmotným statkem lze poškodit pouze hmotný substrát a bude se tedy jednat o klasickou soukromoprávní odpovědnost za škodu na hmotné věci. Dále lze pak nahradit autorovi jeho ušlý zisk, který mu ušel v důsledku protiprávního jednání jiné osoby - např. došlo ke znemožnění užití díla autorem. Tento nárok je dle právní úpravy posuzován jako bezdůvodné obohacení a nikoliv jako odpovědnost za škodu.

³⁵ § 2894 (1) Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody).

(2) Nebyla-li povinnost odčinit jinému nemajetkovou újmu výslovně ujednána, postihuje škůdce, jen stanoví-li to zvlášť zákon.

§ 2895 Škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.

§ 2896 Oznáme-li někdo, že svoji povinnost k náhradě újmy vůči jiným osobám vylučuje nebo omezuje, nepřihlíží se k tomu. Učiní-li to však ještě před vznikem újmy, může být takové oznámení posouzeno jako varování před nebezpečím.

§ 2900 Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.

§ 2901 Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, má povinnost zakročit na ochranu jiného každý, kdo vytvořil nebezpečnou situaci nebo kdo nad ní má kontrolu, anebo odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami. Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu, o níž ví nebo musí vědět, že hrozící závažností zjevně převyšuje, co je třeba k zákroku vynaložit.

§ 2902 Kdo porušil právní povinnost, nebo kdo může a má vědět, že ji poruší, oznámí to bez zbytečného odkladu osobě, které z toho může újma vzniknout, a upozorní ji na možné následky. Splní-li oznamovací povinnost, nemá poškozený právo na náhradu té újmy, které mohl po oznámení zabránit.

§ 2903 (1) Nezakročí-li ten, komu újma hrozí, k jejímu odvrácení způsobem přiměřeným okolnostem, nese ze svého, čemu mohl zabránit.

(2) Při vážném ohrožení může ohrožený požadovat, aby soud uložil vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící újmy.

(3) Odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

5 Práva související s právem autorským

Mezi taková práva patří především práva výkonného umělce³⁶ k uměleckému výkonu, mezi která se řadí např. výkon herce, zpěváka, tanečníka, režiséra, hudebníka, nebo jiných osob, které mohou provádět umělecké dílo či výtvořiny tradiční lidové kultury.³⁷ Jelikož autorské dílo nemůže existovat bez uměleckého výkonu, jsou obě práva povahově příbuzná (práva související) a tudíž se i tato práva řadí mezi práva absolutní právní povahy.

Při posuzování, kdo je oním výkonným umělcem se vždy vychází z principu materiální pravdivosti původcovství. Jedná se tedy o osobu, která umělecký výkon jako osobní a neopakovatelný výkon svého ducha vytvořila na základě projevu svých umělecko-interpretacních schopností. Ono vytvoření však není právním úkonem, ale „jedná se o jinou právní skutečnost, která vznikla na základě faktické umělecké interpretační činnosti.“³⁸ Na základě této skutečnosti je tedy možné, aby výkonným umělcem byla osoba, která není plně způsobilá k právním úkonům.

Stejně jako u autorských práv se i práva výkonných umělců dělí na práva majetková a osobnostní.

5.1 Osobnostní práva výkonného umělce

„(1) Výkonný umělec má právo rozhodnout o zveřejnění svého uměleckého výkonu.

(2) Sólista, vytváří-li výkon sám, a dirigent, sbormistr, divadelní režisér a sólista, vytváří-li výkon spolu s členy uměleckého tělesa, má právo rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho jméno uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho výkonu. Výkonným umělcům jako členům uměleckého tělesa přísluší právo podle předchozí věty pouze ve vztahu ke společnému jménu (společnému pseudonymu), pod kterým výkon společně vytvářejí; tím není vyloučena dohoda o uvedení jména podle předchozí věty.

(3) Výkonnému umělci však nepřísluší právo podle odstavce 2 v případech odůvodněných způsobem užití výkonu.

(4) Výkonný umělec má právo na ochranu před každým znetvořením, zkomolením nebo jinou změnou svého výkonu, která by byla na újmu jeho pověsti; výkonní umělci podle § 68 odst. 1 jsou povinni brát na sebe přiměřený vzájemný ohled.“³⁹

³⁶ § 67 odst. 2 Zákon č. 121/2000 Sb. - Výkonný umělec je fyzická osoba, která umělecký výkon vytvořila.

³⁷ dále sem patří dirigenti, sbormistři, ale také artisty

³⁸ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 643

³⁹ § 70 Autorský zákon

5.2 Majetková práva výkonného umělce

„(1) Výkonný umělec má právo svůj umělecký výkon užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může umělecký výkon užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

(2) Právem umělecký výkon užít je

- a) právo na vysílání a jiné sdělování živého výkonu veřejnosti,
- b) právo na záznam živého výkonu,
- c) právo na rozmnožování zaznamenaného výkonu,
- d) právo na rozšiřování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,
- e) právo na pronájem rozmnoženin zaznamenaného výkonu,
- f) právo na půjčování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,
- g) právo na sdělování zaznamenaného výkonu veřejnosti.

(3) Výkonný umělec má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho zaznamenaného výkonu pro osobní potřebu obdobně podle § 25.”⁴⁰

Výkonní umělci mohou také mít svého zástupce, kterým je „umělecký vedoucí tělesa, který zastupuje výkonné umělce jejich jménem a na jejich účet při provedení díla více výkonnými umělci, například členy orchestru, tanečního souboru.”⁴¹

„Majetková práva výkonného umělce trvají 50 let od vytvoření výkonu. Je-li však v této době zveřejněn záznam tohoto výkonu, zanikají práva výkonného umělce až za 50 let od takového zveřejnění.”⁴²

5.3 Práva výrobce zvukového a zvukově obrazového záznamu

Práva výrobců zvukového a zvukově obrazového záznamu byla v minulosti mimo jiné považována i za práva příbuzná a nikoliv související, jako je tomu nyní. Toto označení však bylo nesprávné. „Mezi právem autorským a právem výrobce zvukového záznamu (a stejně tak i právem výrobce zvukově obrazového záznamu a právem rozhlasového a televizního

⁴⁰ § 71 tamtéž

⁴¹ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., 2011, s. 37.

⁴² § 73 Autorský zákon

vysílatele) o žádnou "příbuznost", vážící se ke stejnému rodu, nejde. Sice i zde se jedná o nehmotná práva, ale těch je mnohem více. Naopak, o právech výrobců zvukových záznamů platí, že jsou nehmotnými právy výhradně majetkovými, postrádající jakákoli práva osobnostní. "Příbuznost", s právem autorským přitom dost dobře nelze vyvozovat ani s ohledem na zvukový záznam výkonů výkonných umělců, tj. i záznam díla tímto výkonem provedeného, protože se nemusí jednat pouze o zvukové záznamy těchto zvuků, nýbrž i zvuků jiných, nemajících jakoukoli, ani nepřímou, vazbu na díla chráněná právem autorským."⁴³

„(1) Zvukový záznam je výlučně sluchem vnímatelný záznam zvuků výkonu výkonného umělce či jiných zvuků, nebo jejich vyjádření.

(2) Výrobce zvukového záznamu je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé zaznamená zvuky výkonu výkonného umělce či jiné zvuky, nebo jejich vyjádření, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba."⁴⁴

Za zvukově obrazový záznam pak považujeme „záznam audiovizuálního díla nebo záznam jiné řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů vyvolávajících dojem pohybu, ať už jsou doprovázeny zvukem, či nikoliv, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem vnímatelným i sluchem."⁴⁵

„(1) Výrobce zvukového záznamu má výlučné majetkové právo svůj zvukový záznam užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může zvukový záznam užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

(2) Právem zvukový záznam užít je

- a) právo na rozmnožování zvukového záznamu,
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,
- e) právo na vysílání a jiné sdělování zvukového záznamu veřejnosti.

(3) Ustanovení § 72 platí obdobně pro výrobce zvukového záznamu.

⁴³ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 668

⁴⁴ § 75 Autorský zákon

⁴⁵ JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., 2011, s. 39.

(4) Výrobce zvukového záznamu má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho záznamu pro osobní potřebu obdobně podle § 25.

(5) Právo výrobce zvukového záznamu je převoditelné.⁴⁶

„(1) Výrobce zvukově obrazového záznamu má výlučné majetkové právo svůj zvukově obrazový záznam užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může zvukově obrazový záznam užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

(2) Právem zvukově obrazový záznam užít je

- a) právo na rozmnožování zvukově obrazového záznamu,
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
- e) právo na vysílání a jiné sdělování zvukově obrazového záznamu veřejnosti.

(3) Výrobce zvukově obrazového záznamu má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho záznamu pro osobní potřebu obdobně podle § 25.

(4) Právo výrobce zvukově obrazového záznamu je převoditelné.⁴⁷

Práva výrobců obou těchto záznamů trvají 50 od pořízení záznamu, nebo v případě, že je záznam zveřejněn až v této době - 50 let od tohoto zveřejnění.

5.4 Právo rozhlasového a televizního vysílatele k jeho vysílání

„(1) Vysíláním se rozumí výsledek šíření zvuků nebo obrazů a zvuků nebo jejich vyjádření rozhlasem nebo televizí pro příjem veřejnosti.

(2) Vysílatel je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost uskutečňuje vysílání zvuků nebo obrazů a zvuků nebo jejich vyjádření rozhlasem nebo televizí, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.⁴⁸

⁴⁶ § 76 Autorský zákon

⁴⁷ § 80 Autorský zákon

⁴⁸ § 83 Autorský zákon

Toto právo je soukromoprávní povahy, a je tedy třeba odlišovat veřejné právo rozhlasové a televizní („jehož předmětem je zejména regulace rozhlasového a televizního vysílání státem, stejně jako i zvláštní poplatkové záležitosti vztahující se k držení rozhlasového nebo televizního přijímače“⁴⁹)

„(1) Vysílatel má výlučné majetkové právo své vysílání užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může vysílání užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

(2) Právem vysílání užít je

- a) právo na záznam vysílání,
- b) právo na rozmnožování zaznamenaného vysílání,
- c) právo na rozšiřování rozmnoženin zaznamenaného vysílání,
- d) právo na sdělování vysílání veřejnosti.

(3) Právo vysílatele podle odstavce 1 je převoditelné.“⁵⁰

Tato práva taktéž trvají 50 let, a to od okamžiku prvního vysílání.

5.5 Právo nakladatele

„Nakladatel má právo na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny pro osobní potřebu jím vydaného díla.“⁵¹ Jedná se tak o netvůrčí právo duševního vlastnictví, které opravňuje nakladatele pouze k přebrání odměny za dílo, nikoliv však k jeho užívání. Právo trvá 50 let od začátku roku, který následuje po vydání díla a je možné ho převádět i mezi živými. U rozmnožování těchto děl pak nezáleží, zda jsou rozmnožována pro vlastní potřebu právnické osoby či potřeby fyzické podnikající osoby.

Toto práva je výhradně spravované kolektivním správcí a není chráněno mezinárodním ani komunitárním právem.

5.6 Právo pořizovatele databáze

Toto právo je pak chápáno jako zvláštní právo, které bylo do české úpravy přidáno na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/9ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.

⁴⁹ TELEEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 696

⁵⁰ § 84 Autorský zákon

⁵¹ § 87 Autorský zákon

„Vzhledem k tomu, že ochrana databází autorským právem je v členských státech poskytována v různých formách podle vnitrostátních právních předpisů a judikatury a že pokud právní rozdíly, s ohledem na rozsah a podmínky této ochrany v jednotlivých členských státech, přetrvávají, mohou taková neharmonizovaná práva duševního vlastnictví bránit volnému pohybu zboží nebo služeb v rámci Společenství.”⁵²

Na základě této směrnice Autorský zákon uvádí: „Databází je pro účely tohoto zákona soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření.

Například „sbírka fotografií splňuje pojmové znaky databáze, pokud jsou fotografie uspořádány (např. v albech) a jsou přístupné listováním v nich. Pokud jsou fotografie rozházené v krabici, pak chybí znak uspořádání a takováto “sbírka” nesplňuje pojmové znaky databáze. Databází je například i osobní telefonní seznam, neboť je souborem údajů (jmen a telefonních čísel) abecedně (tedy systematicky) uspořádaných a přístupných pouhým listováním (tedy mechanickými prostředky).”⁵³

Požizovatel databáze je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost pořídí databázi, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.

- (1) Pořizovatel databáze má právo na vytěžování nebo na zužitkování celého obsahu databáze nebo její kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části a právo udělit jinému oprávnění k výkonu tohoto práva.
- (2) Vytěžováním podle odstavce 1 se rozumí trvalý nebo dočasný přepis celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části na jiný podklad, a to jakýmkoli prostředky nebo jakýmkoli způsobem.
- (3) Zužitkováním podle odstavce 1 se rozumí jakýkoli způsob zpřístupnění veřejnosti celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části rozšiřováním rozmnoženin, pronájemem, spojením on-line nebo jinými způsoby přenosu.
- (4) Půjčování originálu nebo rozmnoženiny (§ 16) databáze není vytěžování podle odstavce 2 ani zužitkování podle odstavce 3.

⁵² směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/9ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází [citováno dne 29.12.2013] Dostupné na:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:CS:HTML>

⁵³ Národní knihovna, AUTORSKÝ ZÁKON - část II. Právní úprava ochrany databází [citováno dne 18.2.2014] Dostupné na: <http://knihovna.nkp.cz/NKKR0102/0102114.html>

- (5) Opakované a systematické vytěžování nebo zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze a jiné jednání, které není běžné, přiměřené a je na újmu oprávněným zájmům pořizovatele databáze, není dovoleno.
- (6) Právo pořizovatele databáze je převoditelné. Zvláštní právo pořizovatele databáze trvá 15 let od pořízení databáze. Je-li však v této době databáze zpřístupněna, zaniká zvláštní právo pořizovatele databáze za 15 let od prvního takového zpřístupnění.⁵⁴

⁵⁴ § 88, 90, 93 Autorský zákon

6 Kolektivní správa autorský práva dle české právní úpravy

Kolektivní správa autorský práva je taktéž upravena Autorským zákonem, a to hlavou IV. Je vymezena pouze 10 paragrafy, další vymezení pak již spravuje ministerstvo kultury, které na kolektivní správce dohlíží a uděluje příslušná oprávnění. „Historie kolektivní správy spadá do konce 18. století, kdy byla ve Francii založena první organizace kolektivní správy v přibližně dnešním pojetí, a to pro ochranu děl dramatických.“⁵⁵ Na našem území se dá historie datovat do roku 1919, kdy vznikla organizace "Ochranné sdružení autorské československých skladatelů, spisovatelů a nakladatelů hudebních v Praze, zaps. společ. s.r.o."

6.1 Co je kolektivní správa autorských práva

Kolektivní správa má za úkol uplatňovat a chránit majetková, autorská i práva související s právem autorským a umožňovat přístup k nim veřejnosti. Opakem toho je správa individuálních práva, která není obsahem autorského zákona a jedná se tak o klasický soukromoprávní vztah mezi majitelem práva a osobou, která právo vykonává. Pod kolektivní správu nespadá ani uzavírání licenčních nebo jiných smluv a není to ani krátkodobé či příležitostné zastupování jiných než povinně kolektivně spravovaných práva. Rozdíl je tedy především v počtu osob, jež správa zastupuje - kolektivní správa má na starosti vždy větší počet osob, jimž přísluší:

„a) majetkové právo autorské nebo majetkové právo související s právem autorským,
b) ze zákona oprávnění k výkonu majetkových práva k dílu (§ 58), nebo
c) ze smlouvy výhradní oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného pro celou dobu trvání majetkových práva a alespoň pro území České republiky s právem poskytnout podlicenci (dále jen "nositelé práva") k jejich společnému prospěchu, a to při výkonu jejich majetkových práva ke zveřejnění nebo ke zveřejnění nabídnutým dílům, uměleckým výkonům, zvukovým a zvukově obrazovým záznamům (dále jen "předměty ochrany"), pokud jiný než kolektivní výkon těchto práva je nedovolený (§ 96) nebo neúčelný; za předmět ochrany k zveřejnění nabídnutý se považuje takový předmět ochrany, který nositel práva písemně oznámí příslušnému kolektivnímu správci za účelem zařazení takového předmětu ochrany do rejstříku předmětů ochrany.“⁵⁶

„(1) Povinně kolektivně spravovanými právy jsou

⁵⁵ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 747

⁵⁶ § 95 Autorský zákon

- a) právo na odměnu za:
1. užití uměleckého výkonu, zaznamenaného na zvukový záznam vydaný k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání,
 2. užití zvukového záznamu, vydaného k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání,
 3. zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu nebo jiného záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu,
 4. zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu fyzické osoby nebo pro vlastní vnitřní potřebu právnické osoby či podnikající fyzické osoby pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na papír nebo podobný podklad, a to i prostřednictvím třetí osoby,
 5. opětný prodej originálu díla uměleckého,
 6. půjčování originálu nebo rozmnoženiny vydaného díla podle § 37 odst. 2,
- b) právo na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla či výkonu výkonného umělce zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam,
- c) právo na užití kabelovým přenosem děl, živých výkonů a výkonů zaznamenaných na zvukový záznam nebo na zvukově obrazový s výjimkou takových výkonů, jejichž zvukový záznam byl vydán k obchodním účelům [písmeno a) bod 1], a dále právo na užití kabelovým přenosem zvukově obrazových záznamů a zvukových záznamů jiných než vydaných k obchodním účelům [písmeno a) bod 2]; a dále s výjimkou případů, kdy právo na kabelový přenos vykonává vysílatel ke svému vlastnímu vysílání, bez ohledu na to, zda jde o jeho vlastní práva nebo o práva, která vykonává na základě licenční smlouvy uzavřené s nositelem práva.

(2) Nositelé práv jsou pro výkon práv podle odstavce 1, jakož i pro domáhání se nároku na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení z neoprávněného výkonu takto kolektivně spravovaného práva zastoupeni ze zákona příslušným kolektivním správcem.

(3) Příslušný kolektivní správce přihlíží při rozdělování a vyplácení odměn či příjmů z vydaného bezdůvodného obohacení, které vybral při výkonu povinné kolektivní správy, pouze k takovým nositelům práv, jejichž práva k týmž předmětům ochrany, popřípadě k týmž druhům děl kolektivně spravuje na základě smlouvy, nebo kteří se u něj za tímto účelem přihlásili k evidenci; nepřihlíží k předmětům ochrany dosud nezveřejněným. Při rozdělování a

vyplácení odměn vybraných podle § 25 odst. 3 písm. a) a c) bere příslušný kolektivní správce v úvahu použití a účinnost technických prostředků ochrany podle § 43.

(4) Ten, komu vznikne oprávnění ke kabelovému přenosu podle zvláštních právních předpisů, 5) je povinen o tom uvědomit příslušné kolektivní správce ve lhůtě 15 dnů ode dne vzniku takového oprávnění.”⁵⁷

6.2 Kolektivní správce

Pojem kolektivní správce je v českém právu zakotven poměrně krátce, vychází ze zahraniční např. francouzské a anglické právní úpravy. V českém právu se dřív označoval jako "odborné sdružení" či "ochranná organizace autorská".

Kolektivním správcem může být pouze nepodnikající právnická osoba tedy např. spolek, družstvo, společnost s ručením omezeným, která není založena za účelem dosahování zisku, akciová společnost, která není založena za účelem podnikání. Podstatou tedy je nevýdělečná povaha této činnosti, která je odměňována pouze náhradou účelně vynaložených nákladů vzniklých při výkonu kolektivní správy. Podmínkou řádného výkonu správy je soustavnost této činnosti, na kterou dohlíží Ministerstvo kultury. To může za porušení této podmínky, vlastně povinnosti, udělit pokutu nebo dokonce oprávnění odejmout.

Čeští kolektivní správci si obvykle volili formu občanských sdružení, která však byla na základě § 3045 Obč.Z. od 1. ledna 2014 ze zákona přeměněna na spolky. Právní úprava spolků je zakotvena mezi korporacemi právě v Občanském zákoníku § 214 a násl. a původní zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů byl zrušen. Dle informací Ministerstva vnitra se však nemusí původní občanská sdružení přeregistrovat a „není dotčena jejich právní kontinuita, je zachována jejich historie a mají stejné identifikační číslo.”⁵⁸ Od 1.1.2014 počíná běžet tříletá lhůta pro úpravu stanov stávajících občanských sdružení a dvouletá lhůta pro upravení názvu, ve kterém musí zaznít, že se jedná spolek.

Spolek mohou založit tři a více osob, které spojuje společný zájem. Jedná se o samosprávný a dobrovolný svazek členů. Jeho hlavní činností nikdy nemůže být podnikání nebo výdělečná činnost, ale pouze uspokojování a ochrana zájmů, kvůli kterým byl spolek založen. Vedlejší činností však hospodářská činnost být může, ale pouze taková, která podporuje hlavní zájem, a případný zisk může být použit pouze pro správu a činnosti spolku.

⁵⁷ § 96 Autorský zákon

⁵⁸ Ministerstvo vnitra České republiky, Informace o změně právní úpravy sdružovacího práva [citováno dne 20.3.2014] Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-zmene-pravni-upravy-sdruzovaciho-prava-od-1-ledna-2014.aspx>

Při zakládání spolku je třeba, aby jeho členové sepsali stanovy, které musí minimálně obsahovat tyto náležitosti:

- a) „název a sídlo spolku,
- b) účel spolku,
- c) práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat,
- d) určení statutárního orgánu.”⁵⁹

Správnost listiny se ověřuje na ustanovující schůzi, kde se všichni členové zapíší do listiny přítomných a následně volí členy orgánů, kterými jsou:

- statutární orgán (může být současně nejvyšším orgánem)
- nejvyšší orgán („do jeho působnosti zpravidla náleží určit hlavní zaměření činnosti spolku, rozhodovat o změně stanov, schválit výsledek hospodaření spolku, hodnotit činnost dalších orgánů spolku i jejich členů a rozhodnout o zrušení spolku s likvidací nebo o jeho přeměně.”⁶⁰
- kontrolní komise
- rozhodčí komise

a další orgány, které si členové zvolí. Názvy těchto orgánů si mohou zvolit dobrovolně, pokud tyto názvy nevyvolávají spornost.

Za vznik spolku se považuje okamžik zápisu do veřejného rejstříku. Zrušení spolku potom může být na základě návrhu osoby s oprávněným zájmem nebo v případě, kdy o tom rozhodne soud z důvodu: výkonu zakázané činnosti nebo činnosti, která je v rozporu se základními stanoveními o fungování spolků, v případě, že spolek nutí své členy k členství nebo jim brání ve vystoupení ze spolku.

Evropská komise se dle jejího odůvodněného stanoviska domnívala, že kolektivní správci v České republice zastávají monopolní postavení a tím narušují právo na svobodné usazování, které by mělo umožňovat podnikatelům zvolit si místo podnikání tam, kde je to pro něj hospodářsky nejvýhodnější. Dle vyjádření mluvčího Ministerstva kultury tomu však

⁵⁹ § 218 Občanského zákoníku

⁶⁰ § 247 tamtéž

není: "Oblast autorských práv není běžný segment trhu, proto nemůže jít o monopol."⁶¹ Evropský soudní dvůr pak ve sporu vedeném mezi kolektivním správcem OSA o užívání televizních a rozhlasových přijímačích v lázeňských zařízeních rozhodl, že „územní monopol vyhrazený OSA představuje omezení volného pohybu služeb, neboť uživatelům chráněných děl neumožňuje využívat služeb kolektivních správců z jiných členských států. Soudní dvůr však zdůraznil, že toto omezení je odůvodněné, neboť uvedený systém je přiměřený a nezbytný pro dosažení cíle efektivní správy práv duševního vlastnictví. Za současného stavu unijního práva totiž neexistují jiné metody, které by umožňovaly dosáhnout stejné úrovně ochrany autorských práv. Soudní dvůr z toho vyvodil závěr, že monopol, který české právní předpisy přiznávají OSA, je slučitelný s volným pohybem služeb."⁶² Takže ačkoliv čeští kolektivní správci mají skutečně monopolní postavení, ze strany Evropské unie z toho nepoplynou žádné sankce a prozatím ani omezení.

Z autorského zákona potom vyplývají další podmínky, které musí právnická osoba splnit, aby mohla vykonávat funkci kolektivního správce.

Je třeba získat příslušná oprávnění vydávaná Ministerstvem kultury na základě písemné žádosti. Žádost o udělení oprávnění musí obsahovat:

- a) název, sídlo, identifikační číslo osoby, bylo-li přiděleno, a označení statutárního orgánu žadatele, jméno, příjmení a trvalý pobyt osoby, která je statutárním orgánem, nebo osob, které jsou jeho členy, a způsob jednání jménem žadatele,
- b) vymezení práv, která mají být kolektivně spravována,
- c) vymezení předmětů práv podle písmene b), a pokud jde o díla, tak i vymezení jejich druhů.

(3) K žádosti podle odstavce 2 musí žadatel přiložit

- a) doklad osvědčující především následující skutečnosti: název, sídlo, IČO, označení statutárních orgánů včetně údajů o něm, dále musí prokázat bezúhonnost této právnické osoby (zda osoba nebyla odsouzena pro úmyslný trestný čin související s činnostmi kolektivního správce),
- b) vzorový návrh smlouvy s nositeli práv při zastupování při výkonu kolektivní správy,

⁶¹ iDNES.cz, Bruselu se znelíbil monopol autorských svazů v Česku [citováno dne 20.3.2014] Dostupné na: http://kultura.idnes.cz/bruselu-se-znelibil-monopol-autorskych-svazu-v-cesku-pfk-/hudba.aspx?c=A081127_165002_hudba_kot

⁶² Soudní dvůr Evropské unie TISKOVÁ ZPRÁVA č. 23/14 V Lucemburku dne 27. února 2014 [citováno dne 20.3.2014] Dostupné na: <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-02/cp140023cs.pdf>

- c) návrh rozúčtovacího řádu obsahující způsob rozdělování a pravidla pro výplatu vybraných odměn, vylučující svévolný postup při jejich rozdělování a přihlížející k uplatnění zásady podpory kulturně významných děl a výkonů,
- d) jmenný seznam nositelů práv, kteří projeví zájem o kolektivní správu svých práv žadatelem, s uvedením jejich místa trvalého pobytu nebo, jde-li o cizince, místa jejich pobytu, státního občanství, jejich zveřejněných předmětů ochrany v rozsahu odpovídajícím účelu řízení a s podpisy těchto nositelů práv,
- e) jmenný seznam členů žadatele, kteří jsou nositeli práv, která mají být kolektivně spravována, s uvedením jejich místa trvalého pobytu nebo, jde-li o cizince, místa jejich pobytu, státního občanství, jejich zveřejněných předmětů ochrany v rozsahu odpovídajícím účelu řízení a s podpisy těchto nositelů práv,
- f) odhad předpokládané výnosnosti kolektivně spravovaných práv a odhad nákladů na výkon kolektivní správy,
- g) návrh výše odměn pro jednotlivé způsoby užití předmětů ochrany,
- h) v případě, že nemá sídlo na území České republiky, výpis z evidence Rejstříku trestů nebo odpovídající doklad vydaný příslušným orgánem státu, ve kterém má sídlo.

O udělení žádosti ministerstvo rozhoduje do 90 dnů ode dne podání žádosti.⁶³ Podmínkami pro udělení žádosti kromě splnění předchozího je také účelnost vzniku takového kolektivního správce, skutečnost, že daná autorská práva zatím žádný kolektivní správce na našem území nevykonává a splnění předpokladů pro zajištění výkonu kolektivní správy. Rozhodnutí ministerstva však závisí i na volném uvážení, takže za určitých podmínek nemusí být oprávnění uděleno.

Činnost kolektivní správy potom musí být hlavním předmětem činnosti vykonávané soustavně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost (ačkoliv jsou to obdobné podmínky stanovené pro podnikání, kolektivní správa není podnikáním) osoby, kterou „může být pouze bezúhonná právnická osoba, ve které se přímo nebo prostřednictvím třetí osoby sdružují nebo účastní nositelé práv, které při kolektivní správě zastupuje. Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje právnická osoba, která byla odsouzena pro úmyslný trestný čin

⁶³ § 98 Autorský zákon "Nelze-li vzhledem k povaze věci rozhodnout v této lhůtě, může ji ministr přiměřeně prodloužit. O tomto prodloužení ministerstvo účastníka bez zbytečného odkladu vyrozumí. Ministerstvo v řízení o udělení oprávnění přihlíží zejména k tomu, zda lze předpokládat, že žadatel je způsobilý k řádnému a účelnému výkonu kolektivní správy."

související s činnostmi kolektivního správce anebo činnostmi podobné povahy, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena. Kolektivní správce může pověřit zastupováním při výkonu jím kolektivně spravovaných práv jinou osobu pouze tehdy, jde-li o:

- a) osobu zahraniční, která podle práva jiného státu oprávněně vykonává na území takového státu kolektivní správu pro táž práva, a pokud jde o dílo, i pro týž druh, jde-li o
- b) tuzemského kolektivního správce, který je také oprávněn k výkonu kolektivní správy, sleduje-li se tím účelný výkon kolektivní správy.”⁶⁴

Takto pověřená osoba může být pouze na základě písemné smlouvy, pak tato „osoba jedná při zastupování svým jménem a na účet kolektivního správce, který ji pověřil; tím není dotčena povinnost takového kolektivního správce převést získané výnosy zastupovaným nositelům práv.”⁶⁵

6.3 Povinnosti kolektivního správce

Povinnosti kolektivního správce jsou dle českého práva veřejnoprávní povahy (vychází ze středoevropského modelu) ačkoliv jsou uplatňovány ve vztazích soukromoprávních. Zákon je v tomto vymezení přísný a stanovuje povinnosti kogentně a všeobecně pro všechny kolektivní správce bez ohledu na oblast, kterou se zabývají.

„(1) Kolektivní správce je povinen s péčí řádného hospodáře („je povinen, "hospodařit" se spravovanými právy tak, aby jeho činnost trvale přinášela nositelům práv náležité hospodářské zhodnocení jejich práv”⁶⁶), odborně a v rozsahu uděleného oprávnění:

- a) zastupovat každého nositele práv při výkonu jeho práva, které ze zákona kolektivně spravuje,
- b) převzít za obvyklých podmínek zastoupení každého nositele práv při výkonu jeho práva, pokud o to požádá a prokáže, že došlo k příslušnému užití předmětu ochrany, a není-li pro výkon téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, pro výkon téhož práva k témuž druhu díla, zastupován již zahraniční osobou podle ustanovení § 97 odst. 5 písm. a),
- c) zastupovat každého nositele práv při výkonu jeho práva v rozsahu s ním sjednaném,

⁶⁴ § 97 Autorský zákon

⁶⁵ tamtéž

⁶⁶ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 799

- d) zastupovat nositele práv za rovných podmínek,
- e) vést rejstřík nositelů práv smluvně zastupovaných a rejstřík nositelů práv přihlášených k evidenci; rejstřík smí obsahovat pouze údaje, které jsou nezbytné k výkonu kolektivní správy,
- f) vést rejstřík předmětů ochrany, k nimž kolektivně spravují práva, pokud mu jsou tyto předměty známy; rejstřík smí obsahovat pouze údaje, které jsou nezbytné k výkonu kolektivní správy,
- g) sdělit tomu, kdo o to písemně požádá, zda zastupuje nositele práv k určitému předmětu ochrany pro výkon určitého práva, a vydat o tom na žádost a náklady žadatele písemné potvrzení,
- h) uzavírat s uživateli předmětů ochrany nebo s osobami oprávněnými hájit zájmy v nich sdružených uživatelů, nebo s osobami oprávněnými zastupovat zájmy uživatelů podle zvláštního právního předpisu, kteří užívají předměty ochrany týmž nebo podobným způsobem, nebo s osobami povinnými platit odměny podle tohoto zákona, za přiměřených a rovných podmínek smlouvy, kterými se pro uživatele
 1. poskytuje oprávnění k výkonu práva užít předměty ochrany, k nimž takové právo kolektivně spravují,
 2. stanovuje výše a způsob placení odměn podle § 96 odst. 1 písm. a) bodů 1 a 2 a písm. b) a sleduje jejich plnění,
 3. stanovuje výše a způsob placení odměn podle § 19 odst. 1 a 2, a to na základě počtu osob, kterým je dílo sděleno,
 4. určuje způsob placení odměn stanovených tímto zákonem,
- i) domáhat se vlastním jménem na účet zastupovaných nositelů práv nároku na náhradu škody, nároku na vydání bezdůvodného obohacení z neoprávněného výkonu kolektivně spravovaného práva a nároku na zdržení se neoprávněného výkonu kolektivně spravovaného práva, ledaže se nositel práva, je-li k tomu oprávněn, takového nároku domáhá sám nebo je to nevhodné,
- j) vybírat v souladu se zákonem a smlouvami podle písmene h) pro nositele práv odměny a případné příjmy z vydání bezdůvodného obohacení, rozdělovat je a vyplácet je v souladu s rozúčtovacím řádem „sazby odměn stanovené právními předpisy a odměny pro jednotlivé způsoby užití jsou vždy uvedeny bez daně z přidané hodnoty.“⁶⁷,

⁶⁷ Sbírka zákonů č. 156/2013

- k) vést evidenci vybraných odměn a příjmů z vydaného bezdůvodného obohacení a umožnit nositeli práv kontrolu správnosti výše jemu vyplacené odměny či případného příjmu z bezdůvodného obohacení,
 - l) vytvářet rezervní fond z vybraných odměn a případných příjmů z bezdůvodného obohacení,
 - m) vyhotovovat řádnou účetní závěrku, ověřovat ji auditorem a předkládat ji včetně zprávy auditora ministerstvu bez zbytečného odkladu po jejím ověření a schválení nejvyšším orgánem kolektivního správce,
 - n) vyhotovovat do 30. června každého roku výroční zprávu o činnosti a hospodaření (dále jen "výroční zpráva") za uplynulý kalendářní rok, obsahující též řádnou účetní závěrku a zprávu auditora; výroční zpráva musí obsahovat úplný a pravdivý popis všech rozhodných skutečností a musí k ní být umožněn přístup zastupovaným nositelům práv,
 - o) zveřejňovat řádnou účetní závěrku včetně zprávy auditora bez zbytečného odkladu od jejího vyhotovení v Obchodním věstníku,
 - p) informovat ministerstvo o všech změnách v údajích uvedených v žádosti o udělení oprávnění podle § 98 odst. 2 písm. a) včetně změn v osobě, která je statutárním orgánem kolektivního správce nebo členem takového orgánu, a tyto změny doložit, a to bezodkladně, nejpozději však do 15 dnů od takové změny,
 - r) poskytnout ministerstvu kopii
 1. změny dokumentů přikládaných k žádosti o udělení oprávnění podle § 98 odst. 3 písm. a) až c) do 15 dnů od takové změny,
 2. kolektivní smlouvy uzavřené kolektivním správcem do 15 dnů ode dne, kdy o to ministerstvo požádá,
 3. smlouvy podle § 97 odst. 5 uzavřené kolektivním správcem do 15 dnů ode dne, kdy o to ministerstvo požádá,
 4. rozhodnutí soudu nebo jiného příslušného orgánu, pokud je kolektivní správce účastníkem řízení, do 15 dnů ode dne, kdy o to ministerstvo požádá,
 - s) zveřejňovat vhodným způsobem umožňujícím i dálkový přístup pro jednotlivé způsoby užití předmětu ochrany návrh výše odměn nebo způsob jejich určení,
 - t) informovat ministerstvo o rozhodnutích soudů nebo jiných příslušných orgánů v řízení, jehož je kolektivní správce účastníkem a které má zásadní význam pro jeho činnost.
- (2) Kolektivní správce zastupuje nositele práv svým jménem a na jeho účet. Kolektivní správce vykonává kolektivní správu nevýdělečně. Kolektivní správce je však oprávněn požadovat náhradu účelně vynaložených nákladů.

- (3) Uživatelé předmětů ochrany, jakož i osoby povinné k platbě zvláštních odměn jsou povinni umožnit kolektivnímu správci řádný výkon kolektivní správy a bez vážných důvodů kolektivnímu správci neodmítnout poskytnutí k tomu potřebných informací. Kolektivní správce nesmí informace zjištěné při kontrolní činnosti využít k jinému účelu než k výkonu kolektivní správy. Kolektivní správce je oprávněn kontrolovat řádné a včasné plnění smluv jím uzavřených při výkonu kolektivní správy; uživatelé předmětů ochrany, jakož i osoby povinné k platbě zvláštních odměn či jiní účastníci takových smluv jsou povinni kolektivnímu správci tuto činnost umožnit.
- (4) Provozovatel provozovny či jiného prostoru, který poskytne provozovnu či jiný prostor k provozování nedivadelně provozovaného hudebního díla s textem či bez textu nebo uměleckého výkonu (dále jen "veřejná hudební produkce"), je povinen poskytnout příslušnému kolektivnímu správci údaje a součinnost potřebnou pro určení totožnosti provozovatele veřejné hudební produkce.
- (5) Dodavatel živé veřejné hudební produkce je povinen předložit provozovateli živé veřejné produkce program produkce s uvedením jmen autorů a názvů děl, která mají být provozována, a to nejpozději 20 dnů před konáním produkce. Provozovatel živé veřejné hudební produkce je povinen tento program produkce s uvedením jmen autorů a názvů děl, která mají být provozována, oznámit příslušnému kolektivnímu správci, a to nejpozději 10 dnů před konáním produkce, pokud není ve smlouvě mezi provozovatelem a kolektivním správcem dohodnuto jinak.
- (6) Při uzavírání smluv podle odstavce 1 písm. h) se přihlédne zejména k
- a. tomu, zda k užití předmětu ochrany dochází při výkonu podnikání nebo jiné hospodářské činnosti,
 - b. přímému či nepřímému hospodářskému nebo obchodnímu prospěchu, který uživatel získá z užití či v souvislosti s užitím předmětu ochrany,
 - c. charakteru a specifikům místa nebo regionu, ve kterém dochází k užití předmětu ochrany,
 - d. účelu, způsobu, rozsahu a okolnostem užití předmětu ochrany.
- (7) Kolektivní správce je povinen si při zpracování návrhu výše odměn nebo návrhu způsobu jejich určení vyžádat stanoviska právnických osob sdružujících příslušné uživatele předmětů ochrany, pokud se takové osoby u kolektivního správce za tímto účelem přihlásily a prokázaly, že sdružují vyšší než zanedbatelný počet uživatelů."⁶⁸

Z výčtu povinností kolektivního správce vyplývá, že kolektivní správci jsou účetními jednotkami ve smyslu zákona o účetnictví. Vybrané výnosy z pohledávek z kolektivní správy však nejsou příjmem kolektivního správce, který v tomto případě vystupuje pouze jako

⁶⁸ § 100 Autorský zákon

platební místo, které tyto odměny je povinnost evidovat jako „částky na náhradu účelně vynaložených nákladů na výkon kolektivní správy.“⁶⁹

6.4 Kolektivní a hromadné smlouvy

Kolektivní správce prostřednictvím smluv (které musí být písemné) poskytuje oprávnění k výkonu práv užívat předměty ochrany, a to buď jednotlivě, nebo hromadně⁷⁰ na základě typové autorskoprávní licenční smlouvy, která může být hromadná či kolektivní. Hromadnou licenční smlouvou se rozumí smlouva, kterou kolektivní správce uzavírá s jednotlivými uživateli předmětů ochrany. Hromadnost potom spočívá v tom, že licence není poskytována na výčet předmětů ochrany nýbrž na soubor těchto předmětů. Na rozdíl od hromadné smlouvy u kolektivní licenční smlouvy je na straně poskytovatele licence sdružení uživatelů předmětů ochrany.

Oprávnění k výkonu je správce oprávněn poskytovat pouze jako nevýhradní. Na základě těchto smluv mohou správci ukládat i určitá omezení, ale pouze v rámci ochrany stanovené autorským zákonem. Jedním z takových omezení je možnost dočasně zakázat užití předmětů ochrany, a to v případě, kdy je uživatel v prodlení s uhrazením odměny, i po třicetidenní lhůtě stanovené k její dodatečné úhradě.

„Poskytne-li hromadnou smlouvou příslušný kolektivní správce licenci

- a) k provozování uměleckých výkonů ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům nebo k provozování takových zvukových záznamů,
- b) k nedivadelnímu provozování hudebních děl s textem či bez textu ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům,
- c) k rozhlasovému nebo televiznímu vysílání určitého druhu děl,
- d) k provozování rozhlasového nebo televizního vysílání určitého druhu děl, uměleckých výkonů, zvukových záznamů nebo zvukově obrazových záznamů,

⁶⁹ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 802

⁷⁰ § 101 Autorský zákon

Pokud kolektivní správce poskytne oprávnění k výkonu práva k hromadně určeným předmětům ochrany (pro účely tohoto zákona "hromadná smlouva") a pokud jsou pro rozdělení vybraných odměn potřebné údaje uživatele o užití konkrétních předmětů ochrany, je kolektivní správce oprávněn takové údaje od uživatele požadovat. Hromadná smlouva musí být sjednána písemně.

- e) k půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla s výjimkou počítačového programu nebo k půjčování díla nebo výkonu výkonného umělce zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam a k půjčování takových záznamů,
- f) k zpřístupňování díla, zahrnující i zhotovení rozmnoženiny zveřejněného díla, knihovnou^{6a}) jednotlivcům ze strany veřejnosti na požádání podle § 18 odst. 2 pro účely výzkumu a soukromého studia; toto ustanovení se nevztahuje na počítačové programy, zvukové a zvukově obrazové záznamy, vydané notové záznamy díla hudebního či hudebně dramatického a na díla, která jsou předmětem licenčních smluv, nebo jestliže to nositel práva zakázal,
- g) k živému nedivadelnímu provozování díla, pokud provozování díla nesměřuje k dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu,

platí (nevyvratitelná právní domněnka), že je takto licence poskytnuta nejen ve vztahu k příslušným předmětům ochrany, a jde-li o díla, k příslušným druhům děl nositelů práv smluvně zastupovaných, ale i všech ostatních, kteří se pak považují za zastupované ze zákona.”⁷¹

„K usnadnění sjednávání kolektivních smluv, popřípadě smluv hromadných mohou smluvní strany využít jednoho nebo více zprostředkovatelů jmenovaných k tomu účelu ministerstvem z nezávislých odborníků.”⁷²

Smluvní strany mají 30 dnů na to, aby se dohodly na zprostředkovateli (jestliže se strany nevyjádří, má se za to, že je návrh přijat) - pokud tak do té doby neučiní, určí zprostředkovatele ministerstvo do 14 dnů od podání písemné žádosti.

⁷¹ § 100 Autorský zákon

To neplatí pro díla audiovizuální ani díla audiovizuálně užitá, pokud jde o licenci podle písmene c) a e), ani pro takového smluvně nezastupovaného nositele práva, který vůči uživateli a příslušnému kolektivnímu správci účinky hromadné smlouvy pro konkrétní případ či pro všechny případy vyloučí; nemůže však vyloučit účinky hromadné smlouvy v případě licence podle písmene d)

⁷² tamtéž: Zprostředkovatelem pro účely tohoto zákona může být zletilá fyzická osoba způsobilá k právním úkonům, která souhlasí s výkonem této činnosti. Seznam zprostředkovatelů je veřejně přístupný; vede jej ministerstvo s přihlédnutím k návrhům kolektivních správců a uživatelů, popř. jejich sdružení.

6.5 Úloha ministerstva kultury

Jak již bylo zmíněno výše, ministerstvo kultury uděluje na základě písemné žádosti kolektivním správcům oprávnění k výkonu správy. Mezi další pravomoci ministerstva v této věci patří i dozor a odebrání těchto oprávnění při porušení podmínek pro jejich udělení.

Dohled ministerstva spočívá v možnosti:

- a) vyžádat si od kolektivního správce informace a předložení podkladů, které jsou potřebné pro výkon dohledu,
- b) zjišťovat, zda nedochází k porušování povinností uložených tímto zákonem,
- c) vyžádat si podle zvláštního právního předpisu výpis z evidence Rejstříku trestů kolektivního správce; žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- d) ukládat při zjištění závad v dodržování tohoto zákona povinnost k nápravě, stanovit k jejímu splnění přiměřenou lhůtu a ukládat pokuty.

Kolektivní správce je samozřejmě v ministerstvem určené lhůtě povinen poskytovat veškeré vyžadované informace a podklady na vlastní náklady. V případě, že tak neučiní, může mu být uložena donucovací pokuta, a to až do výše 100 000,- Kč, i několikrát - součet však nesmí přesáhnout částku 500 000,- Kč. Při porušení povinností uložených ministerstvem, může kolektivní správce dostat i pořádkovou pokutu až do výše 50 000,- Kč, a to i opakovaně (součet však nesmí přesáhnout částku 200 000,- Kč). Pakliže se jedná o porušení podmínek stanovených autorským zákonem, může jednorázová pokuta činit až 500 000,- Kč.⁷³

Další úlohou ministerstva je odjímání oprávnění pro provozování kolektivní správy v případě, že účastník porušuje povinnosti nebo z důvodu, že ministerstvo „dodatečně zjistí, že v době udělení oprávnění nebyly žadatelem splněny předpoklady pro udělení oprávnění, anebo tyto po udělení oprávnění odpadly, a nedojde-li k nápravě v ministerstvem stanovené přiměřené lhůtě, anebo nelze-li nápravu zjednat”⁷⁴ Takové oprávnění „zanikne dnem, kdy rozhodnutí nabude právní moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější; mezi dnem právní

§ 100 Autorský zákon

⁷³ Pokuta může být uložena i opakovaně. Pokutu lze uložit nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ministerstvo zjistí, že došlo k porušení povinnosti. Při stanovení výše pokuty ministerstvo přihlíží k závažnosti porušení povinnosti a ke způsobenému následku.

⁷⁴ § 99 Autorský zákon

moci rozhodnutí a dnem zániku uvedeným v rozhodnutí nesmí uplynout lhůta delší než 6 měsíců.”⁷⁵

Kolektivní správce o odejmutí oprávnění může i sám požádat, pak oprávnění zaniká k poslednímu dni kalendářního roku, ve kterém uplynulo 6 měsíců ode dne doručení této žádosti ministerstvu.

6.6 Subjekty povinné odvádět platby kolektivním správcům

Povinnost odvádět platby kolektivním správcům mají nejen uživatelé a provozovatelé děl ale i:

- a) „výrobce přístrojů k zhotovování rozmnoženin záznamů, dovozce těchto přístrojů ze třetích zemí nebo příjemce těchto přístrojů z členských států Evropských společenství,
- b) výrobce, dovozce nebo příjemce přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin,
- c) výrobce, dovozce nebo příjemce nenahraných nosičů záznamů,
- d) dopravce nebo zasílatel namísto osoby povinné podle písmen a) až c), pokud na písemnou výzvu příslušného kolektivního správce bez zbytečného odkladu nesdělí údaje potřebné pro určení totožnosti dovozce, příjemce nebo výrobce,
- e) poskytovatel rozmnožovacích služeb za úplatu, pokud jde o tiskové rozmnoženiny; poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplatu je i ten, kdo za úplatu zpřístupní přístroj k zhotovování tiskových rozmnoženin.”⁷⁶

⁷⁷Všechny tyto osoby (taxativně vymezené zákonem) mají povinnost vůči příslušnému kolektivnímu správci předkládat „informace o skutečnostech rozhodných pro výši odměny,

⁷⁵ tamtéž

⁷⁶ § 25 (2) Autorský zákon

⁷⁷ (3) Odměna, kterou jsou povinny platit osoby podle odstavce 2 písm. a) až d) v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu, přísluší autorovi při dovozu, přijetí nebo při prvním prodeji

a) přístroje k zhotovování rozmnoženin záznamů, b) přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin, c) nenahraných nosičů záznamů.

(4) Odměna, kterou je povinna platit osoba podle odstavce 2 písm. b), přísluší v závislosti na pravděpodobném počtu přístrojů určených k zhotovování tiskových rozmnoženin děl podle § 30a. Pro výpočet výše odměny z přístrojů určených k zhotovování tiskových rozmnoženin děl se pravděpodobný počet těchto přístrojů stanoví na 20 %. Odměna se stanoví z průměrné ceny přístroje bez daně z přidané hodnoty.

(5) Odměna, kterou je povinna platit osoba podle odstavce 2 písm. e), přísluší v závislosti na pravděpodobném počtu zhotovených tiskových rozmnoženin děl podle § 30a. Pro výpočet výše odměny ze zhotovených tiskových rozmnoženin děl se použijí pravidla stanovená v bodech 6 a 7 přílohy k tomuto zákonu.

zejména o druhu a počtu prodaných, dovezených nebo přijatých přístrojů k zhotovování rozmnoženin záznamů, přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin a nenahraných nosičů záznamů, jakož i o celkovém počtu tiskových rozmnoženin zhotovených na přístrojích pro poskytování rozmnožovacích služeb za úplatu⁷⁸, a to vždy za kalendářní pololetí (nejpozději do konce následujícího kalendářního měsíce). Mimo to mají autoři možnost zažádat si o informace o dovozu zboží, které souží k výrobě rozmnoženin jejich díla po celních orgánech nebo orgánech vykonávajících státní statistickou službu. Pro bližší specifikaci jmenovaných osob slouží ještě příloha zákona, která uvádí, že jsou tyto osoby povinny odvádět autorské odměny pouze v případě, že mají sídlo nebo trvalý pobyt na území České republiky, a to alespoň 183 dní v příslušném kalendářním roce (souvisle či v několika obdobích).

Splatnost těchto odměn není zákonem stanovena, přílohy pouze uvádí, že povinné osoby mají odměny odvádět dvakrát ročně, zaplacení pak tedy podléhá ObčZ.⁷⁹

V případě tiskových rozmnoženin jsou odměny uvedeny v příloze zákona, která říká: „Odměna činí za jednu tiskovou rozmnoženinu díla

- a) černobílou 0,20 Kč za stránku,
- b) barevnou 0,40 Kč za stránku.

Pravděpodobný počet zhotovených tiskových rozmnoženin děl činí u poskytovatelů rozmnožovacích služeb

- a) v prostorách knihoven, muzeí, galerií, školských a vzdělávacích zařízení 70 % z celkového počtu tiskových rozmnoženin zhotovených poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplatu,
- b) v prostorách archivů, státních úřadu a úřadů územních samosprávných celků a v prostorách jiných poskytovatelů rozmnožovacích služeb 20 % z celkového počtu tiskových rozmnoženin zhotovených poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplatu.”⁸⁰

Ostatní ustanovení jsou v § 104 Autorského zákona

„(1) Z odměn vybraných podle § 25 odst. 3 písm. a) a c) přísluší,

⁷⁸ § 25 (6) Autorský zákon

⁷⁹ §1958 § 1958

(1) Je-li čas plnění přesně ujednán nebo jinak stanoven, je dlužník povinen plnit i bez vyzvání věřitele.

(2) Neujednají-li strany, kdy má dlužník splnit dluh, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu.

⁸⁰ příloha 6., 7. Autorský zákon

- a) jde-li o přístroj k zhotovení zvukových záznamů a z nenahraných nosičů zvukových záznamů, autorům 50 % a výkonným umělcům a výrobcům zvukových záznamů 50 %, o něž se dělí stejným dílem,
- b) jde-li o přístroj k zhotovení zvukově obrazových záznamů a z nenahraných nosičů takových záznamů, 60 % autorům, zejména režisérům audiovizuálních děl, autorům děl literárních, dramatických a hudebně dramatických, autorům děl hudebních s textem nebo bez textu, kameramanům, architektům, scénografům, kostýmním výtvarníkům, výtvarníkům a autorům děl choreografických a pantomimických, a 40 % výkonným umělcům a výrobcům zvukově obrazových záznamů (z toho 25 % výrobcům zvukově obrazových záznamů a 15 % výkonným umělcům).,,⁸¹

Z odměn vybraných v souvislosti s rozmnožením díla přísluší autorovi při dovozu přístroje k zhotovování rozmnoženin záznamů a dovozu nenahraných nosičů záznamů, 60 % autorům (z toho 45 % autorům děl literárních včetně děl vědeckých a děl kartografických a 15 % autorům děl výtvarných umění) a 40 % nakladatelům vydaných děl.

„Z odměn vybraných podle § 37 odst. 2 ⁸² přísluší 75 % autorům děl literárních, včetně děl vědeckých a děl kartografických, a 25 % autorům děl výtvarných.“⁸³ Za osoby uvedené v § 37⁸⁴ hradí odměny kolektivním správcům dle přílohy zákona stát, odměna v takovém případě činí 0,50 Kč za jednu výpůjčku.

Vrátíme-li se k odvádění plateb uživateli a provozovateli děl, musíme si na jednotlivých webových stránkách občanských sdružení vykonávajících kolektivní správu dohledat jejich souhrn základních pravidel pro rozdělování a výplatu odměn za užití autorských děl mezi autory a

⁸¹ § 104 Autorský zákon

⁸² (2) Do práva autorského nezasahuje osoba uvedená v odstavci 1, půjčuje-li originály nebo rozmnoženiny vydaných děl, je-li zaplacená odměna, která přísluší autorům od osoby a ve výši stanovené v příloze k tomuto zákonu. Právo na odměnu autor nemá v případě půjčování zveřejněných děl podle tohoto odstavce na místě samém, nebo půjčují-li originály nebo rozmnoženiny vydaných děl školní knihovny a knihovny vysokých škol, Národní knihovna České republiky, Moravská zemská knihovna v Brně, Státní technická knihovna, Národní lékařská knihovna, Národní pedagogická knihovna Komenského, Knihovna Ústavu zemědělských a potravinářských informací, Knihovna Národního filmového archivu a Parlamentní knihovna České republiky.

⁸³ § 104 Autorský zákon

⁸⁴ (1) Do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv, muzeum, galerie, škola, vysoká škola a jiné nevýdělečné školské a vzdělávací zařízení

jiné nositele práv. Tato pravidla jsou nazvána "Rozúčtovací řády", které musí být v souladu s oprávněním uděleným Ministerstvem kultury a schválena valnou hromadou sdružení.

„Výběr, správa a rozdělování odměn či příjmů z vydaného bezdůvodného obohacení se provádí odděleně v několika skupinách podle toho, zda se jedná o odměny z výkonu práv povinně či dobrovolně kolektivně spravovaných, podle přesnosti identifikace nositele práv a také podle způsobu užití díla.

Odměny se podle přesnosti identifikace dělí na:

- a) odměny identifikovatelné (adresné), při jejichž výběru je na základě dodaných podkladů zřejmé, za užití jakých konkrétních děl byly vybrány a jejich autoři (resp. ostatní nositelé práv) jsou takto identifikováni. Odměna náleží konkrétním nositelům práva ke konkrétnímu dílu;
- b) odměny neidentifikovatelné (neadresné), které nelze přiřadit k užití konkrétních děl

Identifikovatelná odměna může být stanovena:

- a) sazbou za jednotlivá užití děl sazebníkem v hromadné smlouvě nebo
- b) paušálně v hromadné smlouvě za souhrn užitých děl ve sjednaném období⁸⁵

⁸⁵ ROZÚČTOVACÍ ŘÁD ze dne 9. 4. 2003 ve znění usnesení a jiných změn přijatých valnou hromadou DILIA, s. 5-6

7 Kolektivní správa autorský práva v rámci Evropské Unie

Veškeré dokumenty Evropské unie, které jsou zaměřeny na autorské právo, jsou vydány především za účelem zavedení systému zabraňujícího narušování hospodářské soutěže na vnitřním trhu. „Bez harmonizace na úrovni Společenství by činnost v oblasti právních předpisů zahájená v mnoha členských státech za účelem přizpůsobení těchto předpisů technologickému pokroku mohla vyústit ve značné rozdíly v ochraně a tím v omezení volného pohybu služeb a výrobků zahrnujících duševní vlastnictví nebo na duševním vlastnictví založených, což by vedlo k opětovnému rozčlenění vnitřního trhu a neslučitelnosti právních předpisů.“⁸⁶

Dosažení společné úpravy pro kolektivní správce v EU, může být mnohými považováno za nutný, dobrý a efektivní krok, je ale komplikovaným úkolem z mnoha důvodů. Ten, kdo se zabývá získáváním nebo udělováním licencí hudebních děl brzy zjistí, jaké rezervy v tomto směru ještě evropské státy mají. Z technické stránky věci se ale Evropa zdá být připravena na to, aby se trh s hudbou poskytovanou online mohl rozvíjet. Téměř polovina občanů EU využívá internet denně a podstatná část z nich je odběratelem on-line předplatného všeho možného.⁸⁷

Je třeba zmínit i jednu z hlavních překážek - pirátské kopírování a nelegální stahování a sdílení hudby. Je těžké dlouze vymýšlet, jak nastavit napříč kolektivními správci tu správnou konkurenci a snížit ceny, když je možné na internetu stejnou skladbu stáhnout zcela zdarma. V současné době tak místo spolupráce jednotlivých kolektivních správců vládne spíše chaos. Menší organizace kolektivní správy se obávají o svou budoucnost, že budou převálcovány velkými společnostmi, které spravují práva online hudby největších hudebních vydavatelů v Evropě.⁸⁸

Základním dokumentem, který upravuje autorské právo je Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví, kde je také zakotveno právo na zastupování při výkonu autorských práv kolektivním správcem konkrétně v souvislosti s nápravnými opatřeními. Říká se zde, že by je

⁸⁶ DIRECTIVE 2001/29/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 22 May 2001

⁸⁷ MAZZIOTTI, G. *Collective Management of Copyright: Solution or Sacrifice? New Licensing Models for Online Music Services in the European Union: From Collective to Customized Management*. The Columbia Journal of Law and Arts, Vol 34, No 4, [cit.18.2.2014] s. 757-808, Dostupný z: <<http://www.lawandarts.org/wp-content/uploads/2012/02/757-808.pdf>> s. 777-8

⁸⁸ GUIBAULT, L. VAN GOMPEL S., *Collective Management in the European Union* IN GERVAIS D. *Collective management of Copyright and Related Rights*. 2nd ed. Austin : Wolters Kluwer, 2010. s. 165-167

neměli být oprávněni užívat „pouze nositelé práv, ale také osoby, které mají na věci přímý zájem a odpovídající právní postavení, pokud je to povoleno platným právem a v souladu s ním; mohou zde být zahrnuty profesní organizace, které spravují tato práva nebo jsou pověřeny ochranou kolektivních a individuálních zájmů, které spravují.“⁸⁹

V článku 4. jsou pak jasně specifikovány osoby, které jsou oprávněné žádat o použití nápravných a jiných opatření a kolektivní správci jsou zde definováni přímo: „kolektivní správce práv duševního vlastnictví, kteří jsou řádně uznáváni jako osoby oprávněné zastupovat nositele práv duševního vlastnictví, v rozsahu povoleném použitelným právem a v souladu s tímto právem.“⁹⁰

Dalším důležitým dokumentem je potom Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001, která taktéž zmiňuje kolektivní správce, a to především v souvislosti s digitálním prostředím. „Zejména s ohledem na požadavky vyplývající z digitálního prostředí je nezbytné, aby organizace pro kolektivní správu práv dosáhly vyššího stupně racionalizace a průhlednosti v dodržování pravidel hospodářské soutěže.“⁹¹ „Právní nejistota týkající se povahy a úrovně ochrany úkonů spojených s přenosem děl chráněných autorským právem a předmětů ochrany chráněných právy s ním souvisejícími, prováděným na požádání prostřednictvím sítě, by měla být vyřešena zavedením harmonizované ochrany na úrovni Společenství. Je třeba vysvětlit, že všichni nositelé práv uznání touto směrnicí by měli mít výlučné právo na zpřístupňování děl chráněných autorským právem nebo jakýchkoliv jiných předmětů ochrany prostřednictvím interaktivního přenosu na požádání veřejnosti. Takové interaktivní přenosy na požádání se vyznačují tím, že veřejnost má k takovým přenosům přístup z místa a v době, které si zvolí. Pokud jde o zpřístupňování rozhlasových nebo televizních pořadů vysílacími organizacemi prostřednictvím služeb na požádání, přičemž tyto pořady jako svoji nedílnou součást obsahují hudbu z komerčních hudebních záznamů, musí být s cílem usnadnit vymáhání práv podporováno udělováním kolektivních licencí.“⁹²

V této směrnici je pak také stanoveno, že by členské státy měly mít pravomoc stanovit si určité výjimky např. v oblastech vzdělávání, pro vědecké účely, zpravodajství, knihovny archivy atd.

⁸⁹ DIRECTIVE 2004/48/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 29 April 2004

⁹⁰ tamtéž

⁹¹ DIRECTIVE 2001/29/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 22 May 2001

⁹² tamtéž

Další směrnicí, která nějakým způsobem zasahuje do práv kolektivní správy je Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011. Tato směrnice má za úkol harmonizovat dobu ochrany autorských děl. Kolektivním správcům zde zadává rozdělování částek ve prospěch výkonných umělců nejméně jednou ročně od výrobců zvukových záznamů, kteří mají povinnost vyčlenit odpovídajících 20 % z příjmů z výlučných práv na rozšiřování rozmnožování a zpřístupňování zvukových záznamů.

Problém v této oblasti nastal například u harmonizace doby ochrany hudebních skladeb s textem, kde se pohled na výpočet v členských státech lišil, a to z důvodu rozdílnosti autora hudby a autora textu. V některých členských státech se u hudebních skladeb s textem používá jednotná doba ochrany, vypočtená od smrti posledního žijícího autora, zatímco v jiných členských státech se u hudby a textu používají různé doby ochrany. „Harmonizace doby ochrany u hudebních skladeb s textem, jejichž text a hudba byly vytvořeny tak, aby byly užívány společně, tedy není úplná, čímž vznikají překážky volného pohybu zboží a služeb, jako jsou přes hraniční služby kolektivní správy práv. Aby se zajistilo odstranění těchto překážek, měla by se na veškerá tato díla, jež jsou chráněna ke dni, do kterého jsou členské státy povinny tuto směrnici provést, vztahovat stejná harmonizovaná doba ochrany ve všech členských státech.”⁹³

Jednotlivými částmi autorského práva se pak zabývají i další směrnice, ty se však již netýkají kolektivní správy autorských práv.

Nad rámec Evropské Unie je pak Česká republika dále vázána mezinárodními smlouvami např:

- „Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, ve svém revidovaném znění ze dne 24. července 1971 v Paříži, uveřejněná po č. 133/1980 Sb., ve znění vyhlášky č. 19/1985 Sb., která pro Československo vstoupila ve své revidované podobě 19.11.1984
- Všeobecná úmluva o autorském právu revidovaná v Paříži 24.7.1971, uveřejněná pod č. 134/1980 Sb., Československo je členem s účinností od 18.4.1980
- Úmluva o zřízení světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) podepsaná ve Stockholmu dne 14. července 1967, uveřejněná pod č. 69/1975 Sb., ve znění vyhlášky č. 80/1985 Sb.

⁹³ DIRECTIVE 2011/77/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 27 September 2011

- Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových snímků (záznamů) a rozhlasových organizací (Římská úmluva), uzavřená dne 26. října 1961, uveřejněná vyhláškou Ministerstva zahraničních věcí pod č. 192/1964 Sb., ve znění opravy č. 157/1965 Sb.⁹⁴

⁹⁴ BORIS ACHMEDOV, Diplomová práce, *PRINCIPY A PERSPEKTIVY HROMADNÉ SPRÁVY AUTORSKÝCH PRÁV*, s. 39

8 Autorská práva spadající pod kolektivní správu

Autorský zákon stanovuje, co jsou povinně kolektivně spravovaná práva, jak je již zmiňováno výše, ale neuvádí jakých autorů a děl se konkrétně tento výčet týká. V současné době Ministerstvo kultury opravňuje k výkonu kolektivní správy 6 občanských sdružení. Jsou jimi:

- 1) „DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura
- 2) OSA -- Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním
- 3) INTERGRAM -- Nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, o.s.
- 4) OOA-S, Ochranná organizace autorská -- Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl
- 5) Občanské sdružení Gestor -- ochranný svaz autorský
- 6) Ochranná asociace zvukařů - autorů, OAZA”⁹⁵

Jak je patrné již z uvedených názvů, každé toto sdružení zastupuje jinou oblast autorských děl.

8.1 DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura

„DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura (založena r. 1949) je spolek autorů a dalších nositelů autorských práv. Hlavním předmětem její činnosti je zajišťování ochrany autorských práv. Základní činnosti DILIA se dělí na kolektivní správu a agenturu.”⁹⁶
„Ministerstvo kultury jí udělilo práva na přenos rozhlasového nebo televizního vysílání děl literárních, dramatických, hudebně dramatických, choreografických a pantomimických, audiovizuálních, děl dabingových režisérů, jsou-li zároveň autory nebo spoluautory mluvené složky audiovizuálních děl v jiném jazyce, a scénické hudby zvláště vytvořené pro užití v díle dramatickém, choreografickém a pantomimickém, s výjimkou scénické hudby užití ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům.”⁹⁷

⁹⁵ Ministerstvo kultury, Občanská sdružení oprávněná k výkonu kolektivní správy práv [citováno dne 18.2.2014] Dostupné na: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=360>

⁹⁶ DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, O nás [citováno dne 18.2.2014] Dostupné na: <http://www.dilia.cz/index.php/o-nas>

⁹⁷ Ministerstvo kultury, Oprávnění ke kolektivní správě práv [citováno dne 18.2.2014] Dostupné na: <http://www.mkcr.cz/cz/autorske-pravo/kolektivni-sprava/opravneni-ke-kolektivni-sprave-prav-504/>

Dále jí pak byla udělena:

- „práva na sdělování díla veřejnosti zpřístupňováním díla v nehmotné podobě, včetně zpřístupňování způsobem, že kdokoli může mít k dílu přístup v místě a čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí, dle § 12 odst. 4 písm. f) v rozsahu užití dle § 18 odst. 1 a 2 autorského zákona;
- práva na rozmnožování díla podle § 12 odst. 4 písm. a) a § 13 autorského zákona, k umožnění výkonu kolektivní správy práva pod bodem a),

to vše k dílům audiovizuálním, hudebně dramatickým, choreografickým, pantomimickým a dále k dílům dabingových režisérů, jsou-li zároveň autory nebo spoluautory mluvené složky audiovizuálních děl v jiném jazyce, a k dílům scénické hudby zvláště vytvořené pro užití v díle dramatickém, choreografickém a pantomimickém, s výjimkou scénické hudby užití ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům.”⁹⁸

„Členem DILIA se může stát nositel práv na základě žádosti o členství. Členství ve spolku je však nutno odlišit od zastupování, ať již v rámci kolektivní správy či agentury. Samotné členství v DILIA nezakládá žádný smluvní vztah s DILIA, a naopak uzavřením smlouvy o zastupování se nositel práv nestává automaticky členem spolku.

Odměny vybrané při výkonu kolektivní správy DILIA rozděljuje mezi nositele práv, kteří uzavřeli „Smlouvu o zastupování při výkonu dobrovolné kolektivní správy“ nebo podepsali „Příhlášku k evidenci“ za účelem výkonu povinně kolektivně spravovaných práv. Nositelé práv⁹⁹ mají po podpisu smlouvy, resp. přihlášky k evidenci prakticky jedinou

⁹⁸ tamtéž

⁹⁹ Pro účely tohoto rozúčtovacího řádu jsou nositeli práv

a) autoři děl literárních a jiných děl uměleckých, dramatických, hudebně dramatických, choreografických, pantomimických, audiovizuálních, dabingových děl, vědeckých děl včetně děl kartografických a výtvarných,

b) dědicové autorů uvedených pod písm. a),

c) stát za podmínek podle §26 odst. 2 AZ,

d) smluvní nabyvatelé výhradního oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného ohledně děl uvedených v písm. a) po celou dobu majetkových práv a alespoň pro území České republiky s právem poskytnout podlicenci,

e) nakladatelé vydaných děl,

f) zveřejnitelé dosud nezveřejněných děl, k nimž uplynula doba trvání majetkových práv,

g) osoby, jimž ze zákona přísluší oprávnění k výkonu majetkových práv k dílům uvedeným v písm. a) (§ 58 AZ)

Nositeli práv podle písm. b), d), e), f) a g) mohou být fyzické i právnické osoby

povinnost: hlásit DILIA jimi zveřejněná díla do evidence kolektivní správy pomocí tzv. „ohlášek“. ”¹⁰⁰ Odměny jsou dále rozdělovány podle rozúčtovacího řádu.

8.2 OSA -- Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním

Ochranný svaz autorský byl založen už v roce 1919 samotnými autory a nyní zastupuje již více než 7 500 domácích a více než 1.000.000 zahraničních autorů. „Do 31.12.2013 měl OSA právní formu občanského sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb. Od 1.1.2014 se považuje v souladu s § 3045¹⁰¹ zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník za spolek.“¹⁰²

Počet zastupovaných autorů dává jasně tušit, že OSA je v České republice rozhodně ten nejžádanější kolektivní správce. Jejími nositeli práv jsou:

- a) „Skladatel (C), - t.j. fyzická osoba, která vytvořila hudební dílo. Pokud se na vytvoření hudebního díla podílelo více osob, jedná se o spoluautory.
- b) Textař (A), - t.j. fyzická osoba, která vytvořila slovesné dílo (text) užívané ve spojení s hudebním dílem. Pokud se na vytvoření textu podílelo více osob, jsou považovány za spoluautory textu.
- c) Subtextář (SA), - t.j. fyzická osoba, která vytvořila lokální verzi textu v jiném než původním jazyku, příp. jinak upravila původní text. Subtextář chráněného díla má nárok na podíl pouze předloží-li písemný souhlas nositele práv k hudební složce a k původnímu textu, jde-li o překlad nebo jiné zpracování. Neobsahuje-li písemný souhlas dohodu o dělení odměn, aplikuje OSA svůj dělicí klíč (Souhlasu není třeba, je-li dílo součástí většího cyklu a k vytvoření lokální verze či jiné úpravě jeho textů byl souhlas již dán.)

¹⁰⁰ DILIA, Základní informace pro autory o kolektivní správě [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.dilia.cz/21-kolektivni-sprava-autori>

¹⁰¹ § 3045

(1) Sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za spolky podle tohoto zákona. Sdružení má právo změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona.

(2) Organizační jednotky sdružení způsobilé jednat svým jménem podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za pobočné spolky podle tohoto zákona. Statutární orgán hlavního spolku podá do tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona návrh na zápis pobočného spolku, jinak posledním dnem této lhůty právní osobnost pobočného spolku zaniká.

¹⁰² OSA, O nás [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.osa.cz/media/110652/osa-rad2013-web.pdf>

- d) Zpracovatel (AR), - t.j. fyzická osoba, která osobitým tvůrčím způsobem zpracovala autorské hudební dílo.
- e) Nakladatel (E), - t.j. fyzická nebo právnická osoba, která získává nakladatelská práva k hudebním dílům prostřednictvím licenčních smluv.
- f) Subnakladatel (SE), - t.j. fyzická nebo právnická osoba, která na základě podlicenční smlouvy uzavřené s původním nakladatelem získala oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného OSA”¹⁰³

Stejně jako u předchozího kolektivního správce pro výpočet odměn jednotlivých autorů je třeba, aby si podali ohlášku díla, a výpočet se pak také provádí podle rozúčtovacího řádu organizace. Při styku s OSA je autor povinen uvést své pravé jméno dle občanského průkazu, ale může si také zaregistrovat svůj pseudonym, které se nesmí shodovat se jménem či pseudonymem jiného umělce.

„Vybírání odměn za užití hudebních děl a statistická evidence se provádí samostatně podle následujících druhů užití.

- a) Veřejné provozování hudebních děl
- b) Veřejné provozování živé hudby
 - Koncertní provedení hudebních děl
 - Hudební díla a jejich interpretace jsou hlavní náplní a podstatou pořádané akce, eventuální ostatní složky představení, jako mluvené slovo, taneční prvky či vizuální efekty jsou jen okrajovou složkou, netvoří samostatná díla, ale slouží k podpoře prováděných hudebních děl
 - Samostatné provedení hudebních děl v rámci jiného programu
 - Hudební díla jsou prováděna jako jedna ze samostatných částí jiného programu (samostatná hudební vystoupení v rámci zábavných pořadů, estrád, propagačních akcí, shromáždění apod.)
 - Provedení hudebních děl k tanci (taneční zábavy, plesy), anebo k poslechu jako kulisa
- c) Veřejné provozování hudebních děl ze záznamu
 - diskotéky a videodiskotéky

¹⁰³ Rozúčtovací řád OSA [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.osa.cz/media/110652/osa-rad2013-web.pdf>

- rozhlasové a televizní přístroje a reprodukční přístroje používané ve veřejných prostorách
- d) Užití hudebního díla při rozšiřování audiovizuálního díla (zejména promítání v kinech a jiných místech promítání)
- e) Rozhlasové vysílání hudebních děl včetně vysílání kabelového a satelitního a včetně simulcastingu
- Český rozhlas
 - ostatní stanice
- f) Televizní vysílání hudebních děl
- Česká televize
 - ostatní televize
- g) Přenos televizního vysílání
- h) Užití hudebních děl prostřednictvím sítě internet a jiných obdobných sítí Online práva v souladu se současnými mezinárodními pravidly dělíme na dvě základní kategorie, přičemž každá z nich zahrnuje jak práva mechanická, tak právo sdělování veřejnosti (práva provozovací):
- kategorie interaktivních online práv - např. vyzváněcí a uvítací melodie (ringtones), stahování děl do paměti (download), podcasting,
 - kategorie neinteraktivních online práv - např. internetové rádio a televize, podkres k webovým stránkám
- i) Mechanická práva:
- Rozmnožování hudebních děl provedených výkonnými umělci, tedy zhotovování dočasných nebo trvalých rozmnoženin děl
 - Rozšiřování rozmnoženin hudebních děl zaznamenaných na zvukových nebo zvukově obrazových nosičích
 - Pronájem a půjčování
 - Pořizování dočasných rozmnoženin audiovizuálních děl prostřednictvím sítě internet a obdobných sítí (tzv. internetové videopůjčovny)
- j) Užití již vytvořeného a zveřejněného (archivního) hudebního díla při výrobě audiovizuálního díla nebo rozhlasové reklamy (synchronizace)
- k) Právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu

Odměny z tuzemska i ze zahraničí, které byly připsány ve prospěch konta zastupovaného, jsou vypláceny čtvrtletně, zpravidla v březnu, červnu, září a prosinci, pokud jejich souhrnná částka dosáhne minimální výše 500,- Kč. Současně s poukazovanou částkou OSA poskytne nositeli práv doklad (výplatní list), ze kterého je zřejmé, jakých rozúčtování se poukazovaná odměna týká. Nositelé práv, jejichž odměny na osobním kontě nedosáhnou kumulované výše 500,- Kč, budou jednou za rok informováni o stavu tohoto konta. Odměny do této výše je možné vyzvednout v hotovosti na centrále v OSA.”¹⁰⁴

8.3 INTERGRAM -- Nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, o.s.

Rozhodnutí o udělení oprávnění tomuto kolektivnímu správci nabylo účinnosti dne 23.3.2001.

„Členem společnosti se může stát každá fyzická osoba, která je občanem České republiky nebo některého jiného členského státu Evropských Společenství nebo jiné smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru, nebo má trvalé bydliště na území České republiky nebo některého jiného členského státu Evropských Společenství nebo jiné smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru, je výkonným umělcem ve smyslu autorského zákona a nahrává zvukové nebo zvukově obrazové záznamy, které se veřejně užívají ve smyslu ustanovení českého autorského zákona.

Členem společnosti se může stát každá právnická, event. fyzická osoba, která má sídlo nebo trvalé bydliště na území České republiky nebo některého jiného členského státu Evropských Společenství nebo jiné smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru a je výrobcem zvukových nebo zvukově obrazových záznamů či snímků chráněných na území České republiky autorským zákonem.

Jedná se o tyto profesní organizace:

- Herecká asociace
- Svaz autorů a interpretů
- Umělecké sdružení ARTES
- Unie orchestrálních hudebníků ČR
- Společnost koncertních umělců, člen AHUV.

¹⁰⁴ Rozúčtovací řád OSA [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.osa.cz/media/110652/osa-rad2013-web.pdf>

- Unie profesionálních zpěváků ČR¹⁰⁵

„Základní oblasti společností INTERGRAM kolektivně spravovaných práv jejich nositelů:

a) Oblast práv tzv. povinně kolektivně spravovaných

Ustanovení § 96 autorského zákona obsahuje taxativní výčet práv, která lze vykonávat pouze v zastoupení kolektivním správcem, s tím, že individuální výkon zde zákon nepřipouští. Jedná se o:

- Právo na odměnu za užití uměleckého výkonu zaznamenaného na zvukový záznam vydaný k obchodním účelům a za užití zvukového záznamu jejich vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání podle ustanovení § 96 odst. 1 písm. a) body 1. a 2. autorského zákona (užití, ke kterému není třeba souhlasu nositele práva, avšak právo na odměnu je zachováno, jde tzv. úplatné zákonné licence).
- Právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu nebo jiného záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu podle ustanovení § 96 odst. 1 písm. a) bod 3. autorského zákona. Novela autorského zákona, která nabyla účinnosti 22. května 2006 jako zákon č. 216/2006 Sb. (dále jen „novela č. 216/2006 Sb.“) zpřesnila výše uvedenou problematiku týkající se ustanovení § 25 autorského zákona, tedy práva na odměnu v souvislosti s rozmnožováním předmětů ochrany pro osobní potřebu fyzické osoby a vlastní vnitřní potřebu právnické osoby. Mimo jiné novela č. 216/2006 Sb. nově stanovila, že typy přístrojů a nosičů, ze kterých přísluší nositelům práv odměna stanoví vyhláškou Ministerstvo kultury (stalo se tak vyhláškou č. 488/2006 Sb., která je účinná od 10. 11. 2006)
- Právo na užití kabelovým přenosem výkonů zaznamenaných na zvukový nebo zvukově obrazový záznam nevydaný k obchodním účelům a právo na užití kabelovým přenosem zvukově obrazových záznamů a zvukových záznamů nevydaných k obchodním účelům podle ustanovení § 96 odst. 1 písm. c) autorského zákona.

¹⁰⁵ Intergram, Výrobci/Členové [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.intergram.cz/cs/vyrobci-clenove/>

- Právo na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny výkonu výkonného umělce zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam podle ustanovení § 96 odst. 1 písm. b) autorského zákona

b) Oblast tzv. veřejných produkcí

Autorský zákon upravuje v ustanovení § 18, ve spojení s ustanovení § 74 a 78 a 82 autorského zákona sdělování díla, výkonu a záznamu veřejnosti, čímž rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově. Sdělování veřejnosti jako jeden ze způsobů užití díla (ustanovení § 12 odst. 4 písm. f) autorského zákona) je pak v následujících ustanoveních (§ 19 – 23 autorského zákona) vymezeno prostřednictvím demonstrativního výčtu. Jedním ze způsobů sdělování veřejnosti je i provozování ze záznamu a jeho přenos (ustanovení § 20, resp. § 74 a 78 autorského zákona). Sdělování veřejnosti uměleckých výkonů a zvukových či zvukově obrazových záznamů jejich provozováním a jeho přenosem (tzv. přímá veřejná produkce) je takové užití, při němž jsou výkony a záznamy zpřístupňovány prostřednictvím technických zařízení v prostorách přístupných veřejnosti. Sdělování veřejnosti uměleckých výkonů a záznamů provozováním jejich rozhlasového a televizního vysílání – ustanovení § 23 autorského zákona (tzv. nepřímá veřejná produkce) je zpřístupňování výkonu a záznamu vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového a televizního vysílání.”¹⁰⁶

Intergram však nevybírá poplatky pouze od uživatelů pouze za sebe ale i za kolektivní správce OSA a OAZA, a to na základě sazebníků a vyúčtovacího řádu.

8.4 OOA-S, Ochranná organizace autorská -- Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl

Tato ochranná organizace byla oprávněna k výkonu kolektivní správy od 13.8.2009. Jedná se o občanské sdružení zastupující autory oboru výtvarného a architektonického - členem OOA-S se může stát každý autor výtvarných děl na základě smlouvy o zastupování.

- a) „Povinná kolektivní správa – zastoupení všech

¹⁰⁶ Intergram, Koho zastupujeme [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.intergram.cz/cs/vyrobciclenove/>

V případě práv povinně kolektivně spravovaných (§ 96 AutZ) zastupuje OOA-S jakožto kolektivní správce, který uděluje souhlas k užití předmětů ochrany (kabelovým přenosem), všechny autory děl výtvarných, fotografických a architektonických.

V oboru povinné kolektivní správy OOA-S však podle zákona nejen poskytuje souhlas k užití, ale vykonává kolektivní správu práv i jiných než práva na užití. OOA-S rovněž stanovuje výši a způsob, popř. pouze způsob placení odměn plynoucích výkonu práv povinně kolektivně spravovaných [§ 96 odst. 1 písm. b) AutZ - právo na přiměřenou odměnu za pronájem díla zaznamenaného na zvukově obrazový záznam, § 96 odst. 1 písm. a) al. 3. a 4. AutZ – náhradní odměny].

V případě práv užití předměty ochrany vysíláním a provozováním vysílání zákon u hromadných smluv uzavřených kolektivním správcem konstruuje tzv. hromadné účinky (za zákonem splněných podmínek). Uživatelé předmětů ochrany mají tak jistotu, že uzavřením hromadné smlouvy s OOA-S získávají souhlas k užití všech předmětů ochrany ke všem dílům v rámci daného druhu děl, a to jak OOA-S zastupovaných nositelů práv, tak i smluvně nezastupovaných, ledaže jde o právo na vysílání, u něž tyto účinky nositel práv vyloučil pro konkrétní případ či pro všechny, či v případě téhož práva u děl audiovizuálně užitých.

b) Nepovinná kolektivní správa – pouze smluvní zastoupení zájemců

V oboru tzv. dobrovolné kolektivní správy se souhlas k užití poskytuje pouze k předmětům ochrany těch tvůrců, u nichž i tato práva OOA-S kolektivně spravuje, a to jak hromadnou smlouvou, tak i individuální smlouvou o poskytnutí oprávnění užití předmět(y) ochrany.

Seznam smluvně zastupovaných nositelů práv vede kancelář OOA-S. Podle ust. § 100 odst. 1 písm. g) AutZ je kolektivní správce povinen sdělit tomu, kdo o to písemně požádá, zda zastupuje nositele práv k určitému předmětu ochrany pro výkon určitého práva, a vydat o tom na žádost a náklady žadatele písemné potvrzení. Kancelář OOA-S zároveň vede rejstřík předmětů ochrany, k nimž kolektivně spravuje práva, pokud jsou kolektivnímu správci tyto předměty ochrany známy (byly-li nositeli práv zaregistrovány či byly zjištěny z evidenční či kontrolní činnosti kolektivního správce).¹⁰⁷

Oblastmi ochrany jsou:

¹⁰⁷ OOAS, Koho zastupujeme [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.ooas.cz/pro-uzivatele/koho-zastupujeme>

- „právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu na podkladě zvukově obrazového záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu podle § 96 odst. 1 písm. a) bod 3,
- právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu na podkladě grafického vyjádření jejím přenesením pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na jiný hmotný podklad, a to i prostřednictvím třetí osoby podle § 96 odst. 1 písm. a) bod 4,
- právo na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukově obrazový záznam podle § 96 odst. 1 písm. b),
- právo na užití kabelovým přenosem děl podle § 96 odst. 1 písm. c)
- právo k televiznímu vysílání děl podle § 101 odst. 9 písm. c),
- právo k provozování televizního vysílání děl podle § 101 odst. 9 písm. d),
- právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla.“¹⁰⁸

OOAS sdružuje následující profese:

AK	AK varelisté	KŠ	Kov-Š perk
AR	AR chitekti (stavební, zahradní aj.)	KŮ	umělci pracující s KŮ ží
DE	průmysloví DE signéři	KV	umělečtí Knih vazači
FI	jiní F ilmoví tvůrci než KM,SC,TO	MA	MA líři
FO	umělečtí F otografové (klasičtí)	ME	ME dailéři
FT	F otografičtí T vůrci (díla vyjádřená postupem podobným fotografii)	OD	OD ěv
GD	G rafičtí D esignéři (užití grafici)	ŘE	umělečtí ŘE meslníci
GL	GL yptika	SC	SC énografové (jevištní, audio-vize)
GR	GR afici	SK	SK láři
HR	HR ačka, loutka, maňásek	SO	SO chaři
IL	IL ustrátoři	ST	ST řiháči
IN	IN teriéroví architekti	TO	T extil – Od ěv (kostýmní výtvarníci, návrháři)
KA	KA rikaturisté	TX	Te Xtil
KE	KE ramikové	UU	tvůrci U žitého U mění bez specifik.
KL	Ka Ligrafie	UR	UR banisté
KM	Ka Meramani	VI	tvůrci V ideoprogramů, Videoartu
KO	KO nceptualisté	VR	V irtuální R ealita
KR	KR esba	VÝ	VÝ stavní tvůrci (uspořadatelé)

¹⁰⁹ I toto sdružení rozděluje odměny na základě rozúčtovacího řádu.

¹⁰⁸ OOAS, Smlouvy s uživateli [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.ooas.cz/pro-uzivatele/smlouvy-s-uzivateli>

8.5 Občanské sdružení Gestor -- ochranný svaz autorský

Gestor patří mezi kolektivní správce od roku 1998, „poskytuje pro autory kolektivní správu práva na odměnu při opětném prodeji originálu výtvarného díla uměleckého. Originálem díla uměleckého se pro tyto účely rozumí zejména originální obraz, kresba, malba, koláž, tapiserie, rytina, litografie či jiná grafika, socha, keramika, autorský šperk, fotografie nebo autorská rozmnoženina, která je podle zvyklostí považována za originál. Právo na odměnu pro autora se nevztahuje na díla architektonická, díla užitého umění a na rukopisy spisovatelů a skladatelů.“¹¹⁰

Autor, který chce spravovat své práva prostřednictvím tohoto kolektivního správce, se u něj musí registrovat. V současné době GESTOR zastupuje několik set českých autorů a tisíce zahraničních.

„Právo autora na autorskou odměnu za následný prodej originálu uměleckého díla se v naší právní úpravě poprvé zakotvilo již 1.2.1927, kdy nabyt účinnosti zákon č. 218/1926 Sb. o právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském). Nejčastěji je toto právo uváděno v mezinárodním názvosloví pod francouzským názvem („droit de suite“). Právo je zaručováno mezinárodním právem (Bernská Úmluva), právem Evropských společenství (komunitárním) a národními úpravami.

Právo na odměnu vzniká tehdy, pokud se dílo, které prodávající nabyt od autora, prodá za kupní cenu, která činí 1 500 EUR a více, a jestliže se takového prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastní provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která obchoduje s uměleckými díly.“¹¹¹

¹⁰⁹ OOAS, Autorské profese [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.ooas.cz/pro-autory/autorske-profese>

¹¹⁰ GESTOR, Úvodní stránka [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.gestor.cz/cs/>

¹¹¹ GESTOR, Základní informace [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.gestor.cz/cs/zakladni-informace-1/>

9 OAZA

Občanské sdružení OAZA je nejnovějším členem mezi kolektivními správci v České republice. Iniciátorem založení tohoto sdružení byl Jiří Štěpánek, který se domníval, že i zvukaři mají právo na svou autorskou odměnu a že jejich výkony splňují požadavky Autorského zákona. V současné době má sdružení 398 členů.

9.1 Založení Ochranné asociace zvukařů

„Ochranná asociace zvukařů – autorů, občanské sdružení (OAZA) vznikla v roce 2003 jako profesní organizace, sdružující na principu dobrovolného členství mistry zvuku. OAZA se od počátku své činnosti zaměřila na ochranu práv této profesní skupiny, zajišťovala osvětu o právech a povinnostech mistrů zvuku, navázala spolupráci s dalšími ochrannými organizacemi v ČR. Nejdůležitějším úkolem OAZA bylo vypracovat žádost Ministerstvu kultury ČR, na jejímž podkladě mohla být profesní skupina mistrů zvuku oficiálně uznána za autorskou tvůrčí profesi, tedy dosažení souladu faktického stavu se stavem právním (žádost čítala přes 100 stran odborného textu). Tato dlouhodobá činnost vyústila v úspěšné obhájení práv mistrů zvuku u Městského soudu v Praze v roce 2005, kdy bylo soudně uznáno, že mistři zvuku vytváří při splnění nároků kladených na autorské dílo umělecká díla.“¹¹²

Proces schválení a udělení oprávnění Ministerstvem kultury tedy trval několik let. První žádost byla podána dne 12. 6. 2003 s ohledem na skutečnost, že až do té doby žádný z kolektivních správců takové oprávnění (pro autory zvukaře) v České republice neměl. Žádost byla Ministerstvem kultury zamítnuta především „z důvodu neúčelnosti výkonu kolektivní správy a nezajištění reciprocitu výkonu těchto kolektivně spravovaných práv pro zahraniční autory v České republice a pro české autory v zahraničí.“¹¹³ Ani podaný rozklad neznamenal pro tuto asociaci úspěch a bylo zapotřebí podat žalobu k Městskému soudu v Praze. „V odůvodnění Městský soud dospěl k názoru, že správní orgán nedostatečně posoudil, do jaké míry a zda vůbec může činnost zvukaře být předmětem autorskoprávní ochrany, zda výsledek činnosti zvukaře může naplňovat znaky díla požadované autorským zákonem jenom ve spojení s jiným autorským dílem, a lze li ztotožnit autorské dílo zvukaře s dílem hudebním.

¹¹² OAZA, O nás [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/obecne/o-nas.html>

¹¹³ OAZA, Oprávnění k výkonu kolektivní správy [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/obecne/opravneni.html>

V odůvodnění rozsudku dále soud shledal pochybení správního orgánu při posuzování účelnosti výkonu kolektivní správy zvukařů-autorů, když správní orgán přihlížel pouze k ustanovení § 98 odst. 6¹¹⁴ a opomenul zhodnotit také naplnění znaku účelnosti uvedeného v ustanovení § 98 odst. 5¹¹⁵ autorského zákona. Soud poukázal na to, že ministerstvo připustilo, že v některých případech může být výsledkem činnosti zvukaře autorské dílo, a vzhledem k tomu, že některá majetková práva autorská nebo majetková práva související mohou být vykonávána pouze prostřednictvím kolektivního správce, dovedil, že bez existence kolektivního správce nemohou být tato práva vykonávána vůbec. Nepřijal přitom argumentaci ministerstva, že ochranu práv zvukařů-autorů lze zajistit prostřednictvím již existujících kolektivních správců - v tomto směru shledal obě napadená rozhodnutí pro nedostatek důvodů nepřezkoumatelnými. Soud se přiklonil k názoru žalovaného i žalobce, že podklady pro rozhodnutí správního orgánu by měly být doplněny znaleckým posudkem či odborným vyjádřením, jehož zpracování měl zajistit správní orgán.

Prvoinstanční orgán, vázán právním názorem Městského soudu v Praze a rozhodnutím ministra kultury, nechal zpracovat Akademií múzických umění, Filmová a televizní fakulta, se sídlem Smetanovo nábřeží 2, Praha 1, znalecký posudek k posouzení tvůrčích aspektů práce zvukových profesí. Znalecký posudek č.: 032006, který byl ministerstvu doručen 18. 5. 2006, potvrdil názor, že výsledkem tvůrčí činnosti profese mistr zvuku (zvukový mistr / sound designer) mohou být výtvořiny s parametry autorského díla.

S přihlédnutím ke všem nově zjištěným skutečnostem, zvláště na základě shora uvedeného posudku a v návaznosti na vyžádané doplňující informace a písemné podklady, zejména pokud jde o upřesnění rozúčtovacího řádu, předpoklady personálního a provozního zajištění výkonu kolektivní správy a doplnění děl autorů a nositelů práv, kteří projeví vůli nechat se zastupovat kolektivním správcem OAZA, posoudil opětovně správní orgán žádost o

¹¹⁴ (6) Ministerstvo udělí oprávnění žadateli,

- a) jehož žádost o udělení oprávnění splňuje náležitosti podle odstavců 2 a 3,
- b) který žádá o oprávnění k zastupování při výkonu takových práv, kdy kolektivní výkon je účelný,
- c) jestliže pro výkon téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, pro výkon téhož práva k témuž druhu díla, nemá oprávnění již jiná osoba, a
- d) který splňuje předpoklady pro zajištění řádného výkonu kolektivní správy.

¹¹⁵ (5) O žádosti o udělení oprávnění rozhodne ministerstvo do 90 dnů ode dne podání žádosti. Nelze-li vzhledem k povaze věci rozhodnout v této lhůtě, může ji ministr přiměřeně prodloužit. O tomto prodloužení ministerstvo účastníka bez zbytečného odkladu vyrozumí. Ministerstvo v řízení o udělení oprávnění přihlíží zejména k tomu, zda lze předpokládat, že žadatel je způsobilý k řádnému a účelnému výkonu kolektivní správy.

udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy žadateli. Správní orgán vyhodnotil všechny v řízení získané podklady pro rozhodnutí tak, že žadatel splnil při podání žádosti a jejím následném doplnění všechny náležitosti, které jsou mu stanoveny autorským zákonem v ustanoveních § 98 odst. 2 a 3 včetně naplnění požadavku účelnosti výkonu kolektivně spravovaných práv, o která žadatel požádal. Správní orgán tak dospěl k závěru, že došlo k naplnění všech podmínek, které § 98 odst. 6 autorského zákona stanoví pro udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy. ”¹¹⁶

OASA je tedy oprávněna k výkonu kolektivní správy v rozsahu:

„1. Práva povinně kolektivně spravovaná

- g) právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu podle § 96 odst. 1 písm. a) bod 3 autorského zákona; toto oprávnění zahrnuje pouze rozdělování odměn, které na základě uděleného oprávnění vybírá kolektivní správce OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, se sídlem Čs. armády 20, Praha 6, nositelům autorského práva uvedeným v tomto výroku;
- h) právo na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam podle § 96 odst. 1 písm. b) autorského zákona; toto oprávnění zahrnuje pouze rozdělování odměn, které na základě uděleného oprávnění vybírá kolektivní správce OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, se sídlem Čs. armády 20, Praha 6, nositelům autorského práva uvedeným v tomto výroku;
- i) právo na užití kabelovým přenosem děl podle § 96 odst. 1. písm. c) autorského zákona.

2. Práva dobrovolně kolektivně spravovaná

- a. právo na rozmnožování díla podle § 12 odst. 4 písm. a) a § 13 autorského zákona;
- b. právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla podle § 12 odst. 4 písm. b) a § 14 autorského zákona;

¹¹⁶ OAZA, Oprávnění k výkonu kolektivní správy [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/obecne/opravneni.html>

- c. právo na zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoliv může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby, zejména počítačovou nebo obdobnou sítí, podle § 12 odst. 4 písm. f) a § 18 odst. 2 autorského zákona;
- d. právo na nedivadelní provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování díla podle § 12 odst. 4 písm. f) bod 1 a § 19 a 20 autorského zákona;
- e. právo na vysílání díla rozhlasem či televizí podle § 12 odst. 4 písm.f) bod 2 a § 21 autorského zákona;
- f. právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla podle § 12 odst. 4 písm. f) bod 4 a § 23 autorského zákona.

Orgány OAZA

Vrcholným orgánem asociace je Valná hromada, která se obvykle schází jednou ročně. Hlaví činností je schvalování zprávy o hospodaření, o činnosti asociace a schvalování účetní závěrky.

Statutárním orgánem je zde Představenstvo, které je minimálně tříčlenné a volí se na pět let. Jeho úkolem je správa majetku a financí.

Kontrolním orgánem je tříčlenná Dozorčí rada volená na také pět let. Jejím úkolem je závazný výklad Stanov a jiných dokumentů asociace.

Hlavní cíle asociace:

1. „Základním (hlavním) posláním OAZA je ochrana a správa práv zvukařů - autorů (tzv. mistrů zvuku) jakožto ochranná organizace autorská – kolektivní správce.
2. OAZA plní další cíle činnosti, a to
 - a) osvětová a vzdělávací činnost,
 - b) motivace a podpora mládeže a talentů v oblastech zvukové tvorby a dalších příbuzných oblastech,
 - c) spolupráce s profesními organizacemi a sdruženími autorů, vědeckými a odbornými ústavy, s vysokými školami a dalšími kulturními institucemi a pracovníky v oblasti kultury,

- d) pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti,
- e) činnost informačních a zpravodajských kanceláří,
- f) agenturní činnost v oblasti kultury a umění.”¹¹⁷

9.2 Členství

„O přijetí za člena OAZA může požádat jakákoli osoba, která je nositelem autorských práv k dílům zvukaře - autora (mistra zvuku), pokud věrohodně prokáže, že došlo k příslušnému užití jeho díla.”¹¹⁸ Touto osobou může být i osoba právnická pakliže nevyplývá z povahy věci jinak. O členství si osoba žádá na typizované "*Přihlášce ke členství*". Přijímací řízení začíná běžet dnem doručení na základě podmínek stanovených v Organizačním řádu OAZA.

V případě kladného rozhodnutí se s členem uzavírá "Smlouva o zastupování majetkových práv autorských", „která upravuje smluvní vztah mezi kolektivním správcem a nositelem práv. Podle autorského zákona se kolektivní správa vykonává i pro ty nositele práv, kteří neuzavřeli smlouvu. V takových případech se příslušná ustanovení rozúčtovacího řádu přiměřeně vztahují i na "smluvně nezastupované nositele práv" a je třeba je tak i vykládat.”¹¹⁹

Členství v asociaci může být na základě rozhodnutí Představenstva pozastaveno nebo i zrušeno v případě že:

- „a) smrtí či zánikem bez právního nástupce,
 - dnem doručení písemného oznámení člena o ukončení jeho členství ve sdružení,
 - neuhrazením členského příspěvku,
 - vyloučením na základě rozhodnutí Představenstva v případě závažného porušení Kárného řádu OAZA.”

Práva a povinnosti členů

„1. Každý člen má právo podílet se na aktivitách a činnosti sdružení dle svých schopností.

2. Každý člen má právo účastnit se jednání Valné hromady, překládat na ní své návrhy, hlasovat, volit a být volen. Každý člen sdružení se může obracet s návrhy na orgány či komise sdružení, a to i na jeho/její jednotlivé členy, popř. na organizační útvary sdružení.

¹¹⁷ OAZA, Stanovy [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/obecne/stanovy.html>

¹¹⁸ tamtéž

¹¹⁹ Rozúčtovací řád občanského sdružení OAZA

3. Každý člen sdružení má povinnost postupovat tak, aby svým jednáním neporušoval cíle sdružení a dobrou pověst sdružení, etické a morální požadavky při výkonu profese zvukaře a pravidla kolegiality a vzájemné úcty mezi členy zvukařské profese. Člen OAZA je povinen hradit členské příspěvky. Kárný řád upravuje podrobnosti.

3. V případě porušení povinnosti podle odst. 3 může Představenstvo členství pozastavit,
a
4. to na dobu nepřevyšující 6 měsíců. Po dobu pozastavení členství člen pozbývá práva podle odst. 2. Proti tomuto rozhodnutí lze podat do 15 dní odvolání k dozorčí radě, které však nemá odkladný účinek.

5. V případě opakovaného nebo zvláště závažného porušení povinnosti podle odst. 3 může Představenstvo členství zrušit. Proti tomuto rozhodnutí lze podat do 15 dní odvolání k dozorčí radě.

6. Každý člen je povinen platit členský příspěvek ve stanovené výši. Výše příspěvku se nemění, pokud Představenstvo nerozhodne jinak. Nesouhlasí-li s novou výší příspěvků dozorčí rada, platí dosavadní výše. Valná hromada může stanovit výši příspěvku přímo za předpokladu, že nedojde k dohodě mezi Představenstvem a dozorčí radou.

7. Za úmyslné nebo nedbalostní hrubé porušování stanov a jiných závazných interních dokumentů či směrnic a jiných vnitřních instrukcí sdružení, smluvních vztahů uzavřených se sdružením, oprávněných zájmů OAZA či autorského zákona je dozorčí rada oprávněna udělovat členům OAZA sankce v souladu s kárným řádem. Důvodem pro vyloučení je i zneužití pravomocí člena orgánu OAZA na úkor ostatních členů OAZA.

8. Za stejných podmínek, jak je uvedeno v tomto článku, může být vyloučena i ta právnická osoba, pokud se závažného jednání dopustí její člen, společník, akcionář nebo ovládající osoba.

Další práva a povinnosti zastupovaných členů OAZA vyplývají z obsahu smluv o zastupování při výkonu autorských práv, z obsahu dvoustranných smluv se zahraničními partnerskými organizacemi, popřípadě z interních předpisů OAZA.”¹²⁰

9.3 Rozúčtování odměn

„Vybrané odměny OAZA vyplácí v souladu se zákonem a podle rozúčtovacího řádu. Tento dokument přijímá Valná hromada samotných autorů. Rozúčtovací řád upravuje základní pravidla pro vyúčtování autorských odměn za užití děl mistrů zvuku jak v ČR, tak i v zahraničí, s nimiž má OAZA uzavřenu smlouvu.

¹²⁰ tamtéž

Jednotlivé sazby autorských odměn stanovuje Sazebník odměn OAZA a jednotlivé smlouvy, uzavřené s uživateli děl nebo osobami povinnými k platbě zvláštních odměn, příp. reciproční smlouvy se zahraničními partnerskými organizacemi anebo přímo autorský zákon či jeho prováděcí předpisy.”¹²¹

tabulka č. 1¹²²

druh zařízení	Typ veřejné produkce A: počet obyvatel			Typ veřejné produkce B: počet obyvatel		
	do 1 000 základní sazba	1 001-100 000	nad 100 000	do 1 000 fast food	1 001-100 000	nad 100 000
zvukové zařízení (radio) vč. 2 reproduktorů	24	28	32	34	39	45
reproduktor nad 2 ks	6	7	8	8	9	10
zvukově obrazové zař. s TV tunerem, úhl. do 128 cm	39	45	52	55	63	72
zvukově obrazové zař. s TV tunerem, úhl. nad 128 cm, proj. o úhl. do 200cm	165	190	218	229	263	302
projekce o úhl. nad 200cm	330	380	437	459	528	607
doplňkové zař. k zákl. AV zař. s úhl. do 128cm	10	12	14	15	17	20
doplňkové zař. k zákl. AV zař s úhl. nad 128cm nebo projekci do 200cm	10	12	14	15	17	20
doplňkové zařízení k základnímu AV zař nebo projekci nad 200cm	10	12	14	15	17	20
TV na bytovacím pokoji	4	4	4			
Radio na bytovacím pokoji	2	2	2			

„Aby mistr zvuku (či jeho dědic či jiná oprávněná osoba) získal podíl na vybraných odměnách, musí splnit následující povinnosti:

- a. požádat o uzavření smlouvy o zastupování či se přihlásit k evidenci pro účely vyplacení podílu na vybraných autorských odměnách,

¹²¹ Vyhláška MK ČR č. 488/2006 Sb.

¹²² OAZA, Pro uživatele [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/pro-uzivatele>

- b. zaslat kolektivnímu správci oznámení o každém vytvořeném díle, a to na zvláštním tiskopise vydaném OAZA a označeném "Ohláška díla", v němž je povinen pravdivě uvést všechny požadované údaje, které jsou nezbytné pro zpracování formuláře."¹²³

V ohlášce každý autor uvádí výši svého podílu na autorském díle. Je tedy třeba, aby se v případech, kdy je více autorů, autoři domluvili kolik procent si v ohlášce uvedou - pakliže totiž součet jejich podílů nebude odpovídat celkovému 100% podílu, nebude vyplacen nikdo, dokud se mezi sebou nedomluví.

„Podíl na vybraných odměnách nositeli práv vzniká, nevyplývá-li z jiných ustanovení rozúčtovacího řádu jinak, pokud

- a) autorská díla, i dříve vytvořená, řádně ohlásil nejpozději do 31. března následujícího po kalendářním roce, za nějž byly odměny vybrány, a
- b) uživatel díla odvedl kolektivnímu správci odpovídající odměnu.

Nositelům práv, kteří nejsou smluvně OAZA zastupováni a ani se nepřihlásili k evidenci, je OAZA povinna vyplatit podíl na vybraných odměnách z výkonu práv povinně kolektivně spravovaných za dobu 3 let zpětně od roku, kdy o to nositel práv požádal, a

- a) uzavřel smlouvu o zastupování nebo podal dodatečnou přihlášku k evidenci a
- b) podal na tiskopisu řádnou ohlášku děl, která byla užita."¹²⁴

Podkladem pro vyúčtování je inkaso vybrané na základě smluvních vztahů s uživateli - povinnými k platbě odměn. „Správa a vyúčtování inkasa se provádí odděleně v sekcích A/ a B/ podle míry identifikace nositele práv a na základě uživatelského prostředí, ve kterém bylo předmětu ochrany užito. Inkaso plynoucí z výkonu kolektivní správy se rozřazuje do:

sekce A/ - Adresné inkaso

Jedná se o inkaso ze zdrojů v případech, kdy je zřejmé, za kterého nositele práv a jaké dílo bylo inkaso vybráno (přímá identifikovatelnost).

- A.1. Rozmnožování a rozšiřování děl
- A.2. Internetová a jiná podobná užití
- A.3. Nedivadelní provozování děl živě a přenos takového provozování
- A.4. Televizní a rozhlasové vysílání

¹²³ OAZA, Pro uživatele [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/pro-uzivatele>

¹²⁴ Rozúčtovací řád občanského sdružení

sekce B/ - Neadresné inkaso

Jedná se o zdroje inkasa, z nichž nelze přímo identifikovat, za kterého nositele práv a jaké dílo bylo inkaso vybráno.

B.1. Odměny z nenahraných nosičů

B.2. Odměny za pronájem záznamů

B.3. Kabelový přenos děl

B.4. Nedivadelní provozování děl ze záznamu a přenos takového provozování

B.5. Provozování rozhlasového a televizního vysílání děl¹²⁵

Odměny vybírané z adresných zdrojů se vyplácí přímo nositelům práv na základě soupisu užitých děl, po odečtení nákladů na výkon správy těchto práv ve výši 10% až 15% podle konkrétních okolností užití. Odměny z neadresných zdrojů se pak rozdělí na dvě části - jedna část je tvořena podílem, který určí Valná hromada - tento podíl se vkládá do Fondu rezerv, zbylá část je pak rozdělena mezi oprávněné nositele práv. Podrobnější způsob rozúčtování je také zakotven v Rozúčtovacím řádu.

„Podíl na odměnách se vyplácí jednou ročně, zpravidla na konci prvního pololetí za předešlý kalendářní rok. Každý mistr zvuku dostává tištěné vyúčtování a může podat námitky proti tomuto vyúčtování do tří měsíců od vyúčtování. V případě zřejmě neoprávněné reklamace si OAZA může vyúčtovat náklady, vzniklé v souvislosti s prošetřováním reklamace. OAZA je oprávněna posuzovat pravdivost hlášení podávaných nositeli práv. Zjištěné nedostatky je nositel práv povinen odstranit, příp. nesprávně vyplacenou částku vrátit; neučiní-li tak je OAZA oprávněna ji jednostranně započíst.“¹²⁶

„Pro rozdělení odměn vybraných zahraničními kolektivními správci je nutno aplikovat úpravu založenou recipročními smlouvami.“¹²⁷

V praxi to potom funguje tak, že autor do 31. března vyplní na internetu ve svém osobním přístupu díla, která za předchozí rok zhotovil - vyjma těch, která OAZA za autorská díla nepovažuje (viz. níže). Následuje proces schvalování, kdy komise pro autorské právo¹²⁸

¹²⁵ Rozúčtovací řád občanského sdružení

¹²⁶ OAZA, Jak se vybrané odměny autorům rozúčtovávají? [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/pro-autory/rozuctovani-odmen.html>

¹²⁷ tamtéž

¹²⁸ Předseda: Špalj Ivo, Ing., Členové: Skall Vladimír, Mgr., Halfar René, Mgr., Jína Robert, Martínek Karel

posuzuje pravdivost a správnost uvedených údajů. Může se totiž stát, že se k jednomu dílu přihlásí více autorů a jejich podíl součtem nesouhlasí 100 % nebo se uvádí i u děl, která nezpracovávali, jsou chybně nazvaná nebo jsou to díla, která se za autorská nepovažují. Při tomto procesu tedy komise rozhodne o tom, zda autorovi za jednotlivá díla náleží odměna či nikoliv.

9.4 Informace pro autory

Jak je již zmíněno výše, na stránkách sdružení je speciální vstup pouze pro autory, kde se mohou informovat o výši odměn za uplynulá léta, zadávají zde svá díla a následně i vidí jejich užití - tedy kdy jaký televizní kanál jejich dílo promítal.

Každoročně jsou vyzváni k doplnění děl za uplynulé období, což následně vyhodnotí a doplní, kdy dílo běželo v televizi či jinde - autor může tento rozpis pak reklamovat či doplnit, pokud ví, že dílo bylo užito jinak.

Zásady pro ohlášku díla

„Ohlášky je třeba vyplňovat přesně a beze zbytku – název díla musí být naprosto identický s oficiálním (ne pracovní název, ale definitivní distribuční), včetně diakritiky. Při PC zpracování nelze jednoduše akceptovat pravopisné nesrovnalosti (samotný název, podtitul u cyklických děl, pomlčky, mezery atd.)

Je třeba dílo přesně zařadit.

Pro AV oblast jsou tyto kategorie:

- a. Film (pro zjednodušení sem patří i tv necyklické pořady)
- b. Cyklický pořad (seriály, vícedílné filmy, cykly ap.)
- c. Ostatní (drobná díla, přesně nezařaditelné pořady – některé přímé přenosy ap.)

Pro audio oblast kategorie dvě:

A – hudební tvorba (např. CD, DVD, MP3 ap.)

R - rozhlasová tvorba, mluvené slovo

Je zapotřebí vyplnit všechna požadovaná data. Pokud data nejsou kompletní, není možné dílo identifikovat a tudíž ani odměňovat jejich užití.

Cyklické pořady bude zapotřebí vyplňovat v elektronické formě na zvláštní formulář, ke kterému budete nasměrováni po přihlášení do OAZAIS (vstup pro autory). Pozn. Cyklické pořady není pro tentokrát třeba rozepisovat díl po díle. Tento požadavek bude platit až pro pořady ohlašované v zúčtovacím období v roce 2013.

Mějte na paměti, že pokud součet autorských podílů při spoluautorství bude víc než 100 %, nebude proplaceno, jako doposud, nic. Je potřeba se dohodnout, ev. podíly opravit a poslat ke schválení.

Zapisujte užití pouze na českých stanicích.

Nedubluje ohlášky – např. ČT 1 a ČT 1 HD, pokud vysílají ve stejný čas stejný pořad. Ohlášená užití jednotlivých titulů budou kontrolována.

Pro lepší orientaci v posuzování autorství vám předkládáme přehled děl, která OAZA neuznává za autorská:

- Sportovní přenosy
- Přenosy koncertů – dubbing
- Reklama
- Upoutávky, předěly a znělky
- Publicistika
- Zpravodajství
- TV soutěže – vědomostní, sportovní ap.
- Jednoduché magazíny a Talk Show
- Vaření – jednoduché hrané a pokrývací dubbing
- Tzv. “spojováky” v komponovaných pořadech
- Přenosy z udělování různých cen, pokud k nim není připojen i kulturní program
- Jednoduché výukové programy - němčina, hubnutí, ap.

Samozřejmě některá díla nelze zařadit jednoznačně, takže o sporných případech rozhodne autorská komise.”¹²⁹

¹²⁹ OAZIS (vstup pro autory) Upozornění a novinky OAZA [citováno dne 27.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/>

9.5 Smlouva o pověření zastupováním při výkonu kolektivně spravovaného práva

Sdružení OAZA dne 14.12.2010 uzavřelo Smlouvu o pověření zastupováním při výkonu kolektivně spravovaného práva na provozování rozhlasového či televizního vysílání¹³⁰ s účinností od 1.1.2011 s kolektivním správcem INTERGRAM¹³¹. V minulosti již měla OAZA uzavřenou smlouvu o pověření zastupováním při výkonu kolektivně spravovaného práva na provozování vysílání děl na pokojích v souvislosti s ubytovacími službami, a to za období od 1.1.2006 do 18.5.2008.

„Společnost INTERGRAM uzavírá s uživateli¹³² v návaznosti na výše uvedené povinnosti uživatelů v oblasti veřejných produkcí smlouvy, kterými uživatelům poskytuje oprávnění k výkonu práva užití předměty ochrany se stanovením podmínek, za nichž lze uvedené předměty ochrany práv podle autorského zákona užívat a které upravují výši odměny náležící umělcům a výrobcům. Skutečnost, že předmětné hromadné smlouvy, na jejichž základě je uživatelům poskytováno oprávnění k výkonu práva užití předměty ochrany, uzavírá s uživateli kolektivní správce práv výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů – tj. v tomto případě společnost INTERGRAM, vyplývá z ustanovení § 100 odst. 1 písm. h) a § 101 odst. 1 autorského zákona. Uživatelům je tak usnadněn přístup k získání oprávnění k užití ohledně všech předmětů ochrany, jejichž nositele práv zastupuje a s odkazem na níže popsany tzv. institut automatických účinků hromadné smlouvy i k užití

¹³⁰ § 97 (5) Kolektivní správce může pověřit zastupováním při výkonu jím kolektivně spravovaných práv jinou osobu pouze tehdy, jde-li o

b) tuzemského kolektivního správce, který je také oprávněn k výkonu kolektivní správy, sleduje-li se tím účelný výkon kolektivní správy.

¹³¹ Společnost INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, se sídlem v Praze 1, Na Poříčí 27, IČ: 00537772 (dále jen „INTERGRAM“) vykonává na základě oprávnění uděleného Ministerstvem kultury ČR pod č.j. 3209 / 2001, které nabylo právní moci dne 23.3.2001, kolektivní správu práv výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů podle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů - v platném znění ("autorský zákon

Intergram zastupuje výkonné umělce a výrobce ve výkonu jejich majetkových práv, která jim vyplývají z autorského zákona, a to především tím, že za výkonné umělce a výrobce záznamů uděluje oprávnění k výkonu práva užití jejich umělecké výkony a záznamy a vybírá pro ně za udělení oprávnění k užití odměny.

¹³² Uživatelem výkonů a záznamů jejich sdělováním veřejnosti jsou ty právnické nebo fyzické osoby, které při provozování své činnosti šíří výkony a záznamy veřejnosti, tj. např. pořadatel produkce, při níž k šíření výkonů a záznamů dochází.

předmětů ochrany, jejichž nositele práv smluvně nezastupuje. Ve smlouvě se uživatel zavazuje uhradit nositelům práv za udělení oprávnění k užití předmětů ochrany odměnu (ustanovení § 46 odst. 1, resp. § 74 a 78 a 82 autorského zákona), resp. v tomto případě kolektivnímu správci jejich práv. Hromadnou smlouvu společnost INTERGRAM vypracovává na základě uživateli vyplněného přílohového listu o základních údajích o užití výkonů a záznamů.”¹³³

„Provozovatel nebo pořadatel veřejné produkce je povinen přihlásit se u společnosti INTERGRAM o udělení licence. Přihlášení je možné:

1. zasláním vyplněných formulářů podepsaných oprávněnou osobou
2. telefonicky”¹³⁴

Jakmile provozovatel nebo pořadatel veřejné produkce obdrží potvrzené smlouvy, je povinen uhradit se smlouvou dodaný daňový doklad.

tabulka č. 2¹³⁵

Tab. č. 2a - Základní sazba

Druh zařízení	Typ veřejné produkce A Počet obyvatel obce			Typ veřejné produkce B Počet obyvatel obce		
	do 1 000	1 001 - 100 000	nad 100 000	do 1 000	1 001 - 100 000	nad 100 000
Zvukové zařízení vč. 2 ks reproduktorů	170,00 Kč Intergram 137,00 OÁZA 33,00	193,00 Kč Intergram 154,70 OÁZA 38,30	213,90 Kč Intergram 170,30 OÁZA 43,60	321,50 Kč Intergram 274,00 OÁZA 47,50	362,30 Kč Intergram 309,90 OÁZA 52,40	401,10 Kč Intergram 340,40 OÁZA 60,70
Reproduktor nad 2 ks	36,10 Kč Intergram 27,50 OÁZA 8,60	41,50 Kč Intergram 30,90 OÁZA 10,60	46,00 Kč Intergram 34,10 OÁZA 11,90	66,70 Kč Intergram 54,80 OÁZA 11,90	75,20 Kč Intergram 62,00 OÁZA 13,20	82,60 Kč Intergram 68,10 OÁZA 14,50
Zvukové obrazové zařízení s TV tunerem a s úhlopříčkou do 128 cm včetně	328,10 Kč Intergram 274,00 OÁZA 54,10	370,20 Kč Intergram 309,50 OÁZA 60,70	410,40 Kč Intergram 340,40 OÁZA 70,00	623,40 Kč Intergram 548,20 OÁZA 75,20	703,40 Kč Intergram 618,90 OÁZA 84,50	777,30 Kč Intergram 680,90 OÁZA 96,40
Zvukové obrazové zařízení s TV tunerem a s úhlopř. nad 128 cm a zadní či přední projekce o úhlopříčce do 200 cm včetně	776,60 Kč Intergram 548,20 OÁZA 228,40	881,60 Kč Intergram 618,90 OÁZA 262,70	983,20 Kč Intergram 680,90 OÁZA 302,30	1402,60 Kč Intergram 1096,40 OÁZA 306,20	1588,00 Kč Intergram 1238,20 OÁZA 349,80	1763,00 Kč Intergram 1361,70 OÁZA 401,30
Zadní či přední projekce o úhlopříčce nad 200 cm	1553,10 Kč Intergram 1096,40 OÁZA 456,70	1764,90 Kč Intergram 1238,20 OÁZA 526,70	1967,60 Kč Intergram 1361,70 OÁZA 605,90	2801,60 Kč Intergram 2192,40 OÁZA 609,20	3176,90 Kč Intergram 2474,70 OÁZA 702,20	3528,60 Kč Intergram 2723,40 OÁZA 805,20
Doplňkové zařízení k základnímu zvukové obrazovému zařízení - s úhlopříčkou do 128 cm včetně	68,00 Kč Intergram 54,10 OÁZA 13,90	79,20 Kč Intergram 62,00 OÁZA 17,20	87,90 Kč Intergram 68,10 OÁZA 19,80	130,70 Kč Intergram 109,60 OÁZA 21,10	147,60 Kč Intergram 123,80 OÁZA 23,80	163,90 Kč Intergram 136,20 OÁZA 27,70
Doplňkové zařízení k základnímu zvukové obrazovému zařízení - TV s úhlopříčkou nad 128 cm nebo zadní či přední projekce o úhlopříčce do 200 cm včetně	123,50 Kč Intergram 109,60 OÁZA 13,90	141,00 Kč Intergram 123,80 OÁZA 17,20	156,00 Kč Intergram 136,20 OÁZA 19,80	240,20 Kč Intergram 219,10 OÁZA 21,10	271,60 Kč Intergram 247,80 OÁZA 23,80	300,00 Kč Intergram 272,30 OÁZA 27,70
Doplňkové zařízení k základnímu zvukové obrazovému zařízení - zadní či přední projekce o úhlopříčce nad 200 cm	233,00 Kč Intergram 219,10 OÁZA 13,90	265,00 Kč Intergram 247,80 OÁZA 17,20	292,10 Kč Intergram 272,30 OÁZA 19,80	459,30 Kč Intergram 438,20 OÁZA 21,10	519,20 Kč Intergram 496,40 OÁZA 22,80	572,50 Kč Intergram 544,80 OÁZA 27,70

¹³³ INTERGRAM, Kdo je plátcem [citováno dne 3.3.2014] Dostupné na: <http://www.intergram.cz/cs/kdo-je-platce/>

¹³⁴ INTERGRAM, Povinnosti plátců [citováno dne 3.3.2014] Dostupné na: <http://www.intergram.cz/cs/povinnost-platcu/>

¹³⁵ INTERGRAM, Sazebníky [citováno dne 3.3.2014] Dostupné na: <http://www.intergram.cz/files/sazebnikvp2014.pdf>

tabulka č. 3¹³⁶

Tab. č. 2b - Snižená sazba

Druh zařízení	Typ veřejné produkce A Počet obyvatel obce			Typ veřejné produkce B Počet obyvatel obce		
	do 1 000	1 001 - 100 000	nad 100 000	do 1 000	1 001 - 100 000	nad 100 000
Zvukové zařízení vč. 2 ks reproduktů	131,40 Kč Intergram 105,90 OAZA 25,50	149,10 Kč Intergram 119,50 OAZA 29,60	165,30 Kč Intergram 131,60 OAZA 33,70	258,50 Kč Intergram 221,80 OAZA 36,70	280,00 Kč Intergram 239,20 OAZA 40,80	310,00 Kč Intergram 265,10 OAZA 44,90
Reproduktor nad 2 ks	27,80 Kč Intergram 21,20 OAZA 6,60	32,10 Kč Intergram 25,90 OAZA 6,20	35,50 Kč Intergram 26,50 OAZA 9,20	51,50 Kč Intergram 42,30 OAZA 9,20	58,10 Kč Intergram 47,90 OAZA 10,20	63,80 Kč Intergram 52,60 OAZA 11,20
Zvukové obrazové zařízení s TV tunerem a s úhlopříčkou do 128 cm včetně	253,60 Kč Intergram 211,80 OAZA 41,80	286,10 Kč Intergram 239,20 OAZA 46,90	317,20 Kč Intergram 263,10 OAZA 54,10	481,70 Kč Intergram 423,60 OAZA 58,10	543,60 Kč Intergram 479,50 OAZA 64,10	600,60 Kč Intergram 526,10 OAZA 74,50
Zvukové obrazové zařízení s TV tunerem a s úhlopř. nad 128 cm a zadní či přední projekce o úhlopříčce do 200 cm včetně	600,10 Kč Intergram 423,60 OAZA 176,50	681,30 Kč Intergram 478,50 OAZA 202,80	759,70 Kč Intergram 526,10 OAZA 233,60	1083,80 Kč Intergram 847,20 OAZA 236,60	1227,10 Kč Intergram 956,80 OAZA 270,30	1362,30 Kč Intergram 1052,20 OAZA 310,10
Zadní či přední projekce o úhlopříčce nad 200 cm	1200,10 Kč Intergram 847,20 OAZA 352,90	1363,80 Kč Intergram 956,80 OAZA 407,00	1520,40 Kč Intergram 1052,20 OAZA 468,20	2165,30 Kč Intergram 1684,10 OAZA 471,20	2454,90 Kč Intergram 1912,50 OAZA 542,40	2726,70 Kč Intergram 2104,50 OAZA 622,20
Doplňkové zařízení k základnímu zvukové obrazovému zařízení - s úhlopříčkou do 128 cm včetně	52,50 Kč Intergram 41,80 OAZA 10,70	61,20 Kč Intergram 47,90 OAZA 13,30	67,90 Kč Intergram 52,60 OAZA 15,30	101,00 Kč Intergram 84,70 OAZA 16,30	114,10 Kč Intergram 95,70 OAZA 18,40	126,70 Kč Intergram 105,30 OAZA 21,40
Doplňkové zařízení k základnímu zvukové obrazovému zařízení - TV s úhlopříčkou nad 128 cm nebo zadní či přední projekce o úhlopříčce do 200 cm včetně	95,40 Kč Intergram 84,70 OAZA 10,70	109,00 Kč Intergram 95,70 OAZA 13,30	120,60 Kč Intergram 105,30 OAZA 15,30	185,60 Kč Intergram 169,20 OAZA 16,40	209,90 Kč Intergram 191,50 OAZA 18,40	231,80 Kč Intergram 210,40 OAZA 21,40
Doplňkové zařízení k základnímu zvukové obrazovému zařízení - zadní či přední projekce o úhlopříčce nad 200 cm	180,00 Kč Intergram 139,50 OAZA 40,50	204,80 Kč Intergram 191,50 OAZA 13,30	225,70 Kč Intergram 210,40 OAZA 15,30	354,90 Kč Intergram 338,60 OAZA 16,30	401,20 Kč Intergram 382,80 OAZA 18,40	442,40 Kč Intergram 421,00 OAZA 21,40

„Základní odměna je odměnou obvyklou za udělení oprávnění k výkonu práva užití zveřejněné záznamy výkonů výkonných umělců a zvukové záznamy výkonů nebo jiných zvuků a zvukově obrazové záznamy - videoklipy jejich provozováním ze záznamu a jeho přenosem výkony a zvukové a zvukově obrazové záznamy provozováním televizního a rozhlasového vysílání v případě výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.

V případě autorů - mistrů zvuku jde o obvyklou odměnu za udělení oprávnění k výkonu práva užití zveřejněné díla autorů - mistrů zvuku jejich provozováním televizního a rozhlasového vysílání.

Snižovaná odměna vychází z odměny obvyklé a bude poskytnuta těm provozovatelům, kteří splní následující podmínky:

- V době uzavírání hromadné smlouvy neviduje Intergram a OAZA vůči provozovateli žádnou pohledávku po lhůtě splatnosti vyplývajících z uzavřených smluv, případně neoprávněného užití předmětů ochrany.
- Provozovatel požádá sám o uzavření hromadné smlouvy v souladu s AZ případně do 15-ti dnů od započetí „veřejné produkce“. Nárok na poskytnutí

¹³⁶ tamtéž

snížené odměny však ztrácí, pokud k doručení žádosti dojde až na základě kontrolních zjištění Intergram.

- Provozovatel požádá o uzavření smlouvy na další období.
- Pořádá-li jeden provozovatel více typů veřejných produkcí, musí požádat o souhlas na všechny typy veřejných produkcí.

Uzavře-li provozovatel veřejné produkce smlouvu s dobou provozování veřejné produkce delší než 6 kalendářních měsíců a celkovou roční platbu uhradí do 30 dnů od uzavření smlouvy nebo vždy do 31. 1. příslušného kalendářního roku, je oprávněn snížit celoroční platbu o 5%.

- Pokud provozovatel užije bez uzavření smlouvy (získání licence), kterou by mu bylo poskytnuto oprávnění k výkonu práva užít zaznamenané výkony umělců a zvukové a/nebo zvukově obrazové záznamy výkonů umělců nebo jiných zvuků jejich sdělováním veřejnosti, a to jejich provozováním ze záznamu a jeho přenosem a/nebo provozováním rozhlasového a televizního vysílání záznamů ("veřejná produkce"), bezdůvodně se tím obohatí. Takovéto bezdůvodné obohacení činí dvojnásobek odměny podle výše uvedených sazeb (§ 40 odst. 3 zákona č. 121/2000 Sb. v platném znění).¹³⁷

Aby uživatelé autorských děl nebyli přímo bombardováni smlouvami kolektivních správců, chodí v současné době pouze dvě, a to od OSA a Intergramu, který zastupuje právě sdružení OAZA. Intergram tedy vede evidenci povinných platit autorské poplatky a informuje sdružení o neplatičích. Vymáhání těchto pohledávek je po tom už přímo na sdružení samotném, které v první fázi rozesílá dopis žádající o vydání bezdůvodného obohacení. Pakliže tak uživatelé neučiní, jsou žalováni.

¹³⁷ tamtéž

10 Spory OAZA

Jak již bylo zmíněno výše, prvním a nejzásadnějším sporem byla žádost o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy, ale jelikož tento spor skončil pro občanské sdružení úspěšně, nebyl to spor poslední.

Jako kolektivní správce je nyní OAZA povinna řešit především spory s uživateli autorských děl, kteří odmítají řádně hradit autorské odměny na základě výzvy kolektivního správce Intergram. Jedná se o poměrně jednoduché spory, které jsou řešeny žalobou na vydání bezdůvodného obohacení ve výši dvojnásobku původní odměny dle § 40 odst. 4 Autorského zákona.¹³⁸ Tato výše je specifikovaná jako obvyklá jelikož skutečně ušlý zisk je u práva autorského těžké vyčíslit, je tedy třeba za tuto částku považovat autorskou odměnu dle aktuálního ceníku kolektivního správce. S touto interpretací se ztotožnil i Ústavní soud v rozhodnutí ÚS 3325/09, kde potvrdil argumentaci Krajského soudu v Ostravě, který řešil obdobný případ bezdůvodného obohacení takto: „žalobce, v souladu s vůlí zastupovaných osob, uzavíral hromadné smlouvy a uděloval oprávnění za jednotnou cenu, která v rozhodné době vyjadřovala vůli zastupovaných subjektů a korespondovala i s vlastním sazebníkem odměn za užití díla. Výlučné postavení žalobce, vyplývající z obsahu kolektivní správy a samotného autorského práva, je určujícím pro obvyklou výši odměny za užití díla. V řízení bylo prokázáno, že žalobce postupoval na různých místech republiky při různých podmínkách provozování veřejné produkce jednotně, oprávnění k užití díla uděloval za odměny, z nichž vycházel při svém požadavku na vydání bezdůvodného obohacení. Protože stěžovatel užíval výkony, které jsou předmětem ochrany, aniž k tomu měl oprávnění nositelů práv a aniž zaplatil autorskou odměnu, která by jinak nositelům těchto práv náležela, vzniklo na jeho straně bezdůvodné obohacení.”

10.1 Odnětí oprávnění pro výkon kolektivní správy

Hned v roce 2009 bylo oprávnění k výkonu kolektivní správy sdružení OAZA odňato z důvodu požadování nepřiměřené výše autorských odměn a byl znovu požadován znalecký posudek, který měl tentokrát zodpovědět např. otázky:

¹³⁸ Právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení podle zvláštních právních předpisů zůstává nedotčeno; místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.

- a) které osoby je možné považovat za zvukaře - autory ve smyslu ustanovení § 5 autorského zákona.¹³⁹
- b) „je možné považovat zvukové složky (zvuk) užití v audiovizuálních dílech¹⁴⁰ za díla ve smyslu § 2 autorského zákona.“¹⁴¹

V usnesení ministerstvo také poukazuje na stížnosti především ostatních kolektivních správců, které existenci sdružení zpochybňují.

K dané otázce koho je možné považovat za zvukaře, se vyjádřili také profesori Filmové a televizní fakulty Akademie múzických umění v Praze. „Pojem „zvukař“ je třeba chápat jen jako povšechné označení pracovníka v oboru zvuku, tedy bez ohledu na to, jakou specifickou činnost v tom kterém případě vykonává. Podobně jako označení „malíř“ může znamenat malíř pokojů či akademický malíř, existuje i v oblasti zvuku škála odborností, sahající od činností ryze technické povahy až k umělecky vysoce náročným úkolům, vyžadujícím nejen technické znalosti a zkušenosti, ale navíc i výrazný tvůrčí talent, představivost, hudební a zvukově skladebné nadání, vyzrálý estetický názor, kulturní rozhled a mnoho dalších předpokladů.“¹⁴² V tomto posudku se pan profesor Bláha zaměřuje na rozlišení technické povahy zvuku od té umělecké. Za uměleckou tak považuje práci mistrů zvuku (sound designer). „Na rozdíl od velkých západních filmových produkcí, kde se výroby filmu zúčastňuje množství úzce specializovaných profesí, je v našich poměrech úloha sound designera mnohem komplexnější. Nezřídka pracuje na tvorbě zvukové složky v celém průběhu vzniku díla, od studia scénáře a konzultací s režisérem a dalšími členy štábu přes přípravné práce až k samotnému natáčení a dokončovacím pracím (tzv. zvuková postprodukce) včetně závěrečného umělecky náročného procesu mixáže. K naplnění představy o optimálním účinku auditivní složky

¹³⁹ (1) Autorem je fyzická osoba, která dílo vytvořila.

(2) Autorem díla souborného je fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala; tím nejsou dotčena práva autorů děl do souboru zařazených.

¹⁴⁰ Usnesení Ministerstva kultury České republiky č.j. 15 037/2008

¹⁴¹ (1) Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.

¹⁴² Znalecký posudek vypracovaný katedrou zvukové tvorby Filmové a televizní fakulty AMU na žádost MK zaslanou dne 19. 4. 2006 pod zn. 10145/2003/202

je nutné postupovat cíleně již od prvotního záznamu zvuku, při postupném doplňování zvukové partitury dalšími zvuky dotáčenými či vyhledanými v archivu a při jejich následném dotváření a transformaci pomocí zvolených a funkčně uplatněných digitálních úprav. Filmový zvuk by totiž neměl být pouhým služebníkem, ale jazykem audiovizuálního díla. Nelze stanovit přesný návod, jak „správně“ postupovat. Úkoly, které AV tvorba při své rozmanitosti přináší, vyžadují pokaždé jedinečné řešení, stále nové nápady.

Tato práce má tedy bezesporu povahu činnosti umělecké, mistr zvuku (sound designer) se na filmu autorsky podílí. Nejde o pouhý přepis reality do filmového média, ale o koncepční práci se zvukovými prostředky – mluveným slovem, ruchy a hudbou - jejichž vhodným výběrem, vertikálním a horizontálním uspořádáním a stylizačními postupy je možné nalézat pro každé jednotlivé audiovizuální dílo účinnou formu vyjádření jeho myšlenky. Podstatný je tu také aspekt organického sepětí zvuku s obrazem, výstavba formy díla, hledisko estetické atd.”¹⁴³

Ministerstvo kultury se také zabývalo otázkou, od kdy je možné historicky vymezit uměleckou povahu práce filmového mistra zvuku, ke které se jí taktéž vyjadřoval prof. Bláha: „Činnost mistra zvuku vyžaduje schopnosti rozhodovat např. o tom, co ze zvukově dramaturgických možností je pro daný případ vhodné uplatnit a co nikoli, jakým způsobem zvukově dotvořit určitou scénu v intencích režisérový představy (popřípadě jeho představu korigovat – nabízet vhodnější řešení), jaké prostředky zvukové stylizace použít k účinnému vyznění myšlenky díla při zachování čistoty žánru a stylu, jak dynamicky i barevně vyvážit celou zvukovou skladbu sestávající z mnoha komponent a řady horizontálně i vertikálně skloubených pásem mluveného slova, ruchů a hudby - atp. Výsledek práce mistra zvuku je i vizitkou jeho estetického citu.

Technologický vývoj přináší autorům zvukové složky při jejich tvůrčím hledání a rozhodování stále širší možnosti. To ovšem neznamená, že vynikajících uměleckých výsledků není možné dosáhnout i zcela skromnými technickými prostředky, jak tomu bylo již dávno před nástupem digitalizace.”¹⁴⁴

I tentokrát OAZA spor vyhrála a oprávnění jí bylo vráceno. V přezkumném řízení mimo jiné OAZA argumentovala tím, že ministerstvo mělo již při udělení oprávnění k dispozici veškeré podklady, na základě kterých mohlo rozhodnout o tom, zda jsou nebo nejsou odměny přiměřené. V odůvodnění byla zpochybněna pravomoc Ministerstva kultury o

¹⁴³ tamtéž

¹⁴⁴ e-mail prof. Ivo Bláhy pro odbor autorského práva Ministerstvo kultury ČR

rozhodování o výši odměn s argumentací, že by se mělo jednat o občanskoprávní řízení, neboť jde o vztah mezi kolektivním správcem a uživatelem autorského díla. Žádné ustanovení autorského zákona totiž ani tuto pravomoc Ministerstvu kultury nepřiznává. „V demokratickém právním státě by právě v takových případech, kdy správní orgán vrchnostensky rozhoduje o právech a povinnostech jemu nepodřízených subjektů, měla být jeho pravomoc přehledně, jednoznačně a srozumitelně upravena v zákoně. Proto pokud by taková pravomoc Ministerstva kultury měla existovat, tak by jí jistě zákonodárce v autorském zákoně takto zřetelně vymezil.“¹⁴⁵ Ministr kultury tak rozhodl, že tento spor vůbec neměl být zahájen, jelikož k jeho vedení Ministerstvo kultury nemá kompetence.

OAZA i přes to, že spor vyhrála nakonec výši odměn za užití autorského díla, snížila.

10.2 Žaloba o zaplacení 24.793.466,- Kč

Táhlý spor mezi sdružením OAZA a Ministerstvem kultury o udělení oprávnění pro výkon kolektivní správy vedl i k dalšímu zásadnímu sporu. Jelikož proces trval několik let, vyvstala otázka, zda tím sdružení - respektive autoři nebyli finančně poškozeni a byla podána žaloba dne 9. 6. 2009 na náhradu škody „ve výši 24.793.466,- Kč s přísl., která jí měla být způsobena nezákonným rozhodnutím ministra kultury v řízení o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy majetkových práv autorů. Škoda měla spočívat v nerealizovaných výběrech odměn kolektivně spravovaných práv za roky 2004 až 2006.“¹⁴⁶

Žalobkyně v tomto případě argumentuje především právě nezákonností rozhodnutí, které způsobilo, že oprávnění k výkonu kolektivní správy nebylo uděleno na základě první žádosti. „Základní zásadou občanskoprávní úpravy, kterážto se uplatní pro řešení otázky náhrady škody, je princip neminem leadere, v nejšířším slova smyslu. Za situace, kde dojde k porušení právní povinnosti, stíhá rušitele povinnost nahradit (odstranit) důsledky tohoto protiprávního stavu. Tato konstrukce nachází své uplatnění již v Obecném občanském zákoníku z roku 1811 - č. 946/1822 Sb. z.s. Rozsudek Městského soudu v Praze (35 Co 119/98) tak přílehavě podává, „že právní úprava provedená zákonem sleduje, aby každá majetková újma, způsobená nesprávným či nezákonným zásahem státu proti občanovi, byla odčiněna.“ Za škodu se v právní teorii i praxi považuje újma, nastala v majetkové sféře poškozeného, a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi.“¹⁴⁷

¹⁴⁵ Rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 9656/2009 OAP ze dne 30.10.2009

¹⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu 30 Cdo 177/2013

¹⁴⁷ Žaloba o zaplacení 24.793.466,- Kč ze dne 9.6.2009

Žalující strana podala v roce 2003 žádost o udělení oprávnění pro výkon kolektivní správy, jelikož do té doby žádný kolektivní správce nezastupoval autory zvukaře a nemohla tak být spravována jejich autorská práva, protože pro výkon těchto práv se uplatňuje fikce povinného zastoupení kolektivním správcem. Nositelé těchto autorských práv tedy nejsou oprávněni vykonávat práva samostatně - nemohou vydávat licence k užití svých děl přímo - kolektivního správce ke svému uplatnění autorských práv tedy potřebují. Tím, že oprávnění nebylo vydáno, tak autoři zvukaři byli ochuzeni o autorské odměny za období téměř tří let. Je jasné patrné, že k této škodě došlo právě vydáním nezákonného rozhodnutí o neudělení příslušného oprávnění. Jelikož je kolektivní správce zákonným zástupcem autorů je i oprávněn vymáhat náhradu škody, popř. bezdůvodné obohacení.

Žalobkyně pak nárokuje výši škody za:

- a) práva na užití kabelovým přenosem děl ve výši 13.521.300,- Kč
- b) práva na užití provozováním rozhlasového či televizního vysílání díla ze záznamu ve výši 19.000.000,- Kč
- c) práva na odměnu za zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo obrazového záznamu nebo jiného záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu ve výši 2.889.166,- Kč

celkem tedy 35.410.466,- Kč od kterých odečítá náklady za výkon kolektivní správy, které kolektivní správce ušetřil tím, že správu nevykonával po dobu správného řízení o udělení oprávnění ve výši 10.617.000,- Kč. Celkem si žalobkyně nárokuje 25.793.466,- Kč, a to bez DPH s ohledem na povahu nároků.

Žalovaná (Ministerstvo kultury ČR) v tomto sporu namítá, že rozhodnutí Městského soudu o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy nerušilo rozhodnutí Ministerstva kultury pro nezákonnost nýbrž pro vady řízení. Dále žalovaná namítá promlčení uplatňovaného nároku. „Podle jejího názoru uplynula žalobkyni subjektivní promlčecí doba ve smyslu § 32 zákona č. 82/1998 Sb.¹⁴⁸ Subjektivní tříletá promlčecí doba, je-li podmínkou pro uplatnění práva a náhradu škody zrušení rozhodnutí, běží podle zmíněného ustanovení

¹⁴⁸ Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)

ode dne doručení (oznámení) zrušovacího rozhodnutí. Žalobkyně přitom byla dne 14.10.2005 přítomna při jednání Městského soudu v Praze při vyhlášení rozsudku čj. 5 Ca 39/2004-75. Podle žalované je třeba považovat za oznámení ve smyslu cit. ustanovení právě vyhlášení tohoto rozsudku a od tohoto okamžiku odvozovat běh promlčecí doby. Podle žalované tedy subjektivní promlčecí doba uplynula dnem 14.10.2008, žalobkyně však předběžně uplatnila nárok u žalované dne 1.12.2008 tj. až po uplynutí promlčecí doby. V důsledku toho nedošlo ke stavení této doby a žaloba podaná až 12.6.2009 je tak rovněž podána až po uplynutí promlčecí doby.”¹⁴⁹

Další námitkou žalované je, že žalobkyně se domáhá jiné částky než, kterou uplatňovala v předběžném uplatnění nároku a jde tedy o jiný nárok.

Hlavní námitkou pak byla námitka směřující k aktivní věcné legitimaci žalující strany, jelikož žalovaná je přesvědčená, že k žádné škodě v důsledku namítaného nezákonného rozhodnutí nemohlo dojít. „Žalovaná poukázala na to, že podle § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 82/1998 Sb. právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda. Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo. Účastníkem řízení o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy podle § 98 odst. 4 autorského zákona je pak ten, kdo o udělení oprávnění žádá. Žadatel o udělení oprávnění není kolektivním správcem, a proto také v době podání žádosti, ani po dobu správního řízení žádné autory nezastupuje. Proto ani nositelé práv, kteří projeví zájem o kolektivní správu, nejsou a nebyli v rozhodné době zastupovanými nositeli práv. Žalobkyní tvrzená újma spočívající v tom, že ve prospěch kolektivně spravovaných autorů nemohla vybírat odměny, tak podle žalované je zcela fiktivní, neboť až do doby udělení oprávnění žádní kolektivně spravovaní autoři neexistovali.

Žalovaná též polemizovala s tím, že by snad příjmy samotné žalobkyně byly tvořeny výběry z odměn z výkonu povinné kolektivní správy či kolektivní správy s fikcí zákonného zastoupení. Kolektivní správce totiž podle § 100 odst. 1 písm. j) autorského zákona je povinen s péčí řádného hospodáře, odběrně a v rozsahu uděleného oprávnění vybírat v souladu se zákonem a smlouvami pro nositele práv odměny a rozdělovat a vyplácet v souladu s rozúčtovacím řádem. Jediným zákonným příjmem kolektivního správce je náhrada účelně vynaložených nákladů na výkon kolektivní správy. Pokud se žalobkyně domáhá z titulu náhrady škody nevybraných odměn autorům, nejde o škodu vzniklou žalobkyni. Vzhledem k

¹⁴⁹ Rozsudek jménem republiky 13 C 166/2009-56

tomu, že žalobkyně nebyla v rozhodném období ani kolektivním správcem, nemohly jí vzniknout rovněž žádné účelně vynaložené náklady.”¹⁵⁰

Obvodní soud pro Prahu 1 znovu rozebral celý proces o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy a ověřil pravdivost údajů o výši nárokované částky. „Z uplatnění nároku na náhradu škody, které žalobkyně adresovala žalované dne 1.12.2008 soud zjistil, že s obdobnou argumentací jako v žalobě žalobkyně uplatnila náhradu škody spočívající v nerealizovaných výběrech odměn kolektivně spravovaných, a to konkrétně odměn za právo na užití kabelovým přenosem děl podle § 96 odst. 1 písm. c) autorského zákona ve výši 16.090.347,- a odměn za právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla za záznamu podle § 12 odst. 4 písm. f) bod 4 a § 23 autorského zákona ve výši 22.610.000,- Kč, po odečtení nákladů žalobkyně ve výši 7.117.000,- celkem 25.404.300,- Kč.”¹⁵¹

Soud bral v potaz argumentaci žalobkyně a dospěl k závěru, že byly naplněny všechny tři skutkové znaky - tedy, že došlo k nezákonnému rozhodnutí veřejné moci, došlo ke vzniku škody a je mezi těmito znaky kauzální nexus.

K námitce žalované na promlčení subjektivní lhůty soud přihlédl ke skutečnosti, že doručení se v tomto případě posuzuje podle Soudního řádu správního, který vyžaduje písemné vyhotovení rozsudku doručené do vlastních rukou účastníků.¹⁵² Námitka promlčení je tedy nedůvodná.

¹⁵⁰ Rozsudek jménem republiky 13 C 166/2009-56

¹⁵¹ tamtéž

¹⁵² § 54 Rozsudek

(1) Na rozsudku se usnáší senát nadpoloviční většinou hlasů v neveřejné poradě, při níž kromě členů senátu a zapisovatele nesmí být nikdo přítomen.

(2) Rozsudek musí být písemně vyhotoven, musí obsahovat označení soudu, jména všech soudců, kteří ve věci rozhodli, označení účastníků, jejich zástupců, projednávané věci, výrok, odůvodnění, poučení o opravném prostředku a den a místo vyhlášení. Rozsudek podepisuje předseda senátu, a nemůže-li tak učinit, jiný člen senátu. O osobních údajích, v rozsudku uváděných, platí přiměřeně ustanovení § 37 odst. 3.

(3) Soud vyhotoví rozsudek nejpozději do jednoho měsíce od vyhlášení a učiní potřebná opatření k doručení stejnopisu rozsudku účastníkům do vlastních rukou a k doručení osobám na řízení zúčastněným. Tuto lhůtu může předseda soudu ze závažných důvodů prodloužit, nejvýše však o dva měsíce. V řízeních, v nichž je soud povinen rozhodnout ve lhůtách počítaných na dny, provede úkony podle věty první bez zbytečného odkladu.

(4) Předseda senátu opraví v rozsudku i bez návrhu chyby v psaní a počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti. Týká-li se oprava výroku, vydá o tom opravné usnesení a může odložit vykonatelnost rozsudku do doby, dokud opravné usnesení nenabude právní moci.

(5) Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Námítka na nesplnění předpokladu předběžného uplatnění nároku byla soudem odůvodněna takto: „Podle § 14 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. se nárok na náhradu škody uplatňuje u úřadu uvedeného v § 6. Podle odst. 3 téhož ustanovení je uplatnění nároku na náhradu škody podle tohoto zákona podmínkou pro případné uplatnění nároku na náhradu škody u soudu. Zákon tak ukládá poškozenému, aby svůj nárok na náhradu škody uplatnil nejprve u příslušného ministerstva či jiného ústředního správního úřadu (§ 6 OdpŠk), přičemž smyslem předběžného projednání nároku je umožnit příslušnému úřadu, aby nárok posoudil a v případě jeho opodstatnění jej uspokojil, čímž se předejde řadě zbytečných soudních sporů. Jde tedy o preventivní ustanovení. Obligaturní charakter předběžného projednání nároku je pak zaručen především úpravou plynoucí z ustanovení § 15 odst. 2 zákona ř. 82/1998 Sb., podle nějž nelze nárok na náhradu škody uplatnit dříve, než uplyne šestiměsíční lhůta běžící právě od uplatnění nároku poškozeným u ústředního orgánu: neúspěšné uplatnění nároku náhrady škody u příslušného orgánu je pak předpokladem uplatnění nároku na náhradu škody u soudu. Je skutečností, že ze zmíněného ustanovení judikatura posléze dovodila závěr, že byla-li žaloba podána bez předběžného projednání, jde o odstranitelný nedostatek podmínek řízení ve smyslu ustanovení § 103 a 104 o.s.ř. a je na místě postup soudu podle ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. (naposledy rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.3.2010 ve věci 25 Cdo 197/2010 - v tomto ohledu je třeba odmítnout závěr žalované, že jde o nedostatek podmínky řízení neodstranitelný, který by měl vést k zastavení řízení). V projednávaném případě žalobkyně svůj nárok ovšem předběžně u příslušného orgánu uplatnila, byť v částečně jiném rozsahu než později žalobou, nicméně co do základu s totožnými důvody. Žalovaná při tom nikterak nečinila sporným, že v rámci předběžného projednání uplatněného nároku činila sporným právě sám základ tohoto nároku. Předběžné uplatnění nároku ve smyslu § 14 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. tak bez ohledu na žalobkyní uplatnění rozsah škodního nároku nemohlo splnit svůj účel - předejít soudnímu sporu. Za těchto okolností by bylo nepřijatelným formalismem postupovat podle ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. a vyzvat žalobkyni k doplnění této podmínky řízení, který by nerespektoval účel citovaného ustanovení. Tento účel byl ostatně i takovým uplatněním nároku, jak jej žalobkyně učinila naplněn (stalo se zjevným, že

(6) Výrok pravomocného rozsudku je závazný pro účastníky, osoby na řízení zúčastněné a pro orgány veřejné moci.

(7) Rozsudek je vykonatelný, jakmile uplyne lhůta k plnění, kterou soud ve výroku stanovil, a není-li vyslovena povinnost k plnění, nebo není-li stanovena lhůta k plnění, jeho právní mocí.

žalovaná nebude ochotna k mimosoudnímu plnění, neboť žalovanou popírán sám základ nároku).”¹⁵³

Žalovaná také namítala, že původní rozhodnutí ministerstva nebylo zrušeno pro jeho nezákonnost, ani s tímto argumentem však prvoinstanční soud nesouhlasil. Nelze prý totiž odhlížet při výkladu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. od historického kontextu vývoje správního soudnictví. „Zákon č. 82/1998 Sb. byl totiž přijímán v době, kdy správní soudnictví bylo zakotveno v části páté o.s.ř. Podle § 244 odst. 1 o.s.ř. ve znění do 31.12.2002 soudy ve správním soudnictví přezkoumávaly na základě žalob nebo opravných prostředků zákonnost rozhodnutí orgánů veřejné správy, jimiž se zakládají, mění, ruší či závazně určují práva nebo povinnosti fyzických či právnických osob, jakož i rozhodnutí orgánů veřejné správy o osobním stavu.

Podle § 247 odst. 1 o.s.ř. pak podle ustanovení hlavy druhé části páté bylo postupováno v případech, v nichž fyzická nebo právnická osoba tvrdí, že byla na svých právech zkrácena rozhodnutím správního orgánu, a žádá, aby soud přezkoumal zákonnost tohoto rozhodnutí. Ustanovení § 250j odst. 2 o.s.ř. pak stanovilo, že dojde-li soud k závěru, že správní rozhodnutí posoudilo věc po právní stránce nesprávně nebo že zjištění skutkového stavu, z kterého vycházelo správní rozhodnutí, je v rozporu s obsahem spisu, nebo že zjištění skutkového stavu je nedostačující k posouzení věci, zruší rozsudkem napadené rozhodnutí správního orgánu a podle okolností i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, a vrátí věc žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení. Soud zruší napadená rozhodnutí i tehdy, ukáže-li se až při jednání, že jsou nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů. Podle § 250i odst. 3 o.s.ř. pak k vadám řízení před správním orgánem soud přihlédne, jen jestliže vzniklé vady mohly mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Pod pojmem nezákonnosti rozhodnutí ve smyslu § 244 odst. 1 o.s.ř. ve spojení s ust. § 250j odst. 2 o.s.ř. tak úprava správního soudnictví zahrnovala i vady řízení (srov. dikci ust. § 250j odst. 2 - zjištění skutkového stavu, z kterého vycházelo správní rozhodnutí, je v rozporu s obsahem spisu, nebo že zjištění skutkového stavu je nedostačující k posouzení věci), přitom tyto vady řízení byly z hlediska posouzení zákonnosti rozhodnutí lato sensu relevantního toliko tehdy, pokud mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí stricto sensu (§ 250i odst. 3 o.s.ř.).

Doktrína i judikatura tyto dva druhy vad správního aktu (vady řízení, které mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí tj. pochybení procesní charakteru, která se mohla odrazit ve hmotněprávním posouzení věci, na druhé strany pak zákonnost aktu stricto sensu, tedy

¹⁵³ tamtéž

vada spočívající v nesprávném hodnocení zjištěného skutkového stavu po stránce hmotněprávní) vždy rozlišovala.

Nová úprava správního soudnictví pak tyto oba druhy vad rozhodnutí správního aktu v ustanovení § 78 odst. 1 s.ř.s. napříště jednoznačně odlišila i v rovině normativní. Přitom však i nadále je důvodem zrušení správního aktu zásadně pouze taková vada řízení, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí stricto sensu (srov. ustanovení § 76 odst. 1 s.ř.s. ve spojení s ustanovením § 103 odst. 1 písm. b) s.ř.s.). Nelze tedy dovozovat, že by správní akt, který byl zrušen "pro vady řízení" ve smyslu § 78 odst. 1 s.ř.s. nebyl zrušen jako "nezákonný" ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. Jde totiž o to, že zrušujícím rozsudkem je konstatována taková vada řízení před správním orgánem, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí stricta sensu, tedy na jeho soulad s hmotným právem. Taková situace konec konců, jak vyplývá z rekapitulace obsahu rozsudku Městského soudu v Praze, nastala v projednávané věci rozhodnutí ministra kultury bylo zrušeno v zásadě pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. a pro to, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, neměl oporu ve spisu (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.), což je typická vada řízení, která z povahy věci vždy má pravidelně za následek pochybnost o správnosti hmotněprávní aplikace a interpretace.

Rozsudek Městského soudu v Praze tak musí soud v projednávané věci chápat jako rozhodnutí, jímž bylo rozhodnutí ministerstva kultury zrušeno pro "nezákonnost" ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., a ve smyslu tohoto ustanovení je jím soud též vázán.

Aktivní legitimací kolektivního správce se zabýval již Nejvyšší soud, který na základě rozboru autorského zákona řešil pravomoci kolektivního správce. Na tento rozsudek 25 Cdo 1821/2007 se odkazuje i žalobkyně u odvolacího soudu viz. níže.

Podstatné je, že soud prvního stupně - Obvodní soud pro Prahu 1 „rozhodl, že nárok žalobkyně na náhradu škody je co do základu opodstatněn, s tím, že o výši plnění a o nákladech řízení bude rozhodnuto v konečném rozsudku. Soud prvního stupně neshledal důvodnou námitku promlčení vznesenou žalovanou ani námitku nesplnění předpokladu předběžného uplatnění nároku u žalované, dospěl však k závěru, že v dané věci se jednalo o nezákonné rozhodnutí, že žalobkyně je aktivně legitimovaná k uplatnění nároku na náhradu škody, a že na straně autorů došlo k ušlému zisku v podobě nevybraných odměn v příčinné souvislosti s vydáním nezákonného rozhodnutí, neboť ke škodě by nedošlo, kdyby bylo zákonné rozhodnutí vydáno již v původním řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 2. 2012, č. j. 15 Co 553/2011-87, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a žádnému z účastníků nepřiznal právo

na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně, a ztotožnil se i s právním posouzením námitky promlčení a námitky nesplnění podmínky předběžného uplatnění nároku. Odvolací soud dále uvedl, že prvotní podmínkou odpovědnosti státu za škodu existence nezákonného rozhodnutí, jehož výkon je způsobilý přivodit vznik škody. V daném případě se však jednalo o nezákonné rozhodnutí konstitutivní povahy, a to negativní, které neukládalo žalobci žádné povinnosti, jež by mu byly schopny způsobit škodu. Žalobce se ve své podstatě domáhá toho, že namísto negativního rozhodnutí mělo být vydáno rozhodnutí pozitivní, a tím, že nebylo vydáno, mu byla způsobena škoda (ušlý zisk). Toho se však nemůže domáhat z titulu náhrady škody za nezákonné rozhodnutí. Podle platné právní úpravy nelze při posuzování nároků na náhradu škody z titulu nezákonného správního rozhodnutí předběžně posuzovat, zda v době vydání nezákonného rozhodnutí byly splněny podmínky pro vydání opačného rozhodnutí. Takovým způsobem by soud zasahoval do rozhodování správního orgánu. Jiná situace by nastala v případě vydání nezákonného rozhodnutí, jehož výkonem byla žalobci způsobena škoda v souvislosti s uložením povinnosti něco konat, něčeho se zdržet, atp., neboť takovým rozhodnutím, je již založen primární předpoklad pro uplatnění náhrady této škody podle ust. § 7 a 8¹⁵⁴ zákona č. 82/1998 Sb. „¹⁵⁵

Ačkoliv odvolací soud byl přesvědčen, že nelze aplikovat závěry z tohoto rozhodnutí touto problematikou se zabýval Nejvyšší soud již v Rozsudku 25 Cdo 1821/2007, kde byla

¹⁵⁴ §7 (1) Právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím mají účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda.

(2) Právo na náhradu škody má i ten, s nímž nebylo jednáno jako s účastníkem řízení, ačkoliv s ním jako s účastníkem řízení jednáno být mělo.

§8 (1) Nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.

(2) Byla-li škoda způsobena nezákonným rozhodnutím vykonatelným bez ohledu na právní moc, lze nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku.

(3) Nejde-li o případy zvláštního zřetele hodné, lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím přiznat pouze tehdy, pokud poškozený využil v zákonem stanovených lhůtách všech procesních prostředků, které zákon poškozenému k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení, nebo návrh na zastavení exekuce.

¹⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu 25 Cdo 1821/2007

řešena především aktivní věcná legitimace žalobkyně - tedy zda kolektivní správce je příslušný k vymáhání náhrady škody po státu z důvodu nesprávného úředního postupu, který neumožnil po dobu několika let vybírat odměny za užití díla. Městský soud totiž před tím posuzoval postavení kolektivního správce chybně: „Je totiž občanským sdružením vykonávajícím kolektivní správu nevýdělečně, tj. nikoli za účelem dosažení zisku, a je proto oprávněna požadovat pouze náhradu účelně vynaložených nákladů, které jí v tomto případě s ohledem na skutečnost, že v rozhodné době kolektivní správu nevykonávala, taktéž nevznikly. Autorský zákon nedává kolektivnímu správci oprávnění domáhat se náhrady škody z důvodu neoprávněného výkonu povinně kolektivně spravovaných práv, kde poškozenými jsou jednotliví nositelé autorských práv, takže právní závěr soudu prvního stupně o nedostatku aktivní legitimace žalobkyně je zcela správný.”¹⁵⁶

Nejvyšší soud o dovolání rozhodl takto: „Smyslem systému kolektivní správy autorských práv je umožnit, aby každá z oprávněných osob obdržela odpovídající autorskou odměnu za užití jejího díla větším počtem subjektů; jde většinou o natolik složité nároky, že jejich individuální správa je příliš komplikovaná či nákladná, někdy až prakticky vyloučená (srov. např. Telec, I., Tůma, P., Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, zejména str. 748-749 body 5 a 6, str. 751 bod 10 či str. 756 bod 3). Zákon v tomto směru výslovně pamatuje jak na oprávněné užití díla, tak na užití neoprávněné, kdy autorovi náleží náhrada. Vcelku logicky pak neupravuje výslovně nárok na náhradu škody vůči státu, jehož odpovědnost se v tomto konkrétním případě odvíjí od nesprávného úředního postupu v souvislosti s přechodným ustanovením autorského zákona.

V posuzované věci tedy nejde o nárok na odměnu za oprávněné či neoprávněné užití díla uplatňovaný vůči uživateli, nýbrž o náhradu škody vůči státu, který svým nesprávným úředním postupem znemožnil žalobkyni, aby po určitou dobu tyto odměny vybírala a přerozdělovala. Žalobkyně tedy nepožaduje náhradu svých výdajů či nákladů ani zisku, který by ušel jí samotné jako kolektivnímu správci autorských práv. Jde o ušlý zisk jednotlivých autorů, který nyní žalobkyně jménem svým a na účet jednotlivých autorů vymáhá vůči státu (§ 100 odst. 3 věta první autorského zákona). Vymáhat pohledávku sám svým jménem na účet někoho jiného znamená sice, že jde o vymáhání ve prospěch této jiné osoby, avšak do rukou vymáhajícího, který také plnění od dlužníka sám přijímá, a tímto plněním zaniká pohledávka a dluh dlužníka (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. 25 Cdo 2193/2006); v takovém případě je aktivně legitimován zástupce, který

¹⁵⁶ tamtéž

na účet zastoupeného pohledávku uplatňuje. Podle autorského zákona kolektivnímu správci žádná autorská či související práva nevznikají, stává se pouze komisionářem nositele těchto práv, oprávněným je uplatňovat vůči třetím osobám (viz. citované dílo, str. 749 bod 6). Ač tedy z hlediska hmotného práva nárok na plnění v souvislosti s užitím autorského díla přísluší autorovi, je k jeho vymáhání povolán ze zákona kolektivní správce, jehož aktivní legitimace v případném sporu je dána právě zákonem založeným nepřímým zastoupením autorů. Tak tomu nepochybně musí být i ve sporu proti státu o náhradu škody, spočívající v tom, že pro nesprávným úředním postupem vyvolanou nečinnost kolektivního správce ušel autorům zisk z odměn, které jim měly být po vybrání přerozděleny.”¹⁵⁷

Ačkoliv je tento Rozsudek zaměřen na jinou problematiku, vykládá i jakým způsobem by v tomto případě měla být chápána žalovaná náhrada škody.

Proti tomuto rozsudku se žalobce dovolal k Nejvyššímu soudu, který věc řešil v rozsudku 30 Cdo 177/2013. V dovolání žalobce nesouhlasí s argumentací odvolacího soudu, jehož interpretace se ocitá až v rozporu s požadavky ústavněprávní povahy jelikož pak z nezákonného rozhodnutí ministra kultury nevzniká jakákoliv odpovědnost. „Vyznění tohoto stavu ve zde řešeném případě pak je, že v důsledku rozhodnutí správního orgánu byly po dobu 3 let fakticky "znárodněny" odměny mistrů zvuku, protože ti je samo vybrat nemohli, když pro určitá autorská práva autorský zákon stanovuje povinný výkon kolektivním správcem, a to pod sankcí neplatnosti licenční smlouvy uzavřené přímo nositelem práva s povinnou osobou. Jeví se být nepřijatelné, jestliže stát nařídí v právní úpravě, aby se příslušní autoři a jiní nositelé autorských práv obraceli na uživatele jejich autorských děl a jiné povinné osoby prostřednictvím jedině kolektivního správce a následně takové osobě (žadatelé o udělení oprávnění) příslušné oprávnění nevydá - správním rozhodnutím zamítne žádost, není ústavně přijatelné, aby stát nenesl důsledek takového pravomocného rozhodnutí svého orgánu. S odvolacím soudem by bylo možno souhlasit, že soud nemůže správnímu orgánu nařídít vydat správní rozhodnutí s určitým obsahem, avšak jako předběžnou otázku musí - nemá-li dojít k neústavnímu denegation iustitiae - posoudit, zda-li v důsledku tohoto rozhodnutí nevzešla škoda, tvrdí-li tak účastník správního řízení. Z ust. § 135 os.ř. nevyplývá, že by takovou úvahu soud provést nemohl. Nadto následně bylo oprávnění žalobci skutečně uděleno, již z tohoto faktu měl odvolací soud vycházet (§ 135 odst. 2 posl. věta o.s.ř.).”¹⁵⁸

¹⁵⁷ tamtéž

¹⁵⁸ Dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14.2.2012, č.j. Co 553/2011-87

Neústavní jednání pak může být doloženo dle rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 18/1 - „Má-li tedy každý právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem, přičemž podmínky a podrobnosti realizace tohoto práva stanoví zákon (čl. 36 odst. 3, odst. 4 Listiny), pak takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, nemůže nárok a náhradu škody, v důsledku zmíněného jednání vzniklé, zcela anulovat (negovat), a tím tedy ústavně zaručené základní právo, byť toliko v určitých případech popřít.“¹⁵⁹

Zásadním rozhodnutím pro posouzení této věci je i rozsudek Nejvyššího soudu Cdon 129/97, který uvádí: „tam kde postup orgánu státu představuje činnost přímo směřující k vydání rozhodnutí (např. shromažďuje-li zjištěné skutečnosti, právně posuzuje apod.); zde se totiž případné nesprávnosti či vady tohoto postupu projeví právě v obsahu rozhodnutí a mohou být zvažovány jediné z hlediska odpovědnosti státu.“¹⁶⁰ Z tohoto rozsudku vyplývá, že k odpovědnosti státu v tomto případě dochází, jelikož byly skutečně shromažďovány informace pro posouzení věci udělení oprávnění pro výkon kolektivní správy, a to dokonce až po odvolání na vydání záporného rozhodnutí o udělení příslušného oprávnění. Nehledě na to, že Ministerstvo kultury nedostatečně posoudilo původní žádost sdružení OAZA o udělení příslušného oprávnění, k jehož posouzení účelnosti nemělo dostatečné odborné znalosti a i přesto rozhodlo, aniž si vyžádalo znalecký posudek.

Nejvyšší soud však při posuzování dovolání žalobkyně OAZA nebral výklad nezákonnosti v potaz a posuzoval věc z hlediska povinnosti Ministerstva kultury oprávnění pro výkon kolektivní správy udělit. Problematické při posouzení věci totiž je, že udělení oprávnění je vázáno na i možnost správního uvážení žádosti a ne jen na splnění objektivních kritérií.

Z textu zákona by bylo sice možné vyvozovat, že k udělení oprávnění stačí splnit zákonem stanovené podmínky, ale některé z nich mohou být posuzovány dle uvážení ministerstva, takže by se nárok na náhradu škody mohl posuzovat jako bezpředmětný, jelikož žadatel o oprávnění nemůže v daném okamžiku žádosti předpokládat, že mu oprávnění skutečně musí být uděleno. Žalovaný ušlý zisk tedy představuje pouze hypotetický nárok, že mělo být oprávnění uděleno hned po první žádosti. S přihlédnutím k možnosti výkladu zákona, kde má ministerstvo prostor pro vlastní interpretaci podmínek udělení oprávnění, pak nelze předpokládat, že OAZA měla skutečně na oprávnění nárok a nelze tak Ministerstvo

¹⁵⁹ Rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 18/1

¹⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu 2 Cdon 129/97

kultury žalovat pro nezákonné rozhodnutí. S přihlédnutím k této skutečnosti je zapotřebí tuto část zákona doplnit, aby podmínky pro udělení oprávnění byly stejné pro všechny žadatele a nedaly se volně interpretovat. Ministerstvo kultury by mělo mít zákonnou povinnost v případech, kdy jejich znalosti nestačí na posouzení účelnosti udělení oprávnění, vyžádat si odborné posouzení znalcem a rozhodovat pak na základě tohoto posudku.

Sdružení OAZA se však tímto dovoláním svého nároku nevzdala a podala Stížnost k Ústavnímu soudu s odvoláním na porušení základních práv garantovaných Listinou základních práv a svobod.¹⁶¹ Tato stížnost však byla Ústavní soudem odmítnuta, a v podstatě z důvodu chybně formulované námitky. „Stěžejní námitku projednávané ústavní stížnosti představuje tvrzení stěžovatele, že obecné soudy (jmenovitě dovolací soud) nesprávně (svévolně) vycházely při posuzování předmětné žaloby z předpokladu, že na udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy autorských práv není právní nárok. V této souvislosti je však třeba stěžovateli připomenout, že Nejvyšší soud nic takového v odůvodnění napadeného rozsudku netvrdí; s odkazem na komentářovou literaturu toliko uvádí, že na udělení oprávnění je právní nárok, "ovšem pouze za splnění zákonných podmínek, z nichž některé jsou ve značné míře závislé na volném správním uvážení ministerstva (...). Z uvedeného vyplývá, že se jedná o úvahové rozhodnutí správního orgánu". Stěžovatelovu stěžejní námitku proto není možno považovat za případnou, neboť ji podporující argumentace nikterak nepolemizuje se správností, tím méně pak ústavností, závěru dovolacího soudu, že ačkoliv měl stěžovatel na

¹⁶¹ Článek 1

Lidé jsou svobodní a rovni v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcižitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.

Článek 11

(1) Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.

(2) Zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České a Slovenské Federativní Republice.

(3) Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.

(4) Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

(5) Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

Článek 36

(1) Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

(2) Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonost takového rozhodnutí, nestanové-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.

(3) Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.

(4) Podmínky a podrobnosti stanoví zákon.

vydání oprávnění k výkonu kolektivní správy právní nárok, měl současně správní orgán posuzující jeho žádost jistou míru diskrece, jejíž využití nemůže - toliko z důvodu, že původní rozhodnutí bylo posléze tímto správní orgánem přehodnoceno - bez dalšího zakládat nezákonnost tohoto rozhodnutí."¹⁶²

10.2.1 Závěry vyvozené ze soudního sporu o náhradu škody

Z usnesení ústavního soudu je vcelku patrné, že se soud touto stížností prakticky nezabýval, jelikož Nejvyšší soud zde skutečně rozebírá celý průběh žádosti o udělení oprávnění pro výkon kolektivní správy a říká se zde, že „Správní orgán uvedl, že na udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy práv není právní nárok.“ citovaná část: "ovšem pouze za splnění zákonných podmínek, z nichž některé jsou ve značné míře závislé na volném správním uvážení ministerstva" je vytržena z kontextu, celá věta totiž zní: „Z pouhého zákonného textu Ministerstvo udělí, však nelze dovozovat právní nárok na udělení oprávnění, uvedené ustanovení lze ovšem vyložit i tak, že tu právní nárok je, ovšem pouze za splnění zákonných podmínek, z nichž některé jsou ve značné míře závislé na volném správním uvážení ministerstva."¹⁶³ Kromě rozhodnutí Nejvyššího soudu by měl Ústavní soud brát v potaz i rozhodnutí Městského soudu, který reagoval na odvolání proti zamítnutí žádosti o udělení oprávnění, kde soud vytýká, že „otázka účelnosti nebyla posouzena správním orgánem správně. Účelnost výkonu práv podle ustanovení § 98 odst. 6 písm. b) aut. zák., je třeba posuzovat ve vztahu k právům, která mají být kolektivně vykonávána, a je zřejmé, že stanovil-li zákonodárce pro určitá práva režim povinné kolektivní správy, považuje jejich kolektivní správu za účelnou, a správní orgán již nemůže v případě těchto práv zkoumat účelnost kolektivní správy." A dále, že „v odůvodnění Městský soud dospěl k názoru, že správní orgán nedostatečně posoudil, do jaké míry a zda vůbec může činnost zvukaře být předmětem autorskopravní ochrany, zda výsledek činnosti zvukaře může naplňovat znaky díla požadované autorským zákonem jenom ve spojení s jiným autorským dílem, a lze-li ztotožnit autorské dílo zvukaře s dílem hudebním."¹⁶⁴

Tím, že se správní orgán touto otázkou nezabýval již při prvním posuzování žádosti a nevyžádal si rovnou znalecký posudek, když jeho znalosti pro posouzení této věci nedostačovaly, došlo na jeho straně k nedbalosti, která vedla k nezákonnému rozhodnutí

¹⁶² ÚS 2535/13 ze dne 3. 2. 2014

¹⁶³ Rozsudek Co 553/2011-87

¹⁶⁴ <http://www.oaza.eu/obecne/opravneni.html>

a tudíž i poškození autorů - zvukařů, protože tímto pochybením došlo k protáhnutí sporu na téměř tři roky a kolektivní správce je dle svých práv a povinností nemohl po tuto dobu zastupovat. Z výše uvedeného je navíc patrné, že současný autorský zákon lze vykládat i tak, že z něj skutečně právní nárok na udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy nevyplývá a tudíž by měla stěžovatelka pravdu, jelikož zamítnutím žaloby na náhradu škody ve věci nezákonného rozhodnutí by potom stát opravdu nenesl žádnou odpovědnost za rozhodnutí svého orgánu.

Dle jiného komentáře autorského zákona lze ale vyčíst že: „Na udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy existuje právní nárok, pokud žadatel splní podmínky stanovené autorským zákonem. To však nevylučuje možnost diskrečního uvážení o splnění některých podmínek v případech, kdy to autorský zákon umožňuje, což je věc jiná. Možnost správního uvážení je připuštěna zejména v případě posuzování zda:

- a) je kolektivní výkon práv účelný
- b) žadatel splňuje předpoklady pro zajištění řádného výkonu kolektivní správy

V ostatních případech je možnost správního uvážení Ministerstva kultury vyloučena neboť se jedná o objektivní kritéria. Při splnění těchto podmínek musí být oprávnění kolektivní správy uděleno. V opačném případě se jedná o nezákonné správní rozhodnutí.”¹⁶⁵

V případě, že by soud rozhodoval na základě tohoto komentáře zákona, rozhodně by nemohl namítat, že občanské sdružení nesplňovalo některá kritéria, ať už podle zákona či uvážení Ministerstva kultury. Účelnost výkonu práv zdůvodnil už Městský soud v prvním odvolání ve věci udělení oprávnění a vyloučil tak další zkoumání této věci. V případě, že by sdružení nedoložilo k žádosti podklady, které by prokazovaly, že jsou schopni řádného výkonu kolektivní správy, mělo je ministerstvo pouze vyzvat k doplnění žádosti.¹⁶⁶ Městský soud v Praze ale potvrdil, že OAZA tyto předpoklady splňuje.

V tomto komentáři je i jasně napsáno, že v ostatních případech se jedná o nezákonné rozhodnutí a u tohoto sporu tedy už nelze nezákonnost zpochybňovat. Čímž je vyvrácena námitka žalované, vznesená u prvoinstančního soudu, o kterou se poté opírá odvolací soud, který věc zdůvodňuje takto: „prvotní podmínkou odpovědnosti státu za škodu je existence

¹⁶⁵ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 777-778

¹⁶⁶ Správní řád § 45

(2) Nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán žadateli nedostatky odstranit na místě nebo jej vyzve k jejich odstranění, poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění nedostatků v této lhůtě; současně může řízení přerušit (§ 64).

nezákonného rozhodnutí, jehož výkon je způsobilý přivodit vznik škody. V daném případě se však jednalo o nezákonné rozhodnutí konstitutivní povahy, a to negativní, které neukládalo žalobci žádné povinnosti, jež by mu byly schopny způsobit škodu. Žalobce se ve své podstatě domáhá toho, že namísto negativního rozhodnutí mělo být vydáno rozhodnutí pozitivní, a tím, že nebylo vydáno, mu byla způsobena škoda (ušlý zisk). Toho se však nemůže domáhat z titulu náhrady škody za nezákonné rozhodnutí. Podle platné právní úpravy nelze při posuzování nároků na náhradu škody z titulu nezákonného správního rozhodnutí předběžně posuzovat, zda v době vydání nezákonného rozhodnutí byly splněny podmínky pro vydání opačného rozhodnutí. Takovým způsobem by soud zasahoval do rozhodování správního orgánu. Jiná situace by nastala v případě vydání nezákonného rozhodnutí, jehož výkonem byla žalobci způsobena škoda v souvislosti s uložením povinnosti něco konat, něčeho se zdržet, atp., neboť takovým rozhodnutím, je již založen primární předpoklad pro uplatnění náhrady této škody podle ust. § 7 a 8 zákona č. 82/1998 Sb.”

V této věci se s odvolacím soudem nedá tak úplně souhlasit jelikož v tomto případě se již prokázalo, že v době prvního rozhodnutí všechny podmínky splněny byly a naopak správní orgán rozhodl v rozporu se správním řádem, protože v případě, že by podmínky splněny nebyly, měl uložit povinnost konat - doložit případné podklady - a to neučinil. Tuto skutečnost prokazuje i Metodika Podání ve veřejné správě vydaná Ministerstvem vnitra na začátku roku 2014, která říká, že: „Každé podání, které orgán veřejné správy obdrží, musí být řádně vyřízeno. Předpokladem řádného vyřízení podání je přitom zejména:

- a) správné vyhodnocení podání v době co nejkratší po jeho obdržení orgánem veřejné správy;
- b) podřazení podání pod příslušný právní režim jeho vyřizování, který se u jednotlivých typů podání může podstatným způsobem lišit a
- c) jeho náležité vyřízení respektující mimo základní zásady činnosti správních orgánů, zejména principy dobré správy a veřejné správy jako služby veřejnosti, jakož i individuální požadavky vyplývající z právní úpravy na příslušném úseku veřejné správy.”¹⁶⁷

V první fázi správní orgán má posoudit svou kompetentnost pro řešení daného podání, druhou fází pak je posouzení jeho obsahových a formálních náležitostí. „Není-li obdržené podání úplné, jasné a srozumitelné, vyzve orgán veřejné správy autora podání k jeho doplnění

¹⁶⁷ Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Ministerstvo vnitra, Praha, Podání ve veřejné správě, aktualizace k 1. 1. 2014

a stanoví mu k tomu odpovídající lhůtu. Neprovede-li autor podání jeho doplnění, postupuje orgán veřejné správy dle příslušného právního režimu vyřizování (v podrobnostech u jednotlivých forem podání). V úvahu tak připadá např. zastavení správního řízení v případě řízení o žádosti, vyřízení jen té části podání, která je jasná a srozumitelná apod.”¹⁶⁸

Dovolací soud se potom také zabývá otázkou, zda žalobkyně mohla důvodně předpokládat, že jí oprávnění bude po první žádosti uděleno: „Dovolatelkou tvrzený ušlý zisk představuje hypotetický nárok, který je spojený s nenaplněným očekáváním, že žalobkyni bude oprávnění k výkonu kolektivní správy práv na její žádost uděleno ihned, není však důsledkem nezákonného rozhodnutí, a proto je nadbytečné uvažovat o příčinné souvislosti s vydaným nezákonným rozhodnutím. Tvrdí-li dovolatelka, že takovýmto výkladem by byla zcela vyloučena odpovědnost státu, neboť žalovaného by nic nedonutilo k udělení oprávnění, pak zjevně pomíjí onu skutečnost, že udělení oprávnění vždy částečně závisí právě na správním uvážení realizovaném v určitém rozhodovacím procesu, jenž může být poznamenán i vydáním rozhodnutí, která v jeho další fázi vzhledem k uplatněnému oprávněnému prostředku neobstojí.”¹⁶⁹ I tato argumentace je však vyvrácena pouhou citací komentáře autorského zákona viz. výše. Žalobkyně dle této citace totiž všechny zákonem stanovené podmínky splnila a tak skutečně mohla důvodně předpokládat, že jí oprávnění bude uděleno, a pokud došlo k pochybení tak pouze na straně správního orgánu, který si nevyžádal dostatečné podklady k posouzení věci. Tím by tedy došlo na straně správního orgánu k nedbalosti dle § 2911 nebo § 2912 odst. 2 Občanského zákoníku.¹⁷⁰ Nezákonnost rozhodnutí správního orgánu však byla také prokázána, ačkoliv dovolací soud tvrdí opak. Dovolatelka má pak tedy v tomto případě absolutní nárok se domnívat, že by měla být autorům vyplacena náhrada škody za nevybrané odměny, protože evidentně došlo k pochybení správního orgánu, který nedodržel zákonnou úpravu podmínek pro udělení oprávnění. A tak je zcela na místě domáhat se práv podle Listiny: ”Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li

¹⁶⁸ tamtéž

¹⁶⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze Co 553/2011-87

¹⁷⁰ Způsobí-li škůdce poškozenému škodu porušením zákonné povinnosti, má se za to, že škodu zavinil z nedbalosti.

Dá-li škůdce najevo zvláštní znalost, dovednost nebo pečlivost, nebo zaváže-li se k činnosti, k níž je zvláštní znalosti, dovednosti nebo pečlivosti zapotřebí, a neuplatní-li tyto zvláštní vlastnosti, má se za to, že jedná nedbale.

zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících základních práv a svobod podle Listiny.

Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.”¹⁷¹

V tomto článku Listiny se píše, že každý má právo na náhradu škody v takovém případě a nikoliv na domáhání se náhrady škody. A právě právo na náhradu škody je v tomto sporu zpochybňováno, jak odvolacím soudem, tak i dovolacím. Z toho důvodu je tedy předmětné, že si žalobkyně stěžovala k Ústavnímu soudu na porušování základních práv. A jak již bylo zmíněno výše, Ústavní soud se touto stížností odmítl zabývat. Aby se autoři - zvukaři konečně domohli svých práv bude se muset žalobkyně obrátit na Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku.

¹⁷¹ Listina základní práv a svobod čl. 36

11 Závěr

Cílem této Diplomové práce bylo zaměřit se na výkon kolektivní správy autorských práv tak, aby bylo jasné patrné, jak kolektivní správci fungují, co vykonávají, koho zastupují, jak vybírají a rozdělují autorské poplatky a jakým způsobem je nad nimi spravován dozor v praxi, jelikož autorský zákon čítá pouze deset paragrafů s touto problematikou.

V současné době má oprávnění k výkonu kolektivní správy v České republice 6 kolektivních správců, kteří dle udělených oprávnění spravují široké spektrum autorských práv. Na základě vedených sporů a stížností, které se váží k udělení oprávnění posledního z nich, lze předpokládat, že současní správci i Ministerstvo kultury jsou přesvědčeni, že v České republice jsou již všechna autorská práva zastupována a není tedy třeba dalších správců.

Pro praktickou ukázkou byl zvolen právě kolektivní správce OAZA, kterému bylo oprávnění pro výkon kolektivní správy uděleno poměrně nedávno. V práci je tak rozebrán celý proces udělení oprávnění, ve kterém došlo k nezákonnému rozhodnutí právě dozorčího orgánu Ministerstva kultury, který žádost chybně posoudil a oprávnění bylo uděleno až téměř o 3 roky později kvůli táhlému soudnímu sporu.

Při zkoumání problematiky vybírání autorských poplatků zjistíte, že zákon nikde nestanovuje, jakým způsobem a v jaké výši mají poplatky být vybírány. Záleží čistě tedy na valné hromadě jednotlivých kolektivních správců, v jaké výši a jakým způsobem sestaví rozúčtovací řád, který Ministerstvo kultury dostane k dispozici k posouzení s žádostí o udělení oprávnění. Jak je patrné z uvedených sporů vedených mezi Ministerstvem kultury a sdružením OAZA, ani v této dozorčí činnosti není ministerstvo příliš důsledné, když až o pár let po udělení oprávnění rozhodlo o tom, že jsou poplatky stanoveny v nepřiměřené výši. V tomto sporu soud dokonce rozhodl, že Ministerstvo kultury ani není kompetentní pro určování výše poplatků, jelikož se jedná o občanskoprávní řízení, a jde o vztah mezi kolektivním správcem a uživatelem autorského díla, a tudíž k odebrání oprávnění vůbec dojít nemělo.

Jednotliví kolektivní správci pak mezi sebou uzavírají smlouvy o zastoupení, na základě kterých vybírají poplatky hromadně, aby uživatelům autorských děl nepřicházelo 6 smluv o poskytování oprávnění k výkonu práva užít předměty ochrany.

Aktuálním sporem mezi sdružením OAZA a Ministerstvem kultury je spor o náhradu škody vzniklé autorům nevybíráním poplatků právě v době, kdy se táhl spor o udělení

oprávnění. V práci jsou rozebrány jednotlivé etapy sporu od žaloby až po stížnost Ústavnímu soudu České republiky. Výsledkem rozboru sporu bylo prokázání nezákonnosti prvotního rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení oprávnění pro výkon kolektivní správy, jelikož spornost tohoto posouzení je v případě klíčová a odkazují se na ni, jak žalovaná, tak i rozhodující soudy. Při zkoumání této problematiky se prokázaly taktéž nedostatky v právní úpravě autorského zákona, kde jsou poměrně nedostatečně specifikovány požadavky pro udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy a každý soud se pak odvolává na možnost volného uvážení ministerstva při posuzování žádosti. V případě došlo evidentně k pochybení ministerstva, které již při první žádosti mělo veškeré podklady potřebné k posouzení, a i kdyby je nemělo, mělo jednat podle správního řádu a vyzvat sdružení k doplnění, nikoliv žádost rovnou zamítnout.

Chybnou interpretací zákona odvolacími soudy pak došlo navíc k posouzení věci, které hraničí s porušováním lidských práv dle Listiny. A je tedy třeba nechat posouzení věci na Evropském soudu pro lidská práva ve Štrasburku.

Z práce tak vyplývá, že jen ve sporech se sdružením OAZA došlo ze strany Ministerstva kultury hned k několika zcela zásadním pochybením a je tedy na místě, aby jeho kompetence byly v zákoně lépe specifikovány.

Seznam informačních zdrojů

Bibliografie:

JAKL, Ladislav. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, o.p.s., 2011. ISBN: 978-80-86855-63-9

TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN: 978-80-7179-608-4
Rozúčtovací řád občanského sdružení OAZA

ROZÚČTOVACÍ ŘÁD ze dne 9. 4. 2003 ve znění usnesení a jiných změn přijatých valnou hromadou DILIA,
DIRECTIVE 2001/29/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 22 May 2001
GUIBAULT, L. VAN GOMPEL S., *Collective Management in the European Union IN GERVAIS D. Collective management of Copyright and Related Rights. 2nd ed. Austin : Wolters Kluwer, 2010.*

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Ministerstvo vnitra, Praha, Podání ve veřejné správě, aktualizace k 1. 1. 2014

Akademické práce:

Boris Achmedov, *Diplomová práce, PRINCIPY A PERSPEKTIVY HROMADNÉ SPRÁVY AUTORSKÝCH PRÁV*

Zákony:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 156/2013 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 2/1993 Sb. - Listina základních práv a svobod

Úplné znění vyhlášky č. 488/2006 Sb. se zapracovanými navrženými změnami Vyhláška č. 488/2006 Sb. ze dne 16. října 2006

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2006/116/ES

BERNSKÁ ÚMLUVA o ochraně literárních a uměleckých děl

Vyhláška MK ČR č. 488/2006 Sb.

Odbor dozoru a kontroly veřejné správy, Ministerstvo vnitra, Praha, Podání ve veřejné správě, aktualizace k 1. 1. 2014

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
Sbírka zákonů č. 156/2013 ze dne 14. května 2013

Judikáty:

Rozhodnutí Ministerstva kultury č.j. MK 9656/2009 OAP ze dne 30.10.2009

Rozsudek Nejvyššího soudu 30 Cdo 177/2013

Rozsudek Nejvyššího soudu 25 Cdo 1821/2007

Usnesení Ústavního soudu ÚS 2535/13 ze dne 3. 2. 2014

DIRECTIVE 2004/48/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 29 April 2004
DIRECTIVE 2001/29/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
of 22 May 2001
DIRECTIVE 2011/77/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 27 September
2011
Usnesení Ústavního soudu ÚS 3325/09 ze dne 26. 1. 2010
Dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14.2.2012, č.j. Co 553/2011-87
Rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 18/1
Rozsudek Nejvyššího soudu 2 Cdon 129/97
Usnesení Ministerstva kultury České republiky č.j. 15 037/2008
Rozsudek jménem republiky 13 C 166/2009-56
Rozsudek Městského soudu v Praze Co 553/2011-87
Rozsudek Městského soudu v Praze 35 Co 119/98

Nepublikované zdroje:

e-mail prof. Ivo Bláhy pro odbor autorského práva Ministerstvo kultury ČR
OAZIS (vstup pro autory) Upozornění a novinky OAZA [online]. [citováno dne 27.2.2014] Dostupné na:
<http://www.oaza.eu/>
Znalecký posudek vypracovaný katedrou zvukové tvorby Filmové a televizní fakulty AMU na žádost MK
zaslanou dne 19. 4. 2006 pod zn. 10145/2003/202
Žaloba o zaplacení 24.793.466,- Kč ze dne 9.6.2009
Dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14.2.2012, č.j. Co 553/2011-87

Elektronické dokumenty:

směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/9ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází
[online]. [citováno dne 29.12.2013] Dostupné na:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:CS:HTML>
Národní knihovna, AUTORSKÝ ZÁKON - část II. Právní úprava ochrany databází [online]. [citováno dne
18.2.2014] Dostupné na: <http://knihovna.nkp.cz/NKKR0102/0102114.html>
OAZA, Jak se vybrané odměny autorům rozúčtovávají? [online]. [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na:
<http://www.oaza.eu/pro-autory/rozuctovani-odmen.html>
INTERGRAM, Kdo je plátce [online]. [citováno dne 3.3.2014] Dostupné na: [http://www.intergram.cz/cs/kdo-je-
platce/](http://www.intergram.cz/cs/kdo-je-platce/)
INTERGRAM, Povinnosti plátců [online]. [citováno dne 3.3.2014] Dostupné na:
<http://www.intergram.cz/cs/povinnost-platcu/>
INTERGRAM, Sazebníky [online]. [citováno dne 3.3.2014] Dostupné na:
<http://www.intergram.cz/files/sazebnikvp2014.pdf>
OAZA, Oprávnění k výkonu kolektivní správy [online]. [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na:
<http://www.oaza.eu/obecne/opravneni.html>
OAZA, Stanovy [online]. [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/obecne/stanovy.html>
OAZA, Pro uživatele [online]. [citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/pro-uzivatele>
Ministerstvo kultury, Občanská sdružení oprávněná k výkonu kolektivní správy práv [online]. [citováno dne
18.2.2014] Dostupné na: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=360>
DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, O nás [online]. [citováno dne 18.2.2014] Dostupné na:
<http://www.dilia.cz/index.php/o-nas>

Ministerstvo kultury, Oprávnění ke kolektivní správě práv [online].[citováno dne 18.2.2014] Dostupné na: <http://www.mkcr.cz/cz/autorske-pravo/kolektivni-sprava/opravneni-ke-kolektivni-sprave-prav-504/>

OSA, O nás [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.osa.cz/media/110652/osa-rad2013-web.pdf>

Rozúčtovací řád OSA [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.osa.cz/media/110652/osa-rad2013-web.pdf>

Intergram, Výrobci/Členové [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.intergram.cz/cs/vyrobci-clenove/>

Intergram, Koho zastupujeme [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.intergram.cz/cs/vyrobci-clenove/>

OOAS, Koho zastupujeme [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.ooas.cz/prouzivatele/koho-zastupujeme>

OOAS, Smlouvy s uživateli [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.ooas.cz/prouzivatele/smlouvy-s-uzivateli>

OOAS, Autorské profese [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.ooas.cz/proautory/autorske-profese>

GESTOR, Úvodní stránka [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.gestor.cz/cs/>

GESTOR, Základní informace [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.gestor.cz/cs/zakladni-informace-1/>

OAZA, O nás [online].[citováno dne 25.2.2014] Dostupné na: <http://www.oaza.eu/obecne/o-nas.html>

MAZZIOTTI, G. Collective Management of Copyright: Solution or Sacrifice? New Licensing Models for Online Music Services in the European Union: From Collective to Customized Management. The Columbia Journal of Law and Arts, Vol 34, No 4, [online].[cit.18.2.2014] s. 757-808, Dostupný z: <http://www.lawandarts.org/wp-content/uploads/2012/02/757-808.pdf>

Ministerstvo vnitra České republiky, Informace o změně právní úpravy sdružovacího práva [citováno dne 20.3.2014] Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-zmene-pravni-upravy-sdruzovaciho-prava-od-1-ledna-2014.aspx>

iDNES.cz, Bruselu se znelíbil monopol autorských svazů v Česku [citováno dne 20.3.2014] Dostupné na: http://kultura.idnes.cz/bruselu-se-znelibil-monopol-autorskych-svazu-v-cesku-pfk-/hudba.aspx?c=A081127_165002_hudba_kot

Soudní dvůr Evropské unie TISKOVÁ ZPRÁVA č. 23/14 V Lucemburku dne 27. února 2014 [citováno dne 20.3.2014] Dostupné na: <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2014-02/cp140023cs.pdf>

Seznam tabulek:

- Tabulka č. 1. Sazebník odměn OAZA s. 68
- Tabulka č. 2. Sazebník odměn Intergram s. 75
- Tabulka č. 3. Sazebník odměn Intergram s. 75

Přílohy:

- Příloha č. 1 Smlouva o zastupování majetkových práv autorských

Smlouva o zastupování majetkových práv autorských

Datum přijetí:

Číslo smlouvy:

č. účtu: 212201509/0300

jednající: Robertem Jínou, předsedou OAZA

OAZA

Ochranná asociace zvukařů – autorů

Žitná 1575/49, 110 00 Praha I

Tel (fax): 222 969 831

www.oaza.eu, email: oaza@oaza.eu

z rozhodnutí Ministerstva kultury ČR kolektivní správce majetkových práv autorských k dílům autorů - zvukařů (dále jen „OAZA“ anebo „kolektivní správce“)

a oprávněný autor

.....

Jméno a příjmení, titul (popř. název)

rodné číslo (IČ): **datum narození (vzniku):**

státní příslušnost: **pseudonym:**

trvalé bydliště (sídlo):

korespondenční adresa:

bankovní spojení:

telefon: **email:**

právní titul zakládající *autor** - *zaměstnavatel**

nositelství autorských práv: *držitel výhradní licence** - *jiné** (*uved'te*)

** nehodící se škrtněte*

nebo oprávněný dědic

.....

Jméno a příjmení, titul (popř. název)

rodné číslo (IČ): datum narození (vzniku):
státní příslušnost: pseudonym:
trvalé bydliště (sídlo):
korespondenční adresa:
bankovní spojení:
telefon: email:

údaje o původním nositeli autorských práv (tj. o osobě, jejíž autorská práva byla zděděna):

jméno a příjmení:
rodné číslo: datum narození:
státní příslušnost: datum úmrtí:
právní titul zakládající nositelství autorských práv (např. č.j. notářského rozhodnutí apod.)
.....
..

(dále jen "nositel práv" či „autor“ anebo „oprávněný“)

uzavírají tuto smlouvu o zastupování majetkových práv autorských

Článek I. Pověření

1. OAZA vykonává správu práv povinně kolektivně spravovaných dle ust. § 96 odst. 1 AutZ, jejichž výkon autor nemůže uskutečňovat samostatně a je ze zákona zastoupen kolektivním správcem, a to k dílům autorů – zvukařů (tzv. mistrů zvuku) - dále jen „díla“. Podle rozhodnutí Ministerstva kultury ČR¹ jde o následující práva:

a) **právo na odměnu** za zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu přenesením jeho obsahu pomocí **přístroje na nenahraný nosič** takového záznamu podle § 96 odst. 1 písm. a) bod 3 autorského zákona;

b) **právo na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam** podle § 96 odst. 1 písm. b) autorského zákona;

c) **právo na užití kabelovým přenosem děl** podle § 96 odst. 1 písm. c) autorského zákona.

2. Oprávněný pověřuje OAZA bez územního omezení výhradním výkonem autorských práv, která mu přísluší v době uzavření této smlouvy nebo mu v budoucnu vzniknou vůči všem třetím osobám ke zveřejněním či ke zveřejnění nabídnutým dílům, a to pro následující užití autorských děl v tuzemsku i zahraničí:

12 a) výhradní pověření k výkonu dobrovolně kolektivně spravovaných práv, k jejichž kolektivní správě získala OAZA oprávnění (zejm. dle ust. § 101 odst. 9 autorského zákona)

- **právo na rozmnožování díla** podle § 12 odst. 4 písm. a) a § 13 autorského zákona;

- **právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla** podle § 12 odst. 4 písm. b) a § 14 autorského zákona;
- **právo na zpřístupňování díla veřejnosti** způsobem, že kdokoliv může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby, zejména **počítačovou nebo obdobnou sítí**, podle § 12 odst. 4 písm. f) a § 18 odst. 2 AZ;
- **právo na nedivadelní provozování díla** živě nebo ze záznamu a **právo na přenos provozování díla** dle § 12 odst. 4 písm. f) bod 1 a § 19 a 20 autorského zákona;
- **právo na vysílání díla rozhlasem či televizí** podle § 12 odst. 4 písm. f) bod 2 a § 21 autorského zákona;
- **právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla** podle § 12 odst. 4 písm. f) bod 4 a § 23 AZ.

b) výhradní pověření k výkonu k výkonu majetkových práv autorských

- **právo na pronájem** originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam podle § 15 autorského zákona;
- **právo na půjčování** originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam podle § 16 autorského zákona.

3. Součástí pověření podle písm. b) čl. I odst. 2. je zejména: oprávnění a povinnost kolektivního správce jednat s uživateli děl, udělovat nevýhradní oprávnění k užití děl, sjednávat podmínky užití děl, v odůvodněných případech zakázat užití díla, požadovat, vybírat, event. vymáhat autorské odměny za svolení k užití děl, vybírat odměny v případech, kdy užití děl je dovoleno přímo zákonem, provádění nutných a vhodných úkonů, spočívajících v soudní a jiné obdobné ochraně svěřených práv s výjimkou sporů o práva osobnostní.

4. Autoři kolektivních děl (spoluautorských a spojených) mohou uplatňovat svá autorská práva pouze prostřednictvím jednoho společného zástupce, který jako jejich zmocněnec je oprávněn uzavřít smlouvu o pověření k výkonu autorských práv. Toto své oprávnění doloží písemnou plnou mocí, kterou přiloží ke smlouvě.

Článek II. Prohlášení oprávněného

1. Oprávněný se zavazuje, že po dobu platnosti této smlouvy neuzavře s třetí osobou smlouvu, která by svým obsahem odporovala této smlouvě, nebo jejímu účelu, zejména neuzavře žádnou smlouvu, kterou by pověřil třetí osobu výkonem autorských práv uvedených v čl. I Pověření dle této smlouvy.

2. Oprávněný prohlašuje, že je nositelem autorských práv, jejichž výkonem pověřuje OAZA, že mu patří bez jakéhokoliv omezení a uzavřením této smlouvy neporušuje práva třetích osob, ledaže by na existenci takových

práv při podpisu smlouvy výslovně poukázal (spoluautorství apod.). Oprávněný odpovídá za škodu, která by OAZA případně vznikla v důsledku nepravdivosti nebo nesprávnosti tohoto prohlášení.

3. Oprávněný se zavazuje poskytnout OAZA veškeré údaje a jinou potřebnou součinnost ke zjištění a zajištění jeho práv, zejména tím, že jí na typizovaných formulářích poskytne seznam uveřejněných děl, který bude průběžně doplňovat, dále tím, že je povinen prokázat v případě potřeby, že je nositelem práv k dílu. Seznam děl je přílohou a nedílnou součástí této smlouvy. Každý rok je autor povinen doplňovat seznam o nově vytvořená díla bez zbytečného odkladu po jejich zveřejnění či nabídnutí ke zveřejnění. Formuláře pro nahlášení děl kolektivnímu správci uveřejní OAZA na svých webových stránkách www.oaza.eu. Nositel práv bere na vědomí, že neohlášená díla, která nebyla nahlášena ani dodatečně, nemohou být předmětem výkonu kolektivní správy a zdrojem odměny podle této smlouvy.

4. Pokud oprávněný nesdělí OAZA příslušné údaje dle tohoto článku pravdivě a včas, event. neoznámí bez prodlení jakékoliv změny v těchto údajích, přebírá odpovědnost za případnou škodu, která by mohla porušením této povinnosti vzniknout.

Článek III. Práva a povinnosti kolektivního správce

1. Kolektivní správce prohlašuje, že je nositelem příslušných oprávnění k výkonu kolektivní správy majetkových práv autorských k dílům zvukařů - autorů (zvukové složky) – tzv. mistrů zvuku.

2. Kolektivní správce se zavazuje vykonávat práva, jejichž výkonem byl pověřen, v zájmu a ve prospěch oprávněného a s přihlédnutím k zájmům všech zastoupených nositelů autorských práv za rovných podmínek a s péčí řádného hospodáře.

3. Kolektivní správce je oprávněn nevybírat odměn za užití díla k humanitárním či charitativním účelům nebo tehdy, je-li to nehospodárné.

4. Kolektivní správce je oprávněn uplatnit vůči oprávněnému smluvní pokutu ve výši 20% jeho ročního podílu, pokud ohlásí dílo, které nevytvořil nebo pro něž není nositelem práv. Tuto pokutu lze ukládat v každém případě prokázání porušení povinnosti autora uvádět pravdivé údaje. Pokutu lze započíst proti ročnímu podílu autora.

Článek IV. Odměny a provize

1. Vyplácení autorských odměn při výkonu kolektivní správy a jejich vyúčtování se řídí ustanoveními stanov a rozúčtovacího řádu včetně jejich případných změn a dodatků přijatých Valnou hromadou členů OAZA (zpravidla jednou ročně).

2. Odměny jsou splatné bezhotovostním převodem na účet oprávněného uvedený v záhlaví této smlouvy. Odměny nepřesahující v daném výplatním termínu úhrnnou částku 100,- Kč budou pro autora uloženy u kolektivního správce a jsou splatné na vyžádání v hotovosti v kanceláři kolektivního správce, případně v nejbližším následujícím výplatním termínu, v němž jejich úhrn přesáhne výše uvedenou hranici.

3. Kolektivnímu správci náleží za zastoupení při výkonu práv autora provize ve výši účelně vynaložených nákladů na činnost kolektivního správce, podle účetní závěrky, jak ji ověří a schválí Valná hromada kolektivního správce.

Článek V. Komunikace a doručování

1. Obě smluvní strany jsou povinny vést komunikaci přednostně v elektronické podobě s použitím prostředků umožňujících komunikaci na dálku (zejména na výše uvedené e-mailové kontakty); není-li možno, tak doručením poštovní zásilky na adresu uvedenou v záhlaví této smlouvy.

2. Jakékoliv změny v údajích, jež smluvní strany uvedly v hlavičce smlouvy, jsou povinny bez prodlení oznámit druhé smluvní straně.

3. Zpráva zasláná / sdělená prostřednictvím elektronických prostředků umožňujících komunikaci na dálku (zejm. e-mail) se pokládá za doručenou, potvrdí-li druhá strana obdobnými prostředky její přijetí, přičemž druhá strana se tímto zavazuje takové potvrzení provést.

4. Zpráva zasláná prostřednictvím držitele poštovní licence se pokládá za doručenou i tehdy, byla-li prokazatelně odeslána na adresu uvedenou v záhlaví této smlouvy a nepodaří-li se ji doručit příjemci, a to po uplynutí 10 dnů od uložení zásilky držitelem poštovní licence.

Článek VI. Souhlas se zpracováním osobních údajů

1. Autor uděluje kolektivnímu správci souhlas se zpracováním svých osobních údajů v rozsahu nezbytném pro výkon činnosti kolektivního správce. Současně uděluje souhlas k tomu, aby kolektivní správce v nezbytném rozsahu poskytl osobní údaje autora osobám pověřeným k zastoupení kolektivního správce dle § 97 odst. 5 AZ.

2. Autor uděluje kolektivnímu správci nad rámec nezbytného rozsahu (dle předchozího odstavce) souhlas k poskytování svých osobních údajů třetím osobám za účelem obchodního využití děl autora ve vyhledávacích službách kolektivního správce, ve výročních zprávách kolektivního správce, v reklamních a prezentačních materiálech kolektivního správce, zpřístupněním na internetu, adresným sdělením konkrétně identifikovanému zájemci, aktivní nabídkou v rámci zastupování práv oprávněného, a to v rozsahu:

jméno – příjmení – kontaktní adresa – telefonické spojení – emailová adresa – jiné kontaktní údaje
.....)

Článek VII. Další ujednání

1. Práva a povinnosti z této smlouvy přecházejí na právní nástupce smluvních stran.

2. V případě úmrtí oprávněného pokračují ve smluvním vztahu jeho dědicové. Je-li dědiců více, vystupuje ve vztahu k OAZA pouze jeden z nich, který se jako zmocněnec může stát zastupovaným členem OAZA.

3. Až do prokázání dědických nároků a ustanovení zmocněnce není OAZA povinna provádět platby. Inkasované platby zůstávají do této doby uloženy ve prospěch oprávněného na účtu OAZA. Oprávněný je povinen prokázat přechod práv rozhodnutím o dědictví nebo jinou úředně ověřenou listinou zakládající oprávnění k zastupování.

Článek VIII. Závěr

1. Tato smlouva se uzavírá na celou dobu trvání autorskoprávní ochrany. Smlouva zaniká v případě, že dojde ke zrušení OAZA nebo úmrtí autora či zániku nositele práv bez právního nástupce.

2. Nositel práv může smlouvu vypovědět k 31.12. kalendářního roku doručením výpovědi OAZA nejpozději do 30.9. příslušného kalendářního roku.

3. OAZA může od smlouvy odstoupit okamžitě, jestliže nositel práv poruší čl. II odst. 2, odst. 3 této smlouvy, a to s účinky ode dne následujícího po dni doručení odstoupení nositeli práv.

4. V případě ukončení smluvního vztahu založeného touto smlouvou je OAZA povinna vypořádat veškeré nároky oprávněného příslušející mu podle rozúčtovacího řádu.

5. Veškeré změny a dodatky této smlouvy musí být učiněny písemnou formou a jsou nedílnou součástí této smlouvy.

6. Smlouva se vyhotovuje ve dvou stejnopisech s platností originálu, z nichž jeden obdrží oprávněný a druhý bude založen k evidenčním účelům v OAZA.

V Praze dne.....
dne.....

V

.....

OAZA

nositel práv